הולכים לבחירות
אחרי אוברזון
דקל יע'ד היום
עסק של 5000
השער — לאה אתגר על מאניית נעלי הספורט 'ריבוק' • כ־10 אלף זוגות לחודש, בישראל • סיפור הצלחה אמריקני שהתאזרח בישראל • פירסום, שיווק, דימוי
תצלום השער: ציפי מנשה

הרומן שלי עם אנינה
אנינה
אנינה, אי אפשר שלא להתאהב בה. היא פיקנטית ומעודנת, מגרה ומענינת כל־כך.
אנינה, מפתה בחמישה טעמים: טבעי, סלמון, שום, פלפל, פקאן.
אנינה, שומרת על טעמה המיוחד לאורך זמן.
רומן חדש לאניני הטעם.
אנינה גבינת שמנת אמיתית ומעודנת.
טנא נגה טעם של מחלבה קטנה.

SONY-הטלויזיה הטובה בעולם

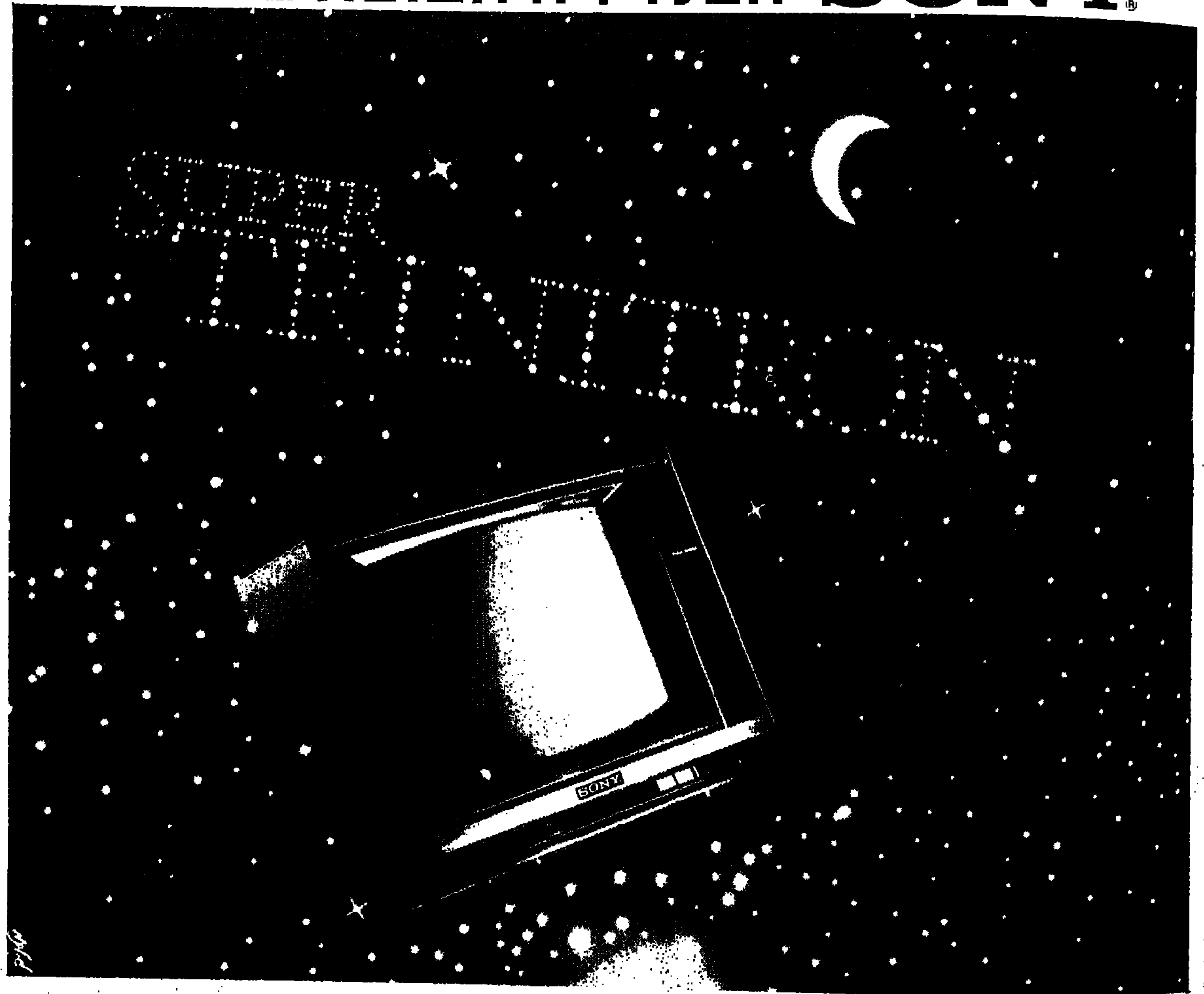

מסך סופר טריניטרון שחור, שטוח ומרובע.

SUPER TRINITRON
שיטה מהפכנית חדשה של סוני
כל הטלויזיות החדשות של סוני המשווקות בארץ ובעולם הן בשיטת הסופר טריניטרון, בלעדית לדגמי סוני ומציעות את כל החידושים האחרונים.

מסך שחור
מנורת המסך סופר טריניטרון מיוצרת מזכוכית שחורה מיוחדת. הקונטרסט בין הצבעים גדול יותר. השחורים יותר כהים והלבנים יותר בהירים. לכן, התמונה שמתקבלת היא באיכות צבעים מעולה - עשירה, עמוקה וחדה יותר מאשר בכל מכשיר טלויזיה אחר. ועוד יתרון: מסך סופר טריניטרון מונע השתקפות מקורות אור על גבי המסך.

מסך רגיל

סופר טריניטרון - מסך שחור

מסך שטוח ומרובע
סוני סופר טריניטרון מציעה עכשיו מסך שטוח, כדי לקבל תמונה אמיתית ומוחשית. המבנה השטוח והמרובע של המסך, מעניק תמונה ברורה וחדה במרכז ובפינות כאחד.

טלויזיה בכל גודל ולכל דרישה
לסוני יש מבחר טלויזיות, סופר טריניטרון, בכל הגדלים בעיצוב חדשני עם מיטב השכלולים האחרונים.

שיטת סופר טריניטרון

שיטה רגילה

לבחירתכם טלויזיות בגודל "27, "20, "18, "14 הכוללות בין השאר שלט רחוק, כניסה לוידיאו, הכנה לטלטקס ו/או טלטקס. אחת מהן ודאי תתאים לדרישותכם. סוני סופר-טריניטרון, אין עוד טלויזיה ברמה שלה השווה ותווכח.

מסך רגיל

ישפאר עוצמת סוני בישראל
לרשות לקוחות החברה צוות מכירות מיומן. מעבדת שרות גדולה וחדישה בתקן גבוה ביותר. טכנאים מיומנים ומנוסים שעוברים הכשרה והשתלמויות בארץ ובחו"ל. ציוד מדידה המשוכלל מסוגו בעולם. ספרית אחזקה מעודכנת. מחסן החלקים הגדול מסוגו בארץ ובו עשרות אלפי פרטים ורכיבים מתוצרת סוני נותן גיבוי למערכת התיקונים.

סופר טריניטרון

ישפאר - שרות ★ אמינות ★ איכות.

עד 12 תשלומים
שקלים שווים, ללא הצמדה,
באמצעות ויזה, ישראכרט ודיינרס.

ISFAR
ישפאר - עוצמת סוני בישראל.

להשיג בחנויות חשמל ורשתות שיווק מובחרות ברחבי הארץ.
אולם תצוגה ומכירה ומרכז שרות ארצי:
רח' אחד העם 9, מגדל שלום ת"א. טל: 03-652431.

SONY

העולם מתקדם מטוני לסוני.

רשת חנויות לייעוץ ומכירת מזרונים.

קניה בשיטה אמריקאי

קח מזרון עכשיו - גמור לשלם בינואר 1988

1. הייעוץ האמי ביותר
מזרון הוא קניה לטווח ארוך, לכן חשוב למזרונאים שתקנה את המזרון הטוב ביותר עבורך. ברשת המזרונאים תמצא אנשי מקצוע מעולים ש... לך את המזרון הנכון - הן לגב והן לתקציב.

2. המבחר הגדו ביותר
ברשת המזרונאים תמצא את כל סוגי המזרונים ה... בשוק:
סילי - מערכות השינה הנמכרות ביותר בעולם.
פרדייז - המזרון מס' 1 בישראל.
מפי - המזרון הבריאותי עם המרכז האורטופדי.
ספרדייז - ספת הנוער האורטופדית שכל הצעירים חולמים עליה.
כולם במבחר גדול של דגמים וגדלים ורובם באספקה מיידית.

3. התנאים הטו ביותר
רק רשת חנות גדולה כמו המזרונאים נותנת לכם:
★ 30 לילות ניסיון על כל מזרון.
★ 12 תשלומים שקליים לא צמודים*.
★ שרות מעולה.
★ אספקה מיידית.

לבעלי כרטיסי אשראי
* בחישוב ריבית חדשית של 3.57%

הגיע הזמן ל...

אחרי 10 שנים הגיע הזמן להחליף את המזרון.
ברשת המזרונאים תקבל תמורת המזרון הישן שלך:
- עם קניית מזרון זוגי **פרדייז יוקרה** תקבלו **108** ש"ח.
- עם קניית מזרון זוגי **פרדייז חדש** תקבלו **80** ש"ח.
- עם קניית ספת הנוער **ספרדייז** תקבלו עד **88** ש"ח.

* המחירים הם לקניה במזומן כולל מע"מ.

לבעלי כרטיס אשראי
ישראכרט
VISA

רשת חנויות לייעוץ ומכירת מ...

★ **תל-אביב** דרך פ"ת 158
★ **תל-אביב** נחלת בנימין 135, ...
★ **ירושלים** שלומציון המלכה 18
★ **חיפה** הדר, גורדון 29
★ **בת-ים** אזור התעשיה, ... (ליד הקאונטרי קלאב)

סאניו גאה להציג:

אולם קונצרטים
HI-FI SYSTEM - 477

מבצע! 20.3-1.3
215 ש"ח x 10 תשלומים
2150 ש"ח
ללא ריבית והצמדה!

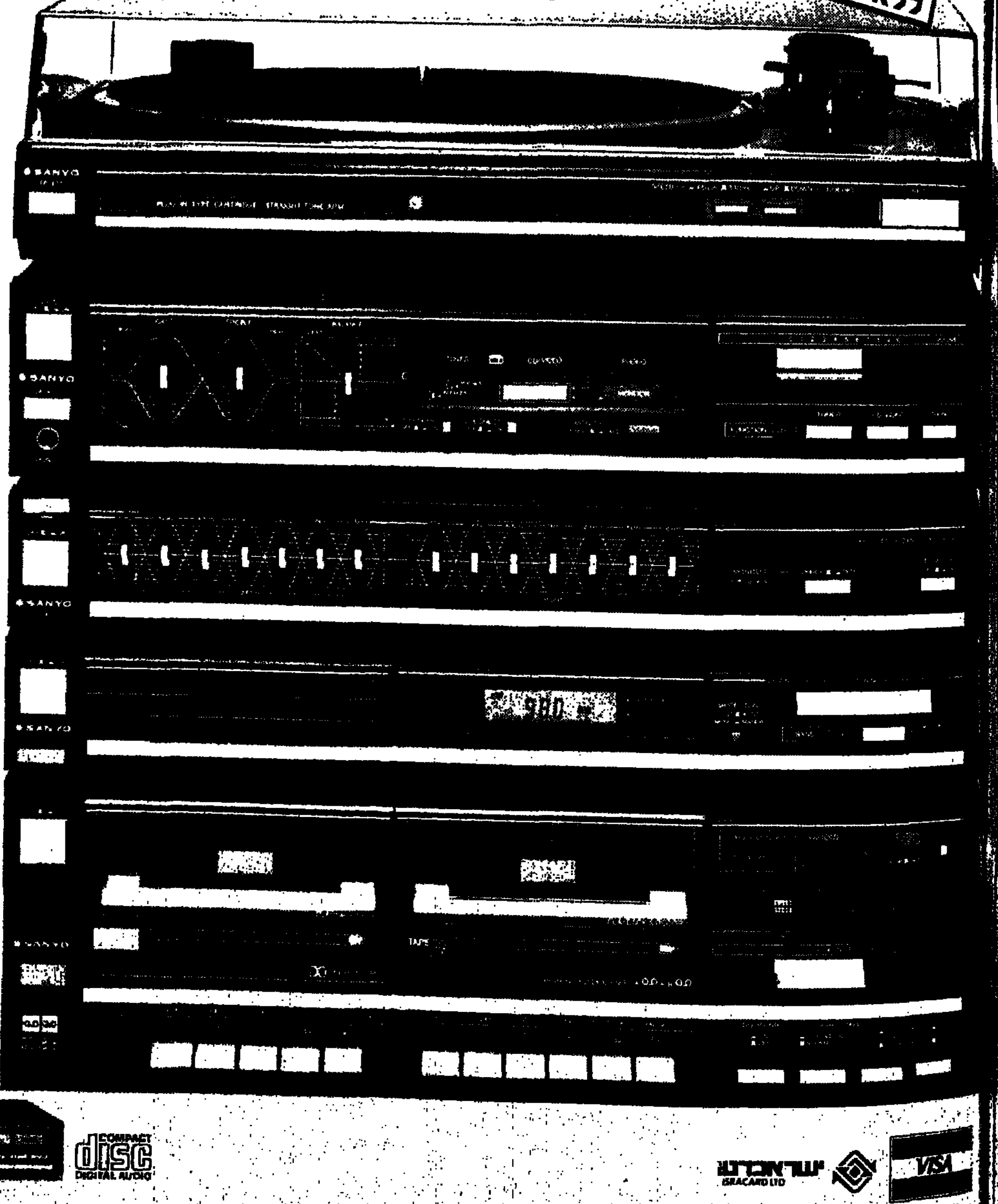

Hi – Fi System 477

חלומו של כל חובב מוסיקה אמיתי!
* מגבר 2×40 W R.M.S עם כניסה נפרדת לפטפון לייזר או לוידיאו.
* טיונר דיגיטלי עם סורק אוטומטי – 18 תחנות קבועות.
* טייפ דק DOLBY, 2 קסטות, הקלטה מהירה והשמעה רצופה.
* אקולייזר נפרד, 14 דרגות להקלטה והשמעה.
* פטפון חצי אוטומטי, הנעת רצועה וראשי מגנטי.
* זוג רמקולים משובחים, 3 Way, SX-400.

2150 ש"ח ב-10 תשלומים של 215 ש"ח ללא ריבית והצמדה.

Hi – Fi System 477
+קומפקט דיסק CP-900

בתוך ארונית זכוכית מהודרת TG-541
3,290 ש"ח ב-10 תשלומים
של 329 ש"ח ללא ריבית והצמדה.

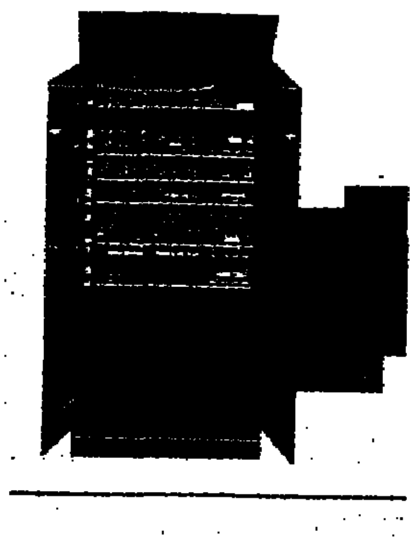

קומפקט דיסק CP – 900

920 ש"ח ב-10 תשלומים
של 92 ש"ח ללא ריבית והצמדה.
* 3 קרני לייזר – 3 BEAM.
* תצוגה דיגיטלית של זמן ומספר שירים וערוצים.
* סריקה מהירה ואיטית קדימה ואחורה.

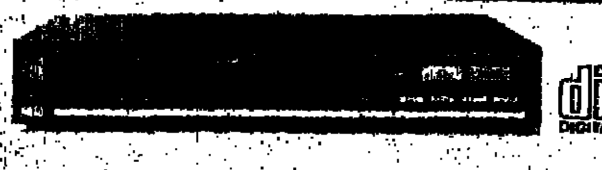

COMPACT disc DIGITAL AUDIO

ישראכרט ISRACARD LTD · VISA

המבצע באולמות התצוגה של סאניו, שקם, משביר לצרכן, כל-בו שלום, סולכור וחנויות החשמל המובחרות.

SANYO

האיינשטיין של יפן.

ירושלים, הלל 1, 02-245289 • ת"א, פרישמן 4,50 03-246183 • חיפה, הנביאים 1, 04-668462 • באר-שבע, רמב"ם 21, 057-37671

מעבדות שרות סאניו: ירושלים 02-539242; תל-אביב 03-379911; חיפה 04-725676; באר-שבע 057-35844; אילת 059-86005

כדאי

מאת ג. יפית

הלנה הפשירה את הקור הבריטי

השדכנית כובשת את לונדון. רואיינה בטלוויזיה: "טועה מי שאומר שהבריטים קרירים"

הלנה עמרם: "אני לא מתעסקת עם לזורים, רק עם מצליחנים שיש להם מה להפסיד"

הכתבה פורסמה באחד מעתוני הערב

קשה לומר כי רעש מטוסי סילון הוא הרקע הנוח ביותר לשיחה עם אדם. אבל יש אנשים שזה פשוט מתאים להם.

ישבנו על כורסאות נוחות בחדר מרופד ואלגנטי, בנמל התעופה בן-גוריון לשיחה עם הלנה בין לבין...

בין מה למה הלנה?

הלנה מחייכת, משחררת סיכת שיער מראשה: מה זה חשוב? היא אומרת, אני כאן עכשיו, וכשאני כאן אני 100% כאן.

יש אנשים מסתבר, שניתנו ביכולת להקדיש את כל כולם לאותו דבר בו הם עסוקים באותה עת. זה אולי סוד הצלחתה הכל כך גדולה של הלנה. היכולת להתמסר באופן אישי כל כך, לכל נושא, או איש או אשה, בהם היא מטפלת.

כשאתה יושב ומדבר עם החברמנית הישראלית הזו, קשה לך להאמין כי ממש ממש בימים אלה, זכתה לפרסום ותהילה כה רבים בחוץ-לארץ.

ראיונות טלוויזיה חשובים, מאמרים רבים

יהיה בסדר!

על רקע שאון מנועים של מטוסי סילון הוקסים את הלנה בין לבין. סיפור הצלחה בינלאומי מרשים. המגזין היוקרתי ביותר ELLE הקדיש לה 4 עמודים. הטלוויזיה הישראלית יכולה לאפול את כובעה – כשיהיה לה. האנשים של הלנה: מה שיפה בהם זה שהם בני אדם. נישואים מאושרים רבים התחילו אצל הלנה. יש קבלות.

בעתונים השונים ועכשיו כתבת צבע בת 4 עמודים בעתון הנשים היוקרתי ELLE.

המפתיעה הזאת, קשה לעקוב אחר תנועותיה – ניו-יורק, לונדון, לוס-אנג'לס, פאריס, תל-אביב...

"הלנה אינטרנשיונל" הפכה למוסד בין לאומי רב מוניטין והיקף.

מדוע את כאן עכשיו הלנה?

לפגוש אנשים, פשוט מאוד. לפגוש את גילה ועפרה את דורית את גלעד ואבנר וחנן ועוד ועוד. אנשים שמחכים לי ושגם אני, אם לומר את האמת מחכה להם. אני מכאן, זהו זה, לא יעזור. בשבילי לעבוד כאן, להיפגש עם האנשים כאן, זהו דבר חסר תחליף. אין כמו הישראלים, אין. החוג הטוב ביותר שלי זהו החוג הישראלי. בשבילי העולם נמצא כאן בארץ, אצלי בני האדם, כל אחד עולם ומלואו...

מי ומי אצל הלנה

המשכנו במשרד התל-אביבי, בבנין רב קומות ברחוב בן-יהודה. ביקשנו לראות מקרוב את האנשים של הלנה ופגשנו אנשים אחד אחד.

דנה ג. למשל. אולי לא הכי זוהרת אבל שתי דקות של שיחה נותנות לך מושג ברור עם מי אתה מדבר. אישיות של ממש. אשה שכל גבר היה מאושר לקשור את חייו בשלה.

מדוע את כאן דנה? אשה כמוך...

היא צוחקת והצחוק שלה שובה את הלב. "אין חכם כבעל הנסיון. הכרתי אנשים שנישאו באמצעות הלנה וראיתי נישואין נהדרים. התגברתי על המחסום ובאתי. מותר להתייעץ לפני נסיעה או לימודים או קניית דירה? אז מדוע לא לפני נישואין שהם צעד גדול פי כמה? תמיד האמנתי בייעוץ של מומחים. ניסיתי ו... הצלחתי, היום אני כאן, סתם כך, בשביל לומר תודה".

"שיטת הלנה" מסתבר, הביאה למהפכה בהרגלי ההתקשרות בארץ. במקביל למה שקורה בארצות המתקדמות בעולם, כמעט ואין קיימות יותר ההסתייגויות הישנות. ברור היום, כי הכלים הרבים העומדים לרשות צוות כה גדול ומקצועי, בייעוץ, במחקר ובהכוונה עושים את שלהם. בעת התאמה של בני זוג נלקחים בחשבון הצדדים הרבים והמורכבים של כל אישיות. צוות הכולל מערך אימות נתונים, יועץ משפטי, פסיכולוג, גרפולוג, סקסולוג ויועץ קדם נישואין משקיע שעות עבודה רבות כדי להתאים לפני... ולא לגלות חוסר התאמה אחרי.

גדי פ. מרמת השרון, הוא גבר צעיר ונאה, כלכלן וספורטאי מבוסס כלכלית והוא מנדב אינפורמציה בשטף. "אנחנו חברה די גדולה, אבל מאוד מגובשת וכנראה קצת סגורה. מכלים שגעון, חברה אחד אחד, יחסי חברות נפלאים, אבל כנראה לא מספיק חשופים למה שיש מחוץ למעגל שלנו... הכל התחיל מפגישה עיוורת שסידרו הורים של חבר לבנם. הפגישה הזאת הביאה לחתונה שבה רקדנו עד הבוקר ואחר כך לנישואין מאושרים. אבל באמת משהו יוצא מן הכלל.

אז הסתבר שהלנה עזרה ואנחנו התרשמנו. חבר נוסף החליט שהוא מנסה גם... ושוב, רקדנו עד הבוקר... מה אגיד ומה אומר, יש קבלות, אז באתי וזהו, אני מאמין בתוצאות. בינתיים החברה שלנו הולכת וגדלה בזכות הלנה וכולם מרוצים".

גם הלנה וגם האנשים של הלנה יכולים להצביע על הפתגם הלא עברי The Sky is The Limit... (השמיים הם הגבול). מה שקרה להלנה ומה שקורה מדי יום לאנשים של הלנה, ממחיש טוב מאוד את מרחב ההפתעה הגדול הממתין לאלה שרק רוצים, וקצת מעיזים.

הדברים היפים באמת, קורים לאלה שבאמת רוצים בהם. הלנה נמצאת קרוב לכל מי שבאמת רוצה לעשות משהו למען עצמו. צריך לעשות רק צעד אחד קטן. הצעדים הנוספים יבואו מהלנה ומן האנשים של הלנה והשאר יהיה בסדר, תראו שיהיה.

בואו נדבר על מחירים

נקרים ונאמר בפשטות. לא זול אצל הלנה, אבל אתם הרי אינכם מחפשים משהו זול... לא בענין הזה בכל אופן.

אצל הלנה מקפידים מאוד מאוד על רמתם של כל מועמד ומועמדת. משאבים גדולים מושקעים כדי לוודא שמה שתקבלו, אצל הלנה, יהיה לא פחות מן הטוב ביותר.

אך האמת היא, שאף אחד עוד לא יצא ריקם מהלנה בגלל חסרון כיס.

תגלו כי הגישה היא אנושית ולבנית גם בענין הזה ילכו לקראתכם. תוכלו לשלם גם בקצב שלכם, העיקר לא לדאוג יהיה בסדר.

■ ■ ■

מה להלנה ולקיבוצים

מסתבר כי הלנה חביבה במיוחד על בנות ובני הקיבוצים. הגישה המקצועית והישירה עושה את שלה עבורך. נמצא כי קיימת בעיה מסויימת אצל הקיבוצניקים, בעיה של חיים במעגלים סגורים והכרויות מצומצם יחסית.

אצל הלנה מסתבר, מצאו בני הקיבוץ את הדרך האידיאלית, גם לפרוץ את המעגל וגם לשמור על הרמה.

■ ■ ■

גם בבית-קפה או אצלכם בבית

מי שאינו יכול להגיע למשרד, לא חייב לוותר על השירותים של "הלנה". יכול להתקשר ולהזמין פגישה אישית ובלתי-מחייבת מחוץ למשרד. שרות מיוחד של ביקורי-בית מוצע בפגישה בבית הלקוח, או במקום אחר הנוח לו. השירות המיוחד הזה חשוב במיוחד לתושבי י-ם או חיפה.

■ ■ ■

באים גם מחו"ל

הלנה אינטרנשיונל הפכה ברבות הימים למוסד בינלאומי, בשלב ראשון נוריק (ניו-ג'רסי). כיום: סניפים חדשים בלונדון, מנצ'סטר (אנגליה) פילדלפיה, לוס אנג'לס, לונג איילנד, קונטיקט ובקרוב גם במנהטן (ארה"ב).

החצלחה האמריקנית אינה רק משקפת את הנורמות המקצועיות הגבוהות של הלנה. היא גם מעשירה את המיבחר בארץ עם מועמדים ומועמדות מחו"ל.

הכתובת

הלנה, רחוב בן-יהודה 14
טלפונים: (03)204431, (03)204430
ניתן להתקשר במשך השבוע בין השעות 9.30 בבוקר עד 21.00 בערב.

אפשר לטלפן גם בשבת, בין 11.00 בבוקר עד 18.00 בערב.

"הלנה אינטרנשיונל"

NEW YORK	LONDON	תל-אביב
ADDRESS N.J. ... SADDLE RIVER ROAD FAIR LAWN N.J. TEL. ...	ADDRESS ... MAYFAIR LONDON W1 TEL. ...	רחוב בן-יהודה 14, תל-אביב (03)204430, (03)204431

פקסגול

לך עם הזרם שים צנרת.

נציגי ועד הבית
קבלן בניין, מנהל אחזקה
הצטרפו לאלפי מקבלי
ההחלטות שכבר
התקינו ונהנים יום יום
מצנרת פקסגול.

הלהיט של פקסגול לפרוייקטים גדולים.
קילומטר צינור בקוטר גדול ביחידה אחת.

מתכננים יועצים בבניה ואינסטלציה
קבלני בניין ואינסטלציה
מהנדסי החזקה במפעלים ומוסדות ציבור
נציגי ועדי בתים

צנרת פלסטיות מושלבות, ברמה הגבוהה ביותר בעולם
למים קרים וחמים עד 100° צלזיוס בלחץ של 10
אטמוספרות בשיטת ציוד בתוך שרוול קוטר מ-12 מ"מ
ועד 280 מ"מ ויותר.

- צנרת פקסגול עשויה מפלסטיק
חלק המונע הדבקות וסתימות.
- צינור פקסגול עמיד בלחץ של 10
אטמוספירות ב- 100° צלסיוס.
- צינור פקסגול למים קרים
וחמים עד 100° צלסיוס.
- צנרת פקסגול עשויה חומר
מצולב לא תופס חלודה ואבנית.

- פקסגול מוגן באופן מוחלט מחלודה
- פקסגול קל להתקנה
- פקסגול חומר טרמוסטי בעל חיים ארוכים
- פקסגול מתחבר לכל מערכת ויש לו את כל האביזרים הדרושים
- פקסגול בן לאבנ בשם שער הגולן
- פקסגול מותקן צינור בתוך צינור ויש שליטה על כל קו בנפרד

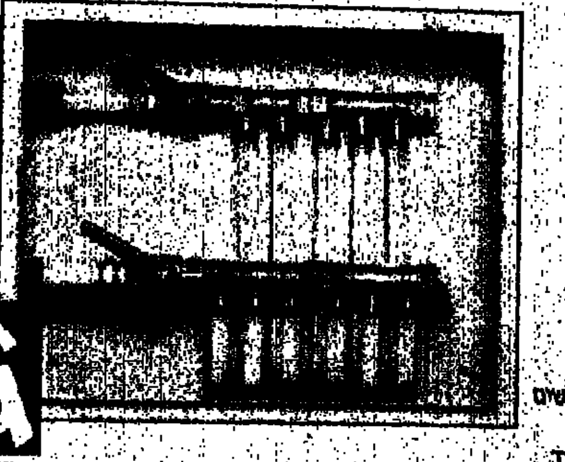

פקסגול
צנרת לכל החיים
מ ק י ב ו ץ ש ע ר ה ג ו ל ן

חישור
אורן
מתון
שיווכל
גת טכנולוגיה
גולן

מוצרי פלסטיק

כדאי

מאת ג. יפ

„ניקורט" –
אם החלטת באמת להפסיק לעשן

חשוב לך מאוד להפסיק לעשן. הבריאות, האסתטיקה, הילדים. נכון, לא קל להפסיק לעשן בבת־אחת. העישון הפך להרגל. אבל עכשיו יש דרך, שיטת־טיפול רפואית חדישה. „ניקורט", טבליות־לעיסה מיוחדות (באישור משרד הבריאות) מאפשרות לך להתגבר על הצורך בעישון. תוך מספר חודשים, בקצב הדרגתי, אפשר להפסיק לעשן – לתמיד. קבל יעוץ ומרשם רפואי מהרופא המטפל.

אין כאן תרופת־פלא, אך מדובר בהחלט בשיטת טיפול חדישה: רפואית, בדוקה ועם נתוני־הצלחה מעודדים. לכן חשוב לך להכיר אותה. אם באמת החלטת להפסיק לעשן – למען הבריאות, הילדים, הכושר־הגופני – אך קשה לך להפסיק בבת אחת, עומדת עתה לרשותך שיטת־היגמלות הדרגתית ומבוקרת. היא יכולה לשחרר אותך שלב אחר שלב.

שיטת־הטיפול החדשה מתמקדת ב„ניקורט" – תכשיר לעיסה חדש (במרשם רפואי בלבד) המאפשר לך להיגמל תוך מספר חודשים מהרגלי העישון.

להילחם בצורך הפיזי והפסיכולוגי־חברתי

הגילויים החדשים בנושא העישון הביאו לגישה חדשה במחקר ופיתוח של אמצעים להפסקת העישון. מתברר, כי דרושה תבנית טיפול כוללת, שתטפל בו־זמנית בשני חיבטים: תאפשר לגוף להפחית בהדרגה את כמות הניקוטין והתלות בו ותאפשר למעשן להתמודד במקביל עם ההרגל הפסיכולוגי־חברתי של העישון.

> **את מרגישה גם נעים יותר כאשה**
>
> הסיגריות שעישנת עד היום היוו גם בעיה אסטטית. הן גרמו לך לאצבעות צהובות וסגעו בנשימה ובשיניים. עשן הסיגריות גם נספג בשיער, שכל־כך הרבה את מקדישה לטיפוחו.
>
> מרגע שעברת ל„ניקורט", את מרגישה גם נעים יותר. אחר כמה ימי־שימוש ישתפרו גם חוש הריח והטעם שלך. יהיה לך טעם יותר טוב בפה ונשימה יותר רעננה.
>
> יותר מזה: את מרגישה, סוף־סוף, שהפעם את באמת יכולה להפטר מהסיגריה הנצחית. ה„ניקורט" מאפשר לך להסתגל בהדרגה לצמצום צריכת הניקוטין, ולהגיע אל המטרה החשובה לך: לחיות – ולחיות הרבה יותר טוב – בלי סיגריות בכלל, בפיקוח רפואי צמוד.

מרשם רפואי ומעקב צמוד

בתכנית־הטיפול החדשנית בעזרת „ניקרוט", הרופא האישי שלך נמצא בתמונה לאורך כל הטיפול. הוא מספק לך ייעוץ מתאים, ונותן לך את כל המידע הדרוש ביחד עם המרשם הרפואי (ללא מרשם מרופא אי־אפשר לרכוש את ה„ניקרוט" בבית־המרקחת). הרופא גם מלווה אותך במעקב רפואי צמוד בכל שלבי הטיפול.

ה„ניקורט" פותח על ידי חברת "LEO" (שוודיה). צוות מדענים ואנשי מחקר בראשות פסיכולוג קליני שהתמחה בגמילה מעישון, גייס את כל הידע המדעי והעדכני כדי להביא לפיתוח ה„ניקרוט" – התכשיר הרפואי הראשון, המאפשר הפסקת עישון.

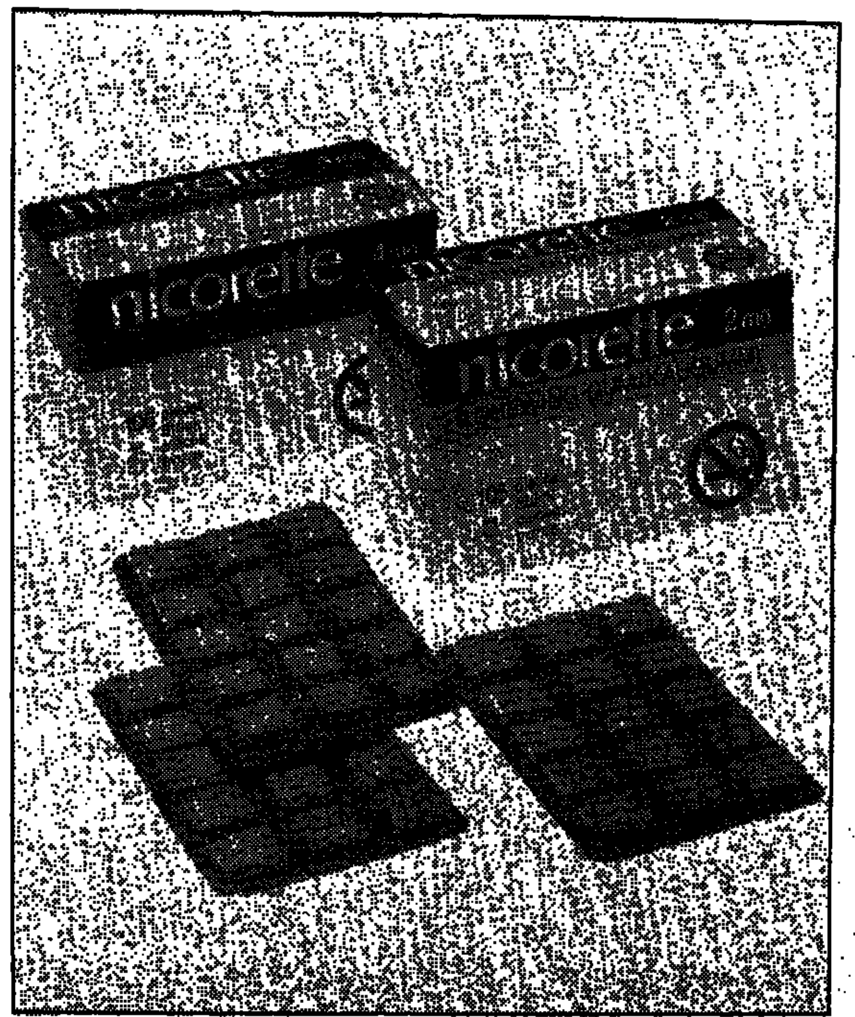

כיצד פועלת שיטת השימוש ב„ניקורט"?

העיקרון הוא לחלץ אותך מהרגלי־העישון תוך שמירה על כמות מסוימת הולכת ופוחתת של ניקוטין בגוף. ה„ניקורט" עוצב כטבליות לעיסה, אך בניגוד לטעם של מסטיק רגיל, הוא מכיל מינון קבוע של ניקוטין (2 מ"ג או 4 מ"ג, לפי עצת הרופא).

לעיסה אישית ומבוקרת (בהדרכת רופא) של „ניקרוט" היא הדרך הטובה ביותר לשחרור הניקוטין הטמון בו, והדרוש עדיין לגופך. השימוש ב„ניקורט" גם מאפשר לך פיקוח ושליטה על כמות הניקוטין שגופך צורך.

השימוש ב„ניקורט" בנוי על תכנית בת שני שלבים:

בשלב א' לאחר קבלת המרשם מהרופא (כ־3 חודשים בממוצע) ממשיך גופך לקבל את הניקוטין שהורגל בו, כדי למנוע תופעות־לוואי פיזיולוגיות (עקב ירידת כמות הניקוטין בדם). בשלב זה חייבים לטפל במקביל בגורמים החברתיים־פסיכולוגיים של העישון.

בשלב ב', כאשר נחלש הדחף לעשן, מצמצמים בהדרגה את מספר יחידות ה„ניקורט" ביום. תהליך זה של צמצום הדרגתי – תוך מעקב וייעוץ של רופא – מוביל אל המסלול הנכון בדרך החוצה מן העישון. (משך הטיפול כולו בין 4–6 חודשים. בגמר הטיפול מפסיקים ללעוס „ניקרוט").

חשוב מאוד: ללעוס לאט!

כאמור, „ניקורט" אינו מסטיק, אלא טבלית־לעיסה המכילה כמות מבוקרת של ניקוטין. כאשר אתם חשים צורך בסיגריה אתם לועסים טבלית „ניקורט" לאט־לאט (הדרכה מתאימה תקבלו מהרופא), עד שתחושו בטעם הניקוטין (בדרך כלל אחרי 10 לעיסות).

חשתם בטעם הניקוטין? הפסיקו את הלעיסה והשאירו את „ניקורט" בפה. אחרי כדקה נעלם הטעם, ואז אתם שוב לועסים באיטיות עד שתרגישו שוב בטעם הניקוטין. כאן אתם מפסיקים לדקה נוספת עד שהטעם יימוג, ושוב חוזרים ללעיסה איטית, הנפסקת בכל פעם שתרגישו בטעם.

מדוע חשובה הלעיסה האיטית? כי מדובר בניקוטין. לעיסה מהירה מדי עלולה לגרום לך לתופעות דומות לאלה שחשים מי שמעשנים בפעם הראשונה או מי שמעשנים מהר מדי. כדי לשחרר את רוב הניקוטין ב„ניקורט" יש ללעוס אותו – לאט – כ־30 דקות.

מרבית האנשים גילו כי 10־12 יחידות של „ניקורט" (2 מ"ג או 4 מ"ג) מספיקות כדי לספק על הדחף לעשן. עם זאת ייתכנו הבדלים בין מעשנים שונים. לכן, את העצה הסופית כמו־גם את המרשם, יש לקבל מהרופא.

> **אם את מתכוונת להיכנס להריון**
>
> בין שאת נשואה ובין שאת עומדת בפני ההחלטה להינשא – את בוודאי תרצי להביא ילד. אין צורך לספר לך על הקשר השלילי והמוכח בין עישון להריון. המחקרים האחרונים הוכיחו, כי כל סיגריה שלך בזמן ההריון איננה מוסיפה בריאות לעובר, ואין צורך לפרט...
>
> עד היום את ידעת את כל הסיכונים, אך היה לך קשה להפסיק לעשן. עם תכנית הפחתת־העישון של „ניקורט" את מפסיקה בהדרגה, עם פיקוח רפואי צמוד.
>
> חשוב להדגיש: את תכנית־הטיפול בעזרת „ניקורט" עליך להתחיל כבר עכשיו. בזמן ההריון עצמו – לא תוכלי להשתמש בה.

הישגים נכבדים ברחבי העולם

„ניקורט" נבדק במחקרים קפדניים פסיכולוגיים ורפואיים, ברחבי העולם. התוצאות הצביעו על הישגים נכבדים בהפסקת העישון עקב השימוש בו. עד היום הוא אושר לשימוש – בהשגחת רופא – ע"י רשויות הבריאות של 30 מדינות, וביניהן ה־F.D.A, רשות־הפיקוח על מזון ותרופות של ארצות־הברית. בישראל הוא משווק במרשם־רפואי באישור משרד הבריאות בכל בתי המרקחת.

הצלחתו של „ניקורט" טמונה בעקרונות שהביאו לפיתוחו. הוא מהווה מקור אלטרנטיבי לניקוטין, מפחית את תחושת התלות בניקוטין שבסיגריות, ומסייע להתגבר על גורמים אחרים, חברתיים ופסיכולוגיים, המעורבים בעישון.

ודבר נוסף כדאי לזכור: אינך לבד במאבק להפסקת העישון. ביחד עם המרשם הרפואי מספק לך הרופא המטפל ייעוץ מתאים ומעקב צמוד אחר צריכת ה„ניקורט" בשלבים חשובים של התכנית להפסקת העישון.

למה לך עו"ש רגיל כשנותנים לך

סופר עו"ש

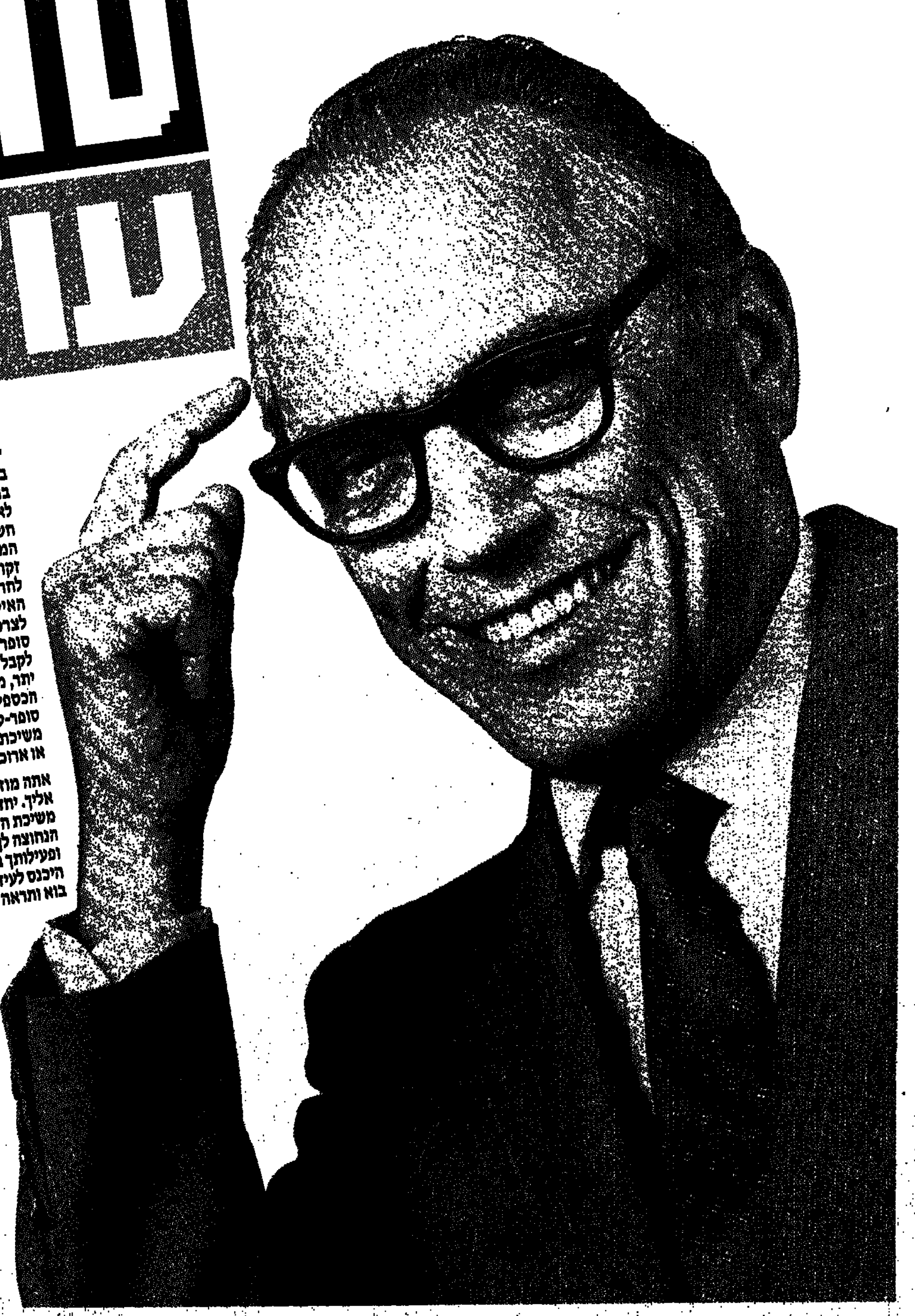

משיכת יתר בלתי מוגבלת בסכום תיקרה.

בנק הפועלים מצעיד אותך לעידן חדש של בנקאות פעילה.
לא עוד חשבון עו"ש מוגבל וקשיח, אלא חשבון עו"ש גמיש המותאם לצרכיך המשתנים.
זקוק למשיכת יתר מוגדלת? נקלע מדי פעם לחריגות בסכומים גדולים בחשבונך האישי? נחוץ לך מעת לעת אשראי זמני לצרכי העסק שלך?
סופר-עו"ש של בנק הפועלים מאפשר לך לקבל מסגרת גמישה ואישית של משיכת יתר, מותאמת לצרכיך ולאפשרויותיך הכספיות, ללא עמלת הקצאת אשראי.
סופר-עו"ש יעניק לך מסגרת מוגדלת של משיכת יתר לתקופות זמן גמישות - קצרות או ארוכות יותר, לפי צרכי המימון שלך.

אתה מוזמן לסניף בנק הפועלים הקרוב אליך. יחד עם מנהל הסניף תקבע את סכום משיכת היתר המתאים לך ואת התקופה הנחוצה לך - לפי צרכיך, יכולת ההחזר שלך ופעילותך בסניף.
היכנס לעידן החדש של בנקאות פעילה.
בוא ותראה איך פועלים.

בנק הפועלים

7 ימים

10
הרצח הראשון
אורי והדסה ברק ז"ל היו הזוג הראשון שנירצח, ביערות ירושלים, על רקע חבלני־לאומי. השבוע, 8 שנים למותם, נערך טכס גילוי האנדרטה לזכרם
● יגאל סרנה

13
יחזקאל שטרייכמן
תערוכה רטרוספקטיבית של הצייר יחזקאל שטרייכמן, במוזיאון ישראל – תפגיש את הישראלי עם אחד ממקורות תרבותו האמיתיים ● אדם ברוך

16
במעיין המתגבר
אבי צור מחכה למשפטו, 'פרשת הקרקעות'. שנה עברה מאז החלה הפרשה. חיים בצל האימה. הניסיון להחזיק מעמד, לשמור על תקינות מערכת העצבים
● רונית ורדי

18
אמה בובארי
גם הגיבורות־הספרותיות הקלאסיות ימצאו עצמן בחלק מבתי־האופנה החדשים שהוקמו לאחרונה בת"א ● יהודית אוריין

20
אינטרסים גלויים
עורכי הדין הישראליים הולכים לבחירות. כוח, אירגון, יוקרה אישית, קואליציות, רכילות. ברגר נגד רובין ● חיים שיבי

נלה יעקובי. אולי תהיה אשת שגריר. תצלום: גדי דגון. לא מגלה עניין רב בפוליטיקה. מינויו של בעלה, גד יעקובי, עוד לא אושר

פול ניומן והלן שייבר, מתוך הסרט „צבע הכסף". הסרט הוא מעין סרט־המשך לסרט מ־61', „המהמר"

אבי צור, לשעבר עוזרו של סגן־השר מיכאל דקל. תצלום: אסף פוקר. העיסוק בתשבצים, ונסיעה קבועה בנופי השומרון, מעניקים לו שקט

24
הריבוקמאניה
איך זה שנעל אחת לבד משתלטת על הנוער הישראליז הריבוק כבשה רבע מן השוק האמריקני
● לאה אתגר

30
אוסקר בדרך
פול ניומן וטום קרוז, יחד עם הבימאי מרטין סקורסזה, ממשיכים את „צבע הכסף" כמשל־חיים, מעבר לצפיית 90 הדקות ● יותם ראובני

33
מישראל באהבה
תוכנית הד"שים בערבית, של קול־ישראל, חוצה את הקו הירוק, מתאזרחת בערב הסעודית, בדמשק ● סמדר פרי

34
בשורת־בסר
יעקב בסר, גבריאל מוקד, הלית ישורון, מנחם פרי, אשר רייך, ויוסי קריים – על הבדידות של העורך כרץ למרחקים ספרותיים ארוכים
● עמנואל בר קדמא

38
אשת השגריר
נלה יעקובי נוסעת לוושינגטון. בעלה, השר גד יעקובי, שגריר. החיים כמסיבה ● ג'ודי ניר־מוזס

46
יסוד אדמה
במפת הלידה של מיכאל בר־זוהר 'משולש גדול' במזלות האדמה, זה מחזק את הצד היצירתי באישיותו
● האסטרולוג אילן פקר

מאת יגאל סרנה

תצלום: גדי דגון

מול היערות

50 איש יצאו באוטובוס מתל־אביב ליערות גוברין. פה, לפני 8 שנים, נרצחו אוריאל והדסה ברק • חיי האב, עו"ד עוזיאל ברק, היו אמורים לעבור בשיגשוג נוח, גידול נכדים, פגישות עם ידידים – אך רצח בנו וכלתו, ביער נחושה, הסיטו אותו אל דרך בה ינוע עתה כאל־נקם

באחת ורבע בצהריים ישב רק איש אחד בפינת הרחובות שלמה המלך־גורדון, קרוב לדיזנגוף. איש מבוגר, גבה קומה, שערות לבנות צומחות על שורש אפו. לרגליו נערמו עלים. התישבתי מולו וחיכינו לאוטובוס המיוחד ליער נחושה, אתר הרצח של אוריאל והדסה ברק. טקס גילוי המצבה, שמונה שנים לאסון. עברה זקנה עם מטאטא, ששערו עטוף עריין בנייר אריזה לבן, עברו כלב, חתול ותינוק חייכן. האיש מולי אמר כי הוא בן דוד של עוזיאל ברק, אבי אוריאל המת. "הוא היה איש מתוך מאר" אמר הבן דוד על האב ברק, "וגם היום, תוק זה תוק אצלו". בכך ענה לשאלה שלי על ההתעסקות העצומה של עו"ד ברק, בכל הנוגע להחלת עונש המוות והקמת גרדום למחבלים־רוצחים.

אחרי כמה דקות שישבנו שם, ברחוב השקט, ירד מבית מס' 65 האב ברק. נאספו גם בני משפחה וידידים, נשענו על הגדר ודיברו, מישהו סיפר בדיחה, מישהו צחק. כשהאוטובוס הנוח הגיע וכולם עלו, זה נראה כמו יציאה לטיול שנתי של כיתה קשישה. בני שישים, חסונים, ותיקים שבנו וניבנו. הרחוב התל אביבי, נקודת המוצא למסע אל האנדרטה החדשה, לא הקרין קנאות או שנאה או נקמה – וכך גם האב ברק, איש גבה קומה שפניו נאות וחטובות, חיוכו מאיר, והוא צולע קצת על רגל קצרה.

חיי האב ברק היו אמורים לעבור בשיגשוג נוח, גידול נכדים, פגישות עם ידידים, אך רצח בנו וכלתו בפברואר 79', ביער נחושה, הסיטו אותו מקו חייו אל 'דרך הגרדום', בה ינוע עתה כאל־נקם. על צוואר האם, רחל, הטלטל מדליון זהב גדול, עליו תרותים פני הבן. בנפול האור כהו הפנים, בלטו מתוך הרקע המבהיק ושבו ונעלמו, כמו במשחק זכרון־שיכחה. בנם, אוריאל, נולד ב־42', ילד טוב תל־אביב של הורים ירושלמים, ומסלולו התל אביבי חופף למסלולי באותה העיר, בהפרש של עשר שנים. בית ספר דוגמא ליד הים, תיכון עירוני. בחורף, לפני שמונה שנים, נסתמו חייו ביער נחושה.

מוות ביער

גופות אוריאל ואשתו הדסה נמצאו בסוף פברואר 79' ע"י חיילים, ליד מכונית פיאט שכורה שדלתותיה פתוחות. יער קרן קימת ליד כביש גוברין־חברון. נחו על השמיכה, זה לצד זה, ירויים מטווח קצר מרובה צייד דו־קני. מות הנאהבים ביערות עוד לא היה מוכר, שלוש שנים לפני מלחמת לבנון, והמאבק בפלשתינאים התנהל בשמי לבנון או במיטעני חבלה. הסכין לא חדרה לתודעה הקולקטיבית. המוות האישי הזה, ביער בקרמיון, בגלבוע או בשרמפ.

חודשים חקרה המשטרה ללא תוצאות, ללא נקודת אחיזה. כיווני חקירה רבים, שנבדקו גם בעברם של בני הזוג, כאילו שם טמונה איזו תשובה. עוד לא עלה על הדעת סוג המוות הזה, משוליו המטורפים של הסכסוך הלאומי, בתחום הדימדומים הבהגיסטי־ג'יברילי.

האב ברק ידבר על אוזלת יד המשטרה, יצביע על כל טעויות החקירה, שאין להן כפרה. הוא בקי מאוד בחומר המחריד, כחוקר מנוסה. תיקי החקירה הגיעו לביתו דרך חברים בכירים בזרועות הבטחון.

בכפר אידנא, בהר חברון, נתגלה אז תיק עור מוכתם בדם ובו כדורי רובה ציד. אבל הצייד הרצחני נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. ההורים לקחו חוקר פרטי, הציעו פרס של אלף דינר לבדואים מקומיים. החוקר הפרטי העלה שלושה שמות חשודים ביניהם האיש, שרק כעבור שנה, אחרי שהמשטרה תתייאש מפתרון התעלומה, ילכד ע"י השב"כ כרוצח הזוג. הוא מוחמד שובקי. שובקי יורה כרצח. לבדו הגיח מהשיחים וירה בזוג.

באוטובוס־האזכרה שהתקדם אל אתר הרצח, לא דיברו במוות. "יש ציבור באוטובוס" אמר איש, שישב בגבי "שראיתי בחתונה". אנשים הביטו מהחלונות, הצביעו בדרך על שדות מעובדים, שמחו לצאת המעיר. הארץ נראתה חיה מאד, מרגשת.

"תראה איזה יופי" אמר האיש מאחורי לחברו, והצביע על השדות החרושים לצד הכביש המהיר. "יכולת להיות חקלאי היום. החזקת תרנגולות פעם. לא?"

מעבר לשדות הסתמנו מתקני שדה התעופה לוד. שם, ב־28 בפברואר 79', המתין לשווא צוות הג'מכו של אל־על לדיילת הבכירה, הדסה ברק, ואחר כך המריא בלעדיה, מודאג.

ריח של אושר

כשער הגיא פנה הנהג שמאלה, התחיל לטפס בין היערות. שמש הצהריים האירה למרגלות העצים עשב ירוק ושופע, חימממה ריהוט פיקניקים נטוש של קק"ל בחניונים ריקים לעת חורף. פה ושם פרחו מטעי אפרסקים, פרחים ורודים כמו הדבקות נייר על ענפים חשופים, שמכינים בגני ילדים בט"ו בשבט.

האנשים סביבי נמלאו התרגשות שאוחזת נוסעי אוטובוסים בתוך נופים ירוקים, חלקם לא יצא כבר זמן רב אל השדות. נשכח לשעה קלה סופה שותת הדם של הדרך הזו.

האיש בגבי ניחש מקומם של צמחים ישנים, שעוד אין בהם שימוש. "הרטוב, איפה זה עכשיו?"

האב ברק הוביל את השיירה הקטנה, שכבר מנתה כשישה כלי רכב. הצטרפו שתי מכוניות שהביאו את משפחתה הדרומית יותר של הדסה. כמו גשש נע האב ראשון במכונית ה'סיירה' שלו. הגבעות השתפלו בנחת לוואדיות צהובים מפריחה חורפית, רמוז על אפשרות של אושר בארץ לא מאושרת. חיצים הצביעו על בית שמש או חברון. התרבו מצוקי אבן הגיר, נמטרה ניקרה אפלה.

האוויר היה צלול ועשיר, והרווה את הנשמה שסירבה להזכר באימה, נאחזה ביופי. אבל האיש במושב אחרי כבר דיבר על "החברונים הנבלות, שבאים להרוס את השדות", וחברו אמר "לא להרוס. הם לא הורסים שדות". אבל בקול רפה, לא בטוח.

מול מיבנה משאבת המים קא־1, פנתה השיירה לדרך עפר, העפילה אל גבעה קטנה ונעצרה במין רחבת־יער. במקום הזה נרצח הזוג ברק.

זה שנים, שהאימה פולשת אל בין העצים הנמוכים, נשמעות יריות, נרצחים זוגות נאהבים שאפלת היער מושכת אותם. כאילו היה סיפורו של א.ב. יהושע, "מול היערות", אות אזהרה מוקדם, כן יוצא ערבי אילם מתוך העצים הנטועים על חורבות כפרו, ושולח אש בכל. טרגדיה, כה עוול בא על עוול ואין לזה סוף.

אודים עשנים

רחל ברק, האם, עמדה במחצית הדרך בין המצבה לעץ החרוב על הגבעה, עץ עתיק ששורשיו בוקעים מסדקי הסלע. סיפרה לאנשים סביבה כי המשפחה רצתה טבלת נחושת, אבל הקק"ל אמרה שהערבים ישחיתו הכל. הרי המקום נטוש יום ולילה כמעט. אז שמו טבלה מחומר קשה להשחתה. "כן, הערבים" נאנחו סביבה האנשים כמו מול צרה גדולה שאין לה פתרון, זולת כעס.

אנשים טובים עמדו שם, כאלה שפעם האמינו כי יערות קק"ל הירוקים יכסו על הארץ החשופה, ותקום פה אירופה קטנה ומרגיעת עין. והנה שריפות יער מכוונות, אודים עשנים ורצח חפים מפשע בסבך. מי שברח מהעיירה הבוערת בא אל היער הבוער.

בצד עמד גם יוסף שיטרית. אשתו ושלושת ילדיו נהרגו בהתקפת מחבלים על קרית שמונה ב־74'. שיטרית בא ליער לאזכרה. הכרותו עם ברק היתה דרך המאבק המשותף לעונש מוות למחבלים רוצחים. עכשו הוא חי בבת־ים, נשוי מחדש. שלושת ילדיו קרואים על שם משפחתו המתה: אהרון יוחי ושרונה. "חיים חדשים" יגיד, "האמונה שמרה עלי. אדרבה, התחזקתי".

בין העצים חילק עובד קק"ל מיץ, העוים ביסקוויטים על שולחן מתקפל. היערנים, שכבר הלכו, הותירו לנטיעה שני שתילי אורן, לזכר הנרצחים. נציג הקק"ל אמר כי האתר יזכיר למטיילים את הקורבנות שאנו משלמים על שוכנו למולדת.

האב ברק משך בעדינות את הבד הכחול מעל המצבה, נחשפה טבלת המתכת. "...נפלו כרוך להקמת הנווה סיגנון חיים". הבד נשר למרגלות המצבה, נאסף וקופל. רקפות פרחו בצל העצים, הרימו ראש ודרדר שאינו נסער למראה רצח. פרחו, קמלו ושבו לפקוע.

חזון אנרגית הרוח

ברגע הרצחם, רכנו אוריאל והדסה על צילום אוויר של האיזור, סימנו נורות מים בעיגולים כחולים או אדומים. עסקו בתכנון פרוייקט של איכות חיים. מדובר היה בהגשמת חלום על מקום של חיים חדשים ונקיים. מה שנראה במבט לאחור כדרך האכזרית בה מתעתע הגורל, דווקא בחולמים תמימים. "סגנון חיים" כתוב בתוכנית שהוציא אורי חודשים לפני מותו, "מתוכנן לקום בשיפולי הרי יהודה... איזור בעל קושי בלתי רגיל... מזג אוויר נוח, ניקיון אקולוגי ותנאים קרקעיים מצוינים.

"...פרוייקט זה נולד מתוך רצון היומים לחיות נקי. להראות כי אפשר גם אחרת... להציג אפשרות כלכלית ממשית להשיג סגנון חיים ואיכות חיים שונים וטובים מאלה, המקובלים היום... למקום יוענק אווירה ארץ־ישראלית שורשית, הרחק ממישורי החיים המודרניים".

ליד המצבה יגיד עוזי נרקיס כי הזהיר את הברקים לא ללכת לפה, למקום [illegible] לשימצה הזה, שחיילים נרצחו בו בעבר. אבל דווקא הבדידות והפראות משכו את הברקים, [illegible] רצון לבנות חווה שתתחיל הכל מבראשית, שתעזר באנרגית השמש והרוח, תגדל צמחי מרפא, תייבש פירות, תשמש מקום נופש. כשנרקיס דיבר, רץ בין העצים ילד [illegible] עץ דמוי אקדח. פצ'ו פצ'ו קרא, [illegible] נעלמת, פצ'ו' פצ'ו'. רץ הלאה. משפחתה ההודית של הדסה, אנשים שחומי עור, בכו חרש, ודיברו ביניהם אנגלית.

האב ברק טיפס אל גזע החרוב המשקיף על הרחבה. "פה עמד הצייד. לכאן הלך, שם האתר". כמו בשיחזור משטרתי דיבר, בדייקנות של עורך דין החוקר את רצח בנו. מישהי מאחור אמרה "בסוף הם הלכו בלבן, ראשם בעננים", והתכוונה לאוריאל והדסה ברק שהלכו והתרחקו, טרם מותם, מחייהם הישנים, מתל אביב, מכרו את מכוניתם, עברו [illegible], נסעו להודו.

אוריאל, בן למשפחה 'לאומנית־לוחמנית', כמו שתגדיר האם, מצא עצמו מבולבל אחרי מלחמת יום כיפור, אבוד דרך. משהו נשבר בו או אמיתות משפחתיות לאומיות. דברים שנראו פשוטים וברורים הסתבכו. שוב ושוב באו הדסה ואוריאל ברק למקום הירוק הזה, בו חלמו להתגשם.

כבר היתה השעה ארבע. האנשים התפזרו קצת בשטח, הביטו בהרים, האב המשיך לתאר, למי שביקש, את הרצח. היכן ניצב הצייד, איך ירה. התעסק בסידורים, הראה מקומות לאנשים, לא נח לרגע. מאז המוות, כולו נתון לעניין אחד, סגירת חשבון, התחזקה גם אמונתו הבסיסית, כי "אנו חיים בתוך מלחמה שלא תסתיים אלא בעוד מאות שנים. ושגם ניני ניניו יחיו בה, ויאלצו להלחם על חייהם".

לנקום ולמות

בכל ישיבות בית המשפט הצבאי שדן את רוצח בנו השתתף, ואת פניו של שובקי לא ישכח לעולם. "גם לא את קולו" תגיד האם, רחל, והיא יוקדת, בוערת ומאוכלת באש השנאה, "כי הנקמה היא רגש טבעי כמו האהבה".

בבית המשפט ירק עו"ד ברק, איש נימוס הליכות ותרבות, בפניו של שובקי. ירק וצעק בערבית כי "המוות הארור יגיע גם לביתך". מאז הוא רואה את המאבק על עונש מוות למחבלים־רוצחים כצו מוסרי, שהותיר בנו שמת, בחפשו דווקא אחרי השלווה.

שובקי שוחרר לפני שנה בעיסקת חילופי 1150 המחבלים. ברק עתר פעמיים לבג"צ ונכשל. כשעוד היה מטוס המחבלים המשוחררים באוויר ביקש להוריד, באמצעות קריאת אלחוט, את שובקי. בית המשפט סירב. מאז יש בליבו הרבה על ברק ועל שמגר, שלמד איתו בירושלים. "אני מכיר את שובקי היטב" אומר ברק. "והשל שלי" אומרת האם, וחוצם מועוע את גופה שכחש בבגדיו השחורים. מדליון בנה על צווארה.

ברק עומד בראש ועד המשפחות השכולות, ועיקר עניינו הוא עונש המוות: "אני רוצה להוציא להורג את העשרה הראשונים. להיות התליין, לפתוח כמו ידי את הדלתיות תחת רגליהם. ואם אתלה, אפילו אחד, יהיה זה שיא חיי, ואחר כך אוכל להסתלק בשקט".

האם לא ישנה טוב בלילות, נרדמת עם טרנזיסטור כאילו צפויה בכל רגע איזו הודעה מרגיעה, שתשים קץ לצער שאין לו נחמה. כך שמעה, בשעה מוקדמת מאוד, את ההודעה על רצח הזוג בקרמיון, והאסונות זורמים וממלאים אותה זעם שאין לו שיעור.

היתה השעה ארבע וחצי כשהלכנו לכביש, אל האוטובוס שנתקע ולא יכול לרדת לדרך העפר. שוב צרוח ציפורים מתוך הסבך, נשמע קול יריות צייד או מטווח צה"לי אי־שם, היה זחלה בעשב, אבן הדרדרה. היער התרוקן מאנשים, וחלה האימה. פה, בין העצים, בקרמיון, גלבוע ומקומות אחרים נגבה מחיר הדמים של הסכסוך, נרצחים זוגות נאהבים שרוצים לברוח לאן שהוא בארץ בה אין לאן לברוח. כשנע האוטובוס לחזור לתל אביב, הגיעה גם השעה הזאת, בין הערבים, שבה מאפילים היערות, אך השדות המתוחים עוד מוצפים אור וזהב. ■

ליד האנדרטה ביער נחושה. הנשמה מסרבת להיזכר באימה, נצמדת ליופי

השבוע, נפתחה במוזיאון ישראל תערוכה מקיפה של יחזקאל שטרייכמן, 81 • שטרייכמן הוא תוו־ההכרה של הציור הישראלי

אדם ברוך

אין לי מה להפסיד

שטרייכמן, לאורך הנסיעה מתל אביב לקיבוץ כברי, דיבר. חסר יוצא רופן, מבחינתי. שטרייכמן דיבר על עצמו. בן 81, ואין עוד טעם להסתתר מאחורי הפחדים הישנים. זריצקי איננו. ההשראה והאיום הזריצקיים בטלו מעט, עם מותו.

שטרייכמן, פני נשר, שערו היפה משוך לאחור, הגוף מציק לו, תובע את משא שנותיו, משתחרר מן הפחדים.

לעולם, 'האמן הישראלי' שרוי בפחד. הפחד הוא מטאפורה והוא מצב־נפשי, והוא טבע־הדברים.הפחד, לידתו מן המצוקה, מן הבטחון העצמי הלקוי, מן המאבק על הכרה של חברה אדישה.

שטרייכמן וזריצקי וסטמצקי ואנשיהם לעולם היו שרויים בחשש מפני 'העולם החיצוני', מפני 'הדברים', מפני הזמן, מפני הסובב. ההגדרה של הרולד רוזנברג בדבר 'הבד כטריטוריה' (בד הציור), טריטוריה נפשית ופיזית, תאמה את המיבנה הפסיכולוגי שלהם. הבד היה המיקלט. הבד היה העולם. הסטודיו היה העולם. הם עצמם, זה לזה, היו הסביבה האנושית, סביבה שבירה, דלוקה.

עכשיו, בגיל 81, שטרייכמן מרפה מעט מן החששות. אין לי מה להפסיד, הוא אומר. אני לא צריך למצוא חן בעיני איש. אם לא מצאתי חן עד הנה, לא אמצא עוד.

לדעתו, יחיאל שמי ויגאל תומרקין הם הפסלים הישראליים המעניינים. הוא משתמש בביטוי: מעניינים. מבחינתו, זהו הביטוי המרוייק. זה הנוסח של זמנו. שלמה גרודזנסקי מאזכר שיחה עם שטיינברג בעניין 'המעניין' כמטבע לשון חיצונית, סחירה, סתמית לעיתים.

יחיאל שמי ותומרקין, הוא אומר, עובדים. זה מה שצריך. לעבוד. שטרייכמן מתקיים תמיד על פי מילון עבודה, תרומה, הספק, שותפות, נשיאה בעול. האמנים הארצישראליים הראשונים ביקשו לעצמם דימוי טכנית וכרעיון, שלט באמנות הישראלית במשך 25 שנים. הוא היה הקאנון המחייב. ועדיין, במובן ידוע ומוגבל, הוא תקף כאן. המופשט הלירי, אם ניתן לחכיל בקליפת־אגוז את תולדות האמנות הישראלית, היה הביטוי המוצק והשיטתי לרוח־אמנות פתוחה, לא מקומית, לא עלילתית. כלומר, לא רק שלא פיגוראטיבית, ולא ספרותית, אלא כוו המייחדת את הציור כשפה בפני עצמה, שתחבירה ניבנה מן החומר, הצבעוניות, המיחבר, עיצביות היד המציירת.

המופשט הזה רחק את הציור הספרותי, את הציור הרליגיוזי, את הפולקלור. רחק והשתלט על תודעת הביקורת, המוזיאונים, הגלריות. נעשה חזות־הכל. ומרגע שהשתלט, נעשה אגרסיבי, אימפריאליסטי. שטרייכמן, חבר בגרעין המייסד, לא היה שותף ממשי לאגרסיה זו. מסקי־האגרסיה נוהל על ידי זריצקי, בעיקרו. שטרייכמן היה שותף־נילווה, לא חמום, לא אדוק.

המופשט הלירי, מתישהו בתחילת שנות ה־70, איבד את מעמדו, כיוון שאיבד חשיבות, איבד רלוואנטיות. בעתיד הלא רחוק, כאשר יקלו המים מעל האמנות המקומית, יימצא החוקר שיבקש להפריד את החבילה זריצקי־שטרייכמן־סטמצקי. חבילה המוזכרת תמיד בנשימה אחת, כאילו המרובר בשלישיית המלאכים. כלומר, חבילת־טעות. שטרייכמן מתקיים לעצמו. הצמדתו לזריצקי היתה נכונה ומוגבלת לייסור האיראה של המופשט הלירי, אופקים חדשים, ולסוציולוגיה של האמנות הישראלית. מן התערוכה במוזיאון ישראל יתפענח שטרייכמן השטרייכמני.

ראה תצלום

התצלום בעמוד זה עומר לעצמו, טעון הומור קל, נסבל. שטרייכמן, בקידמת הצילום, וסטמצקי, נוסעים לאזכרת יוסף זריצקי ז"ל. נסיעת חברים אחרונים במיסדר־חשאי מעט נידח, מגעם. מיסדר שהוא גם

שטרייכמן, בקדמת התצלום, וסטמצקי, נסיעה לאזכרת יוסף זריצקי. מוטיב 'האוטובוס השכור' בתרבות הישראלית. תצלום: יובל שמש

פועלי. כלומר, האמן, באמצעות האמנות, הינו חלוץ. והוא חלוץ בחלוץ הכונה, חנוטע. יחיאל שמי, אליו אנחנו נוסעים במונית (מסיבה לרגל קבלת פרס־ישראל) מחובר למילון העבודה, ותומרקין מחובר. שטרייכמן מכיר את העבודה, זו הרצופה, זו היומיומית, כצורת חיים, אולי יחידה, וככזו המבטיחה מעט שקט נפשי, מעט הצדקה.

שטרייכמן נסע לכברי עם מעטפה חומה קטנה, ראדירונג, הוא אומר, בשביל יחיאל. השפה שלו מתרסקת והולכת. מדי פעם, יציץ בך כאילו הוא בודק אם אתה ראוי לשמוע אותו. הראדירונג, משנות ה־60 המוקדמות, שחור לבן, צורה מופשטת, מעין פיסולית, פורמאט קטן. הדפס כאילו ביישני.

שמי מחבק את שטרייכמן. חיבוק גברי, לא קצר. בואו של שטרייכמן מחמיא לשמי. בואו מאשר, פעם נוספת, אמנה שנכרתה באמנות הישראלית, מתישהו בתחילת שנות ה־50. אמנה אינטואיטיבית, ואמנה מעשית. אמנה בין 'אמנים שהינם ישראלים־ממילא'. אמנים הגלחצים, זה שנים, להוכיח לקהל תמים או נבער או זידוני את ישראליותם. אני חושב, אמר שטרייכמן בדרך, שאני הכנסתי את שמי לאופקים חדשים, אני לא בדיוק זוכר, מה זה משנה עכשיו, אבל אני חושב שזה אני שהכנסתי אותו.

הוא, שמי, שטרייכמן משחזר באיטיות, כמי שמעלה זכרון נעים ומעט מטושטש, היה אלמנט חשוב באופקים חדשים, חשוב מאוד. היה מעט פיסול אז, פיסול שמדבר בשפה שלנו, ושמי נתן לנו אמירה בפיסול.

העניין ביחזקאל שטרייכמן הוא, העניין כ'תת ההכרה של האמנות הישראלית'. במובן מסויים, זריצקי, שטרייכמן וסטמצקי הם 'תת ההכרה' של האמנות הישראלית המודרנית. 'תת הכרה' זו הינה החונך־האסתטי של האמנות הישראלית, זה 40 שנה.

שטרייכמן מיוגע. השנים הארוכות נושות בו. הסורקדרגשי מניב ציור הקשור היטב להיסטוריה הפרטית שלו. בשנים האחרונות, הוא עוכר גם על דיוקנאות פיגוראטיביים לחלוטין המשמרים את הנגיעה העדינה של המופשט הלירי. מדי פעם, הוא אומר: מה אני יודע, מה אני כבר יודע.

מותה של חשיבות

שטרייכמן העניק לתרבות הישראלית שתי מתנות גדולות. האחת, את 'האידאה של הצייר', הוא גילום האמנות כצורת חיים, כעילת חיים. האחרת, את הציור עצמו, את הציור הישראלי־ממילא עצמו.

במשך שנים, שטרייכמן מוזכר ברצף אחד עם זריצקי וסטמצקי. אלה מייסדי 'המופשט הלירי' הישראלי. המופשט הלירי, בנוסחה מטאפורה, גם ביוגראפיה פרטית, פיזית, של האנשים האלה, וגם ההיסטוריה הבלתי ניתנת להכחשה, והניתנת לשיחזור, של האמנות המקומית.

הנסיעה הבלתי נימנעת לזריצקי, שהשראתו לא נפסקה עם מותו: עצימת העיניים, מלבד שהיא תוצאת תשישות קלה, טבעית לטלטלת אוטובוס, טבעית לאובדן חמצן רגעי – הינה טבעית לנסיבות, המכריחות נסיגה לתוך ציפת־זימנים.

התצלום מאשר את מוטיב 'האוטובוס השכור' בתרבות האבל והשמחה הישראלית. "האוטובוס יוצא בדיוק בתשע מרחבת היכל התרבות"...

שטרייכמן וסטמצקי כשני יורשים־משותפים של זריצקי אחד – שני קשישים מקוששים ירושה, שאולי תדלה מן העולם עם המוריש.

לוחמים בעל כורחם

בשנות ה־50 הפראוה הבן גוריוניסטית היתה חזות־הכל. שנות ה־50 היו השנים הפורמאטיביות של הציור הישראלי. אז ניקבע אופי הדברים. אז, היופי השטרייכמני בקע מתוך האספלט הבן גוריוניסטי.

שטרייכמן צמח תחת הפראוות הבן גוריוניות: כיבוש השממה. עם אחד, שפה אחת, צבא אחד. 'מציאות אחת'.

בעקיפין, תמיד בעקיפין, בזהירות, תמיד בזהירות – בציור של שטרייכמן הובעה גם הצעה פוליטית־חברתית: קיימת יותר ממציאות אחת. 'המופשט הלירי' הודיע על דבר קיומן של מציאויות אחרות, שונות. 'המופשט הלירי', מתוכו, ונמעט בעל כורחו, וממילא – היה תנועה אנטי בן גוריוניסטית. תנועה זהירה, תת־גולגלתית, בתוך גולגולת הציור, של אנשים רכים, רוקמי פרפרים, חרדים־תמיד, שהניבה אמירה שלילית, מרוייקת.

זריצקי, המנהיג, לא העז לצאת נגד בן גוריון. הוא העז רק לדכא את שטרייכמן וסטמצקי. הציור של זריצקי היה חוק ואמיץ מזריצקי עצמו. והנה, בדרכה הפלאית, ועם זאת הבהירה של התרבות, הציור הזה, ושל שטרייכמן וסטמצקי, התקיים ונכח כהצהרה לעצמה. הצהרה כדבר חוסר התרבות ואי־הצדק, ואי האנושיות, ואי־הטבע שבפראוה הבן גוריוניסטית.

הפראוה הבן גוריוניסטית הובישה, שטרייכמן, שהכר הוא הטריטוריה שלו, ניצח. גאון־ציור, מנצח בעל כורחו, עדיין מבוהל, חרד.

הפרוייקט שהפך לשיחת העיר

לב הצפון

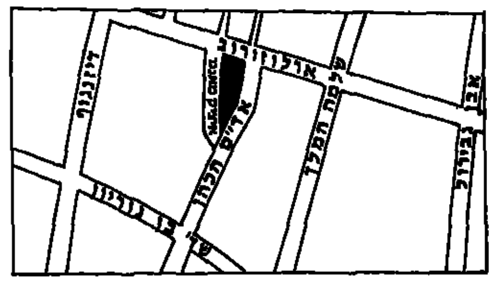

סגנון חיים חדש בצפון תל־אביב
ברחוב אדם הכהן, פינת ארלוזורוב הולך ונבנה פרוייקט המגורים "לב הצפון".

בית פרטי במגדלי "לב הצפון":
- 1 או 2 דירות בקומה בלבד.
- בידוד אקוסטי כולל זיגוג כפול.
- מיזוג אויר דירתי, קירור־חימום.
- הכנה לקונבקטורים חשמליים.
- לובי מפואר עם שוער 24 שעות ביממה.
- טלוויזיה במעגל סגור, לזיהוי מבקרים ולקשר מתמיד בין הדיירים והשוער.
- תכנון פנים גמיש.
- תריסים עם פתיחה חשמלית בסלון.
- מרצפות שיש איטלקי בסלון ובפינת האוכל.
- וידאו מרכזי.
- ציפוי שיש חיצוני.
- חברת אחזקה.
- ארונות מטבח באיכות מעולה.

לבחירתך דירות בנות 2½, 3, 4, 5 חדרים,
דירות 7 חדרים בקומה שלמה ודירות פנטהאוז.

בנק לאומי - CONSTRUCTION LOAN
שיטת ערבות חדישה לרוכשי דירות ב"לב־הצפון" - הבטחון המלא לכספך.
לראשונה בישראל מפעילה חברת דנקנר באמצעות בנק לאומי שיטה חדשה בה מְלַוֶה הבנק את הפרוייקט, תוך שמירה על כספי הרוכשים.

נשמח לספק לך פרטים נוספים.
משרדי "דנקנר":
רח' השל"ה 5 ת"א (חוצה רח' בזל ושד' נורדאו, ליד מגן דוד אדום), טל. 03-5524971,5526323,5463411

המקום הקלאסי של תל־אביב

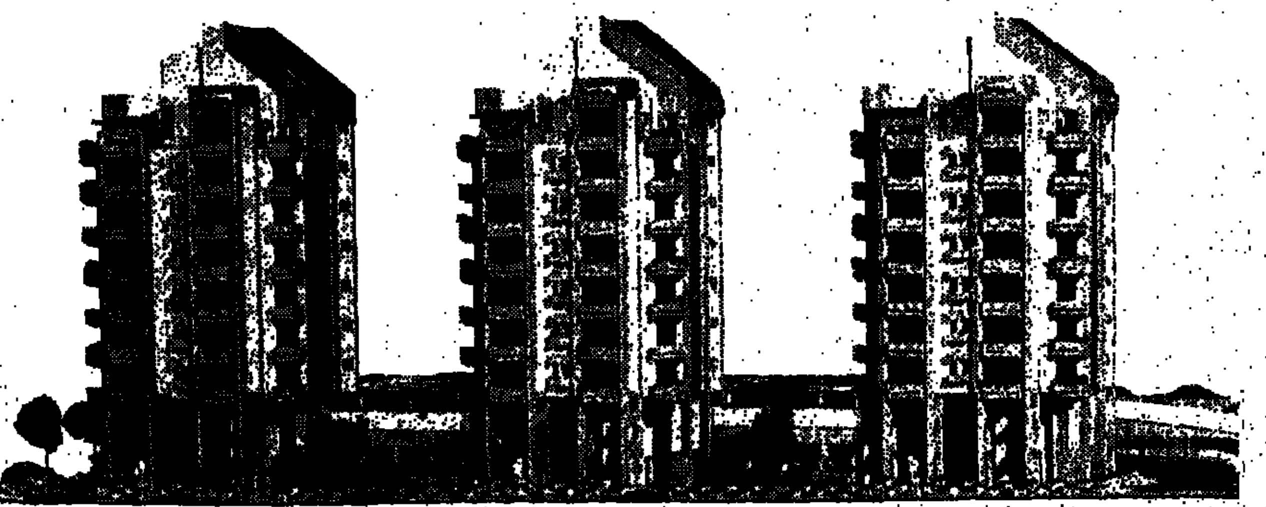

דנקנר
בניה ופתוח בע"מ
קבוצת דנקנר

טכנולוגיה חדשה ב"ידיעות אחרונות"

מערכת־מכונות זו, הנחשבת ל„רולס־רויס" של מכונות־הדפוס, תדפיס בקרוב את ידיעות אחרונות

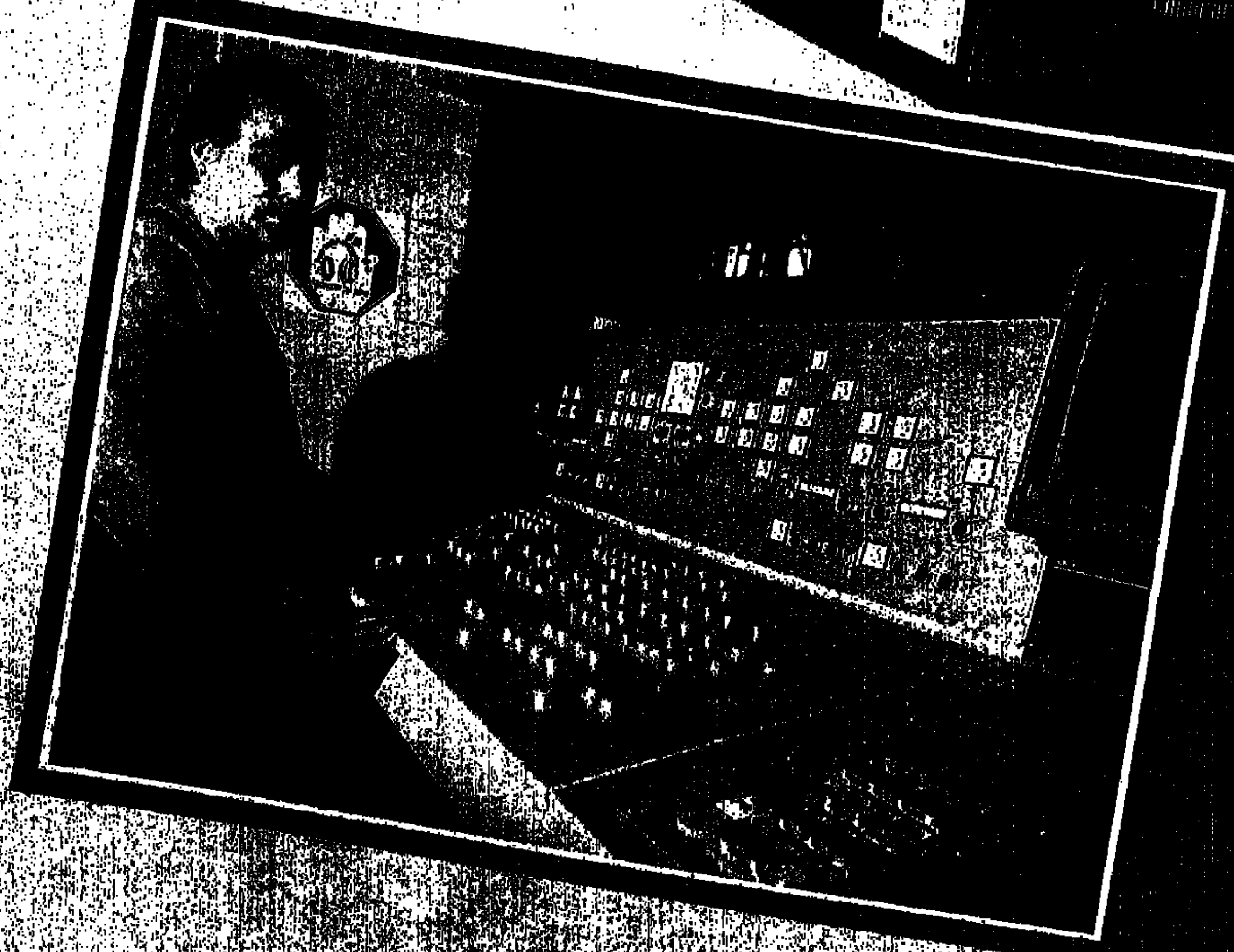

בימים אלה
מושלמת הרכבת
המערכת החדשה:

יותר צבע

תצלומי־צבע
בעמודי החדשים
ובחלקים נוספים
של העיתון

הדפסה איכותית

„ידיעות אחרונות"
יודפס מדי יום
בשיטת אופסט
משוכללת

"אני אוטיסט"

היום יעיד מיכאל דקל, במסגרת משפט־הקרקעות של שמואל עינב • עוזרו, אבי צור, נושא על גבו כתב־אישום, הולך ומתכנס בתוך החרדות של מי שרואה עצמו 'קורבן השיטה והתנועה' • רונית ורדי פגשה אדם מוטרד, מרבה במליצות, קורא את 'כמעיין המתגבר' של איין ראנד

מאת רונית ורדי

הילד של אבי צור הונחיל, בשלב מסויים, לישון מתחת למיטה, בחור־שך. עם שמיכה ופיז'מה, הכל. באמ־צע הלילה, הוא נמשך משם. בהתח־לה אמרו לו, קום, יהיה בסדר, די. זה לא עזר. אחר כך, סחבו אותו ברגליים, גלגלו אותו על הריצפה, בעדינות, כדי שלא יתעורר.

האשה אמרה משהו כמו, תראה את הילד, מה שזה עושה לו. תראה לאן גלגלת אותנו. תראה לאן הובילו אותנו העיניים הגדולות שלך.

אחר כך, הילד עבר למקלחת, ישן בתא הצר מאחורי דלת סגורה. במובן מסויים, אתה יכול לחשוב, טוב לילד – שהמקלחת יכולה להסתיר אותו מהעולם.

אבל, מה יכול להסתיר אותך, אדם מבוגר? אז אתה מתקלח עוד פעם: הפעם השלישית היום, זה לא יותר מדי? אתה אומר לעצמך; יורד למכונית, נוסע לכל הרוחות. נוסע בלי לחזור. עד שאתה נרגע".

ואחר כך, האשה שואלת משהו כמו: כבר נורא מאוחר, איפה היית?

אתה רוטן משהו. בשביל מה אתה צריך לפגוש עיתונאים, היא אומרת, תגיד לי בשביל מה? אין לך שכל? מתי תתחיל לחשוב? תראה מה קרה לך, תראה מה קרה לנו. תפתח את העיניים שלך, אתה שומע אותי או שאתה עוד פעם נסגר? תצעק, למה לאז תצעק.

„את הפסיכולוגית שלי", הוא אומר לעיתונאית.

אז למה אתה בוכה? היא שואלת.

„אני לא בוכה, אני חזק".

אז למה אמרת שתבכה כשתקרא את הכתבה?

וככה מתנהל הספור של אבי צור שהיה עוזר סגן השר, מיכאל דקל, כבר שנה.

■■■

היום אמור בית המשפט, הדן באחד ממשפטי הקרקעות (שמואל עינב), לחקור את סגן השר מיכאל דקל, בביתו.

חקירת המשטרה בעניינו של דקל עצמו, פתוחה. לא סגורה, לא פעילה. דקל יצא לפני ימים אחדים מתל השומר. עכשיו, הוא חנוט בגבס שאמור ליישר את גבו. דקל לא רוצה להתראיין. לדקל יש את עו"ד אורי סלונים בצמוד. סלונים אוהב את הלקוחות שלו מחוץ לכותרות.

כך שהסיפור שלנו, כאמור, הוא אבי צור.

אפשר לקרוא לזה הסיפור הבאנלי של אבי צור.

הסיפור הזה חוזר אל מי שנשאר מאחור, כשהשיירה כבר מזמן עברה, כשגם עקבותיה טושטשו.

■■■

עומדות נגדו האשמות, הקשורות בעבירות של הפרת אמונים על ידי עובד ציבור, שוחד, והדחה בחקירה.

מרכיב מסויים בתיק דן בשוחד פוליטי. קבלת תרומות לליכוד, בסדר גודל של כ־125 אלף דולר.

אבי צור שוחרר בערבות, לפני למעלה משנה. אין תאריך לפתיחת משפטו. הוא מתפרנס מ'מינוי פוליטי', שקיבל לפני פתיחת משפטו: דובר רשות שדות התעופה.

למעשה, מנכ"ל השירות ביטל אותו. מועצת המנהלים מבטיחה את פרנסתו עבור אפס עבודה.

דקל כמעט ומינה אותו לעוזרו במשרד הבטחון, ערב המינוי, צור נעצר. דקל נשאר במשרד הבטחון בלי עוזר. דקל עצמו, בעצם, לא קיים במשרד.

חכו ותראו מה שקרה לאבי צור בשנה האחרונה.

הוא פונה ליועץ המשפטי לממשלה. מה אני בסך הכל, כתבו פרקליטיו בערך כך: קורבן הדרג הפוליטי. הדרג שחפץ להסתיר את מעשיו באמצעות העלאת קורבן, הסחת דעת הקהל והסחתם של כלי התקשורת לכווני.

במלים אחרות, רומז אבי צור לחברים: 'תראו את השעון של בלאס, גם אני יכול'.

צור, בראיון להכנת כתבה זו, אומר: „בלאס נעצר כפעולת תגמול למעצר שלי. אני מקנא בבלאס, שהוא לא צריך שמישהו יתן לו איזו תרומה אישית, ויכול לקחת את עורכי הדין הכי גדולים בארץ, כמה שהוא רוצה...

„הייתי מאוד שמח להיפגש איתו, לעודד אותו, זה חשוב מאוד. אני יודע מה הוא עובר. הכאב שהוא זועק לשמים, תנו לי לצאת! תנו לי להלחם מבחוץ! מה יקרה אם הוא ילחם מבחוץ? טוב, אני לא החוק".

■■■

מה קורה לאבי צור?

הדימוי הקרוב ביותר לתיאור השהייה אתו: 'צמייה בתלוי'. 'גופתו' מתנדנדת על עמוד, אבל הקהל כבר הלך מזמן. רק צופה אחר, מתקרב אל הדמות שוזה ברוח.

צור איש גדול מידות, עיניים בהירות, בלורית מדלדלת. כמו תמיד עומד לפרוץ בבכי. הוא מדבר באופן מבולבל. משתמש לעיתים קרובות כ'שבלונות דיבור מכובדות'. קיים נתק בין הבעות פניו, התחושה שהוא מעביר, לתוכן הדברים.

יש לי קשיי ריכוז, הוא אומר. אחרי שעה וחצי, הוא מתעייף, מוציא נייר כתוב, מקריין לטייפ.

הוא רועד. לובן עיניו מאדים. דקל הוא אומר, 'דקל. הצרות באות על דקל בשנתיים האחרונות: חלב, הגב. אבל, דקל שותק עכשיו עם אורי סלונים.

– אתה כועס על דקל?

אין תגובה.

– אתה רואה אותו לפעמים?

„אני מבקר אותו הרבה בבית החולים. אני מעודד אותו, אנחנו לא מדברים על המשפט".

אני מדבר על הרכבות, על מסילות הברזל. צריך להיות מברזל. התחרות, יצר התחרות, הכח להיות הטובים ביותר. השולטים.

„ארוחת בוקר, בצמצום. אני ממשיך את הדיאטה שלי, ירדתי 25 קילו במשך קרוב לחדשיים. זה חלק מהשיטות הפסיכולוגיות שאני עובר על עצמי. תהייה רעב או תתעסק עם עצמך. אני עושה כל מיני דברים פסיכולוגיים, גם תוך כדי החקירות הקשות שעברתי. שברתי את הצפורן, אכלתי את הכשר, נזל דם. לא לאבד שפיות.

„בדרך כלל אני הולך לרשות שדות התעופה, מקום העבודה שלי. יושב בחדר".

– מה אתה עושה שם?

„שום דבר. עיתונים, טלפונים".

– אז אתה חצי שעה, שעה במשרד, אחר כך?

„יוצא, מסתובב, עוזר לאנשים בכל מיני עניינים".

– בתי קפה?

„זה לא הסיגנון שלי. כאחת אני מגיע הביתה ובזה נסגר היום".

– אז איך אתה מעייף את עצמך?

„יושב, תשבצים. באים חברים להוציא אותי. נוסע לשומרון. תופס איזו גבעה, מחנה. וזהו. יש מקום מול בית אריה, נקרא עפרים. אני מחנה את האוטו ועולה כמעט כל פעם לשם, ברגל. יושב חצי שעה, שעה. פעמיים שלוש בשבוע.

„יש אנשים שראו אותי, לא הבינו מה אני עושה שם. חשבו בטח שאני בא להקים איזה ישוב. הרגעים הכי יפים שלי, זה שם, שאני בורח. כל הדברים הגרועים ביותר עוברים לי בראש. מול השקט הזה של שפלת החוף. ואז כשאני מרגיש שאני שבע, אני לא מדרבן את עצמי להשאר, אני קם ומסתלק".

– יש לך אקדח?

„אין לי. אני אומר לעצמי, תהיית חזק".

– אמרת לעצמך פעם, מספיק, אין לי כח יותר, אני מסתלק ודי?

„את זה אני משאיר לעצמי. אף אחד לא ידע לעולם! פעם, בשעת ריתחה, פלטתי מלה למישהו, בלי לחשוב. אבל, אני קודם כל אגמור את המערכה. אני לא נכנע אף פעם".

עכשיו מבקש צור משמיר להנחות ליועץ לענייני התישבות.

שמיר מתעלם.

– שמיר השוקד היום על תדמיתו, צריך אותך לידו כשאתה עומד לדין בעקבות פרשת הקרקעות?

צור: אין תגובה.

– אבל תחשוב רגע, למה שיסכים?

„כי הוא היחיד שעוסק היום בנושא, ואני יכול לתרום".

■■■

צור, במובן מסויים, הוא הפראייר של 'פרשת הקרקעות'. את ההגנה המשפטית, לדוגמה, הוא ממנן מכיסו. והכיס שלו צר. פגס גישש, לעזרה, אצל חוגים בתנועת החירות.

אבל זו תגובה עניה, אמתחילה:

צור: „נכון".

■■■

מהרגע הראשון, טענו פרקליטיו כי מדובר בשעיר לעזאזל. 'בורג' במערכת הפוליטית, שמשלם עבור חילופי השלטון. פוליטיקאי קטן שנדפק.

זה, הטענה הזו, אולי טוב טקטית, אולי נכון 'עובדתית'. אבל, למי שכל חייו רצה להיות גדול, הציג עצמו גדול, גדול גם ממה שהיה, זה נורא.

■■■

„אני לא אותו האבי צור שהייתי פעם. עם אותה השמחה, אותו הטמפרמנט. עם אותו כח נפשי עצום שהיה טמון בי. אני עכשיו רגיש יותר, החושים שלי עובדים כל הזמן. אני קולט בדיוק מי אומר שלום ובורח. אני עכשיו כמו אגרוף קפוץ. מיקשה אחת.

„אני חי את זה כל הזמן, 24 שעות ביממה. אפילו עכשיו שאני רוצה לצחוק, אני לא יכול, לא מעניין אותי שום דבר, אני אוטיסט. המשפט הזה עומד מעלי, אני לא יכול להסיר אותו. זימנו אותי לחקירות; בטלפון, דרך עורכי הדין, אני לא הולך לחקירה. תרגע, אני אומר לעצמי; אתה לא הולך. מצלמים? אני אחייך כמו פעם, לא ירגישו, גם בבית לא מרגישים עלי. כתבה שלמה עלי? לא לבכות, אל תבכה".

■■■

– מה עשית בשנה האחרונה?

„שום כלום. הסתגבתי. אני קם בחמש. לא יכול לישון. מצאתי לי מין עיסוק לא לאבד שפיות, פותר הרבה תשבצים. חבילות תשבצים. זה הדבר היחידי שמחזיר אותי לדעת שאני אבי צור. שאני קיים והראש פועל. וזהו.

„אני קורא ספר כבר ארבעה חודשים. 'כמעיין המתגבר'. אני יודע אותו בעל פה".

אבי צור ורעייתו במהלך החקירות. דצמבר '85. תראפיה בשומרון. דובר רשות שדות התעופה. ממתין ליועץ המשפטי. מחזיק בציפורניים. פותר תשבצים. תצלום: שאול גלן

חשיפה

זהו סרט הצילום החדשני של קודאק. מהיום גם בישראל יכול כל צלם מקצועי או חובב להנות מסרט הצילום שכבש את העולם ביום אחד.

קודאק זהב-סרט הצילום החדשני של קודאק

לצילום בכל מזג אויר, בכל תאורה

עכשיו הכל נראה אחרת. בחורף או בקיץ, בשמש או בצל, בבית או מחוצה לו ... קודאק זהב מתאים עצמו לכל מצב. קודאק זהב הסרט החדשני, שפותח במעבדות קודאק, הוא בעל רגישות טובה יותר לאור, ופתיחות למגוון רחב יותר של צבעים. תמונות המודפסות מקודאק זהב, נעימות יותר לעין. הצבעים עשירים יותר, בהירים, חדים וקרובים ביותר למקור. החדות המוגברת של קודאק זהב והשחזור הנאמן של הצבעים יוצרים תמונות "חיות" יותר.

חברת קודאק השתמשה בייצור הסרט החדש בטכנולוגית האמולסיה והכימיה המתקדמות והמתוחכמות ביותר, כדי לספק את התמונות בעלי האיכות הגבוהה ביותר כיום. תכונות אלו של הסרט החדש מאפשרות להגיע לתוצאות המעולות, גם כאשר מזג האויר ותנאי התאורה אינם נוחים לצילום.

לאילו מבינינו אשר מבינים מעט יותר, מסבירה קודאק את יתרונות הסרט החדש באופן הבא: קודאק זהב משלב בתוכו הגברת צבע מתקדמת עם מהירות גבוהה וגרעיניות מעולה, לקבלת שחזור מדוייק עשיר ומלא של הצבעים, בכל תנאי תאורה.

קודאק מציעה היום את קודאק זהב ב-2 דרגות שונות: 100 אסא, ו 200 אסא, ובקרוב גם 400 אסא, להתאמה מושלמת עוד יותר לכל תנאי הצילום.

אז מעכשיו, בכל מצב, תגידו קודאק זהב.

בכל מצב קודאק זהב

כמה עצות טובות לצלמים החובבים שבינינו.

השתדלו להכניס את סרט הצילום למצלמה במקום מוצל יחסית.

קודאק זהב מאפשר לכם צילום מוצלח בכל מצב.

יחד עם זאת, באם מצלמתכם אינה אוטומטית, הקפידו על כיוון נכון של הצמצם והמהירות, כפי שמנחה אתכם מד האור.

בצילום שחלקו מואר וחלקו מוצל, בחרו בחלק החשוב לכם וכוונו את הצמצם והמהירות בהתאם. רצוי שלא לצלם אל מול השמש או כל מקור אור אחר.

קודאק זהב מאפשר קבלת תמונות באיכות גבוהה במיוחד גם בגדלים גדולים מהרגיל. ואולם, חברת קודאק אינה ערבה לאיכות התמונות אם לא יודפסו על נייר של קודאק.

תגידו קודאק זהב ותגידו שידפיסו לכם על נייר של קודאק.

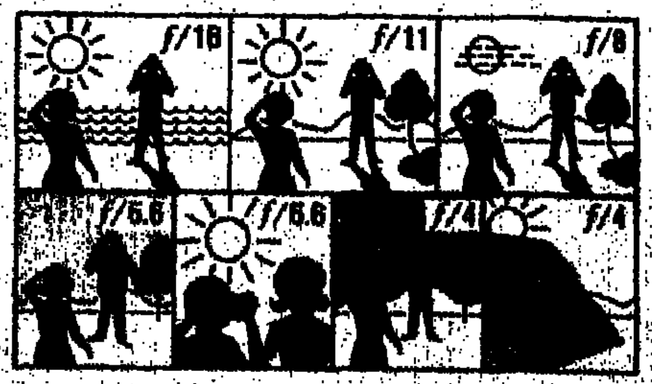

במי אתה בוחר?

מבצע פורים משגע בקודאק

לרגל חג הפורים הכינה קודאק הפתעה לכל אחד מאלפי הלקוחות הנאמנים. קונים סרט צילום קודאק זהב ובוחרים מסיכה חינם, מתוך 4 מסיכות משגעות: שמיר, פרס, צרעיה ומלה. המבצע יתקיים בכל חנויות הצילום ברחבי הארץ.

תגידו "קודאק" ותקבלו מסיכה חינם.

תגיד "קודאק"

מאת יהודית אוריין

נולד בת"א

בכל אשמה הספרות. בגללה נשאנו את ההכרה המכאיבה שרק היפות נאהבות; בגללה רבקה כנוהחמרה הגדולה, האובססיבית, לבגדים. חמדה שהיתה זרה לסביבתנו הפועלית, לסוציאליזם נוסח „חולצה כחולה והיא עולה". חמדה שעשתה אותנו לנסיכות גולות בבגדים משומשים מאמריקה.

ב„שחוק הגורל", רומן צרפתי נשכח על ימי המלחמה, מדגיש רוז'ה ואייאן שהגיבורה שלו גרבה גרבי משי אפילו בזמן הכיבוש. כך נוהגת ליידי אמיתית. שלטון וישי, מחתרת, קיצוב מזון, אבל היא רק בגרבי משי עם פס כהה מאחור.

איש אינו קורא עוד את „שחוק הגורל", אולם בגללו אני עד היום בגרביים עם פס כהה מאחור.

שנצים ומלמלות, רדידים ושובלים וגם ירונית־פרווה בחורף אירופי – כך בתרגום של דבורה בארון ל„מדאם בוברי". וכשם שאמה בובארי היתה קורבן של רומנים, ולא האמינה באהבה בלי תפאורה רומנטית –

סדנת החייט. מתוך הספר „פאריז־פאריז" 1937־57. בובות־תפירה (מאנקן) של רבי־האמנים: אוסקאר דומינגז, מאן ריי

האופנה העולמית נמצאת בת"א. היפאנים יגיעו. בתי האופנה החדשים מרעננים את העיר ● ההבדל בין 'בית' לבין בוטיק ● מסע בין שמות: תמרה יובל, גדעון אוברזון, עודד פרוביזור, ליזה בוקר, יובל רביד

אף אנו קורבנות של רומנים: אהבה הולכת טוב עם שמלות מהודרות. אמה של פלובר הלכה לנשף היחיד והגורלי של חייה בשמלה בצבע הכורכום. רועש מדי. ניסיון פרובינציאלי לחקות את הז'ורנלים הפאריזאיים.

■■■

תמרה יובל־ג'ונס היא הרומנטיקנית והספרותית שבין מעצבות האופנה שלנו. היא מתרפקת, משקיפה לאחור אל המאה ה־19. בסוף שנות ה־60, חגגה את ימי המאקסי המלכותי. אז היה לה בוטיק חלוצי בירושלים. תפרתי אצלה חליפה ארוכה, בצבע מרקחת הרוברבן, הרוקה למותניים ורכוסה עד צוואר. חליפה צ'כובית כזו שלבשה הגברת עם הכלבלב; כשהלכה בטיילת ביאלטה ופגשה שם בדימיטרי גורוב, אהבתה הגדולה.

מירושלים עברה תמרה לדב הוז, ת"א, קשרה יחסים עם מכרות וקליינטיות מחוגי הבוהמה והאמנות. משם עקרה לבית משוקם ביפו. ובימים אלה ממש, חזרה לעיבורה של העיר. בשותפות עם גדי ברנר פתחה חנות וסטודיו ברח' גורדון, יושבת בין הגלריות פארק, מנס, שולמית וגלאי.

תמרה, נשית כשהיתה, עם נופך רומנטי, 'אל־גיליה' ומושכת חוט של אצילות. אפשר למצוא את התווים האישיים העקביים בתוך הגזרות החדשות. כתפיים רפודות, צבעי אדמה, כוץ, לבנים אדומות, ירוק זית – צבעי האיזור. אריגי ריפוד הנקראים גובלנים, משולבים בקטיפה, אוורי־חלציים רקומים בנוצות צבעוניות, המתאימים לצעירות הדקות וארוכות הרגליים, שצריך לכלוא אותן. מה שרור אחד עשה לגוכה של הבנות המרגיזות האלה.

גם בגדי הארועים אינם חוצים גבולות. פאר מאופק. לפעמים, כמה ניצנים ופקעות מעור נאפה. בסטודיו היפה שלה שולטים הכזים, כורסאות עם פיתוחים בנוסח לואי. כל הדגמים תלויים לאורך הכתלים, ואפשר גם בהזמנה. בקומה העליונה, ממוקמת הסדנא, שטחים פתוחים והקונה לא נלחץ.

■■■

היום, לא מדברים על תופרות וחייטים. היום, יש סדנאות, ברוח גילדות האומנים של ימי הביניים. או, בתים בנוסח הצרפתים.

בשום פנים לא להחליף עם בוטיקים, כפי שההדיוטות מכנים אותם בטעות.

בוטיק זה בכלל ענין אחר.

בעלת הבוטיק רוכשת מבתי־אופנה שונים, ממעצבות בוגרות שנקר, מיבואנים.

טובהל'ה הקטנה סמורת השיער היא בוטיקאית מעולה. שנים עבדה אצל אחרים, ופיתחה יחסים אישיים עם הקונות. לפני חודשים מעטים פתחה בוטיק משלה בבית חדש בפינת דיזנגוף, ת"א. הבית הוא מאותן מצבות לבנות שבנה לשמו אברהם גינדי. חזיתות הבתים שלו עשויות מכיתות קראמיקה לבנה ועמידה. הלובן הזה בילה את החורף והוא מבהיק בצחותו. הרבה יותר יפה משפריץ.

„טובהל'ה" בולטת בעיצובה הפנימי המודרניסטי. צבעי הדקורציה משחקים עם צבע הבגדים. לא ברור איפה נגמר העיצוב ומתחיל הבגד. היא אוהבת את הלבן, השחור והאפור. הרבה צימורות מתכת ורשתות המשמשות כמדפים. ניכרת עצמאות של טעם. מבחוץ, נדמה כי זו חנות לצעירות. הרבה שכבות, גלים רחבים, גיבוב מותניות על חולצות. הסיגנון אורבני. גם כמה קווים גבריים, דמויי סמוקינג ומיקטורונים מפוספסים של בנקאים אנגלים. משהו מאד נינוח, רפוי, המצפין היטב את העגבות הים־תיכוניות שלנו.

■■■

לעסקים תהליכים תמוהים. כל הסנדלרים מתכנסים לרחוב אחד, וכל החייטים ברחוב אחר. תוך חודשיים, שינו החנויות הסמוכות את יעודן המקורי, והפכו בוטיקים. איי. בי. סי., מודרנה, וסטודיו של שושנה בן צור. וכשדיירי הבית הלבן הזה יורדים לקנות לחם, הם יכולים לקנות בדרך גם חליפה אביבית. הפינה מחדשת את עלומיו של דיזנגוף. בשנים האחרונות, הועם זהרו. הרחוב ירד לביגור תעשייתי, פרודוקציה המונית לאנשים מן הפריפריות. הוא חדל להיות סמל של מעמד ומצלצלים.

את סמלי המעמד והמצלצלים ירשה כיכר המדינה בת"א, שאין בה מיוללות ובתי קפה בכוונת־מכוון, והיא מתכסה עלטה מ־7 בערב. טבעת הכיכר מהווה מיקרוקוסמוס של האופנה העולמית. „מיס לנוס" ו„ויסט" מיבאות מגרמניה למבוגרות ולצעירות עם תעוזה בצבעים, עם שילובי ירוקים וסגולים, כחולים ואדומים. רחוק מן הצבעים של תמרה וטובהל'ה כמרחק שבין הפריחה הקיצית במינכן לבין באר שבע. בוטיק „רנה" מייבא חליפות בשלות אלגאנטיות מצרפת, משי, צמר, גבדין במידות של דוגמניות. מצפיפות הקולקציה עולה ניחוח של תוף פאריזאי עם ריח ערמונים. הכיכר 'משריצה' בוטיקים בקצב של שנות.

■■■

לא הרחק, בכיכר מילנו ת"א, מתבלט בעירירותו הבוטיק הצרפתי־איטלקי „פוש", עם פנינה המייבאת והמוכרת מתוך יחס אינטימי, וגם בצ'קים דחויים. צריך להאבק איתה על כל קניה. מה שלא יושב טוב לטעמה, היא מסרבת למכור. ועוד פטריות חדשות צצו ברחוב ירמיהו „סאטלייט" מייבא ממילאנו. ברח' גורדון צמח בוטיק „עלה תאנה", שלפחות בזכות שמו העברי הנאה, בין כל שמות הלועז, ראוי לעיטור כבוד של האקדמית העברית.

בשנים האחרונות, רק הפלביים רוכשים מלתחות בחו"ל. המשכילים קונים בארץ. זה גם יותר זול.

ב„פוש" וב„עלה תאנה", לדוגמה, ניתן למצוא מבחר שכמוהו כמותו במולדות האופנה. ורק עבודותיהם של המעצבים היפנים חסרות לי כאן. הן כאלה גדולות, פתוחות, בתנופה רחבה. וקפלים מפוספסים כסורגים על מדי האסירים שבקריקטורות.

■■■

גם להיסטוריה הדלה של הלבוש בארץ יש אתרים ארכיאולוגיים. בשנות ה־50 היה המרכז באלנבי ת"א. אז, כשצעירות בנות 19 נעלו עקבים של 8 ס"מ, ולבשו חליפות כבנות 50, היינו קונים אצל „אחיות אנגלנדר" ואצל „גניה". שתיים שלוש שמלות־משי פרחוניות מעולפות בחלון הראווה, כשוילון מחפה על פנים החנות מעיני העוברים ושבים. בין הקונות לבין בעלות החנות נוצרו קשרים אישיים בקירבה לארועים משפחתיים.

כל קניה היתה מבצע של בחירת האריג, חיפוש אחר הדגם בז'ורנל. שתיים שלוש מדידות עם מחוכי שרוכים ורודים בצבע הלאקס.

הולכים עם אמא לקנות שמלה לשבת. אז נהגו להתלבש יפה בשבת. היום התהפכו היוצרות, ת„יאפיס" של ת"א־סיטי מתהדרים לעבודה ויוצאים עם אימוניות בשבת.

נשים צמוקות־ארנק ושוגות בדמיון, היו לוקחות להן תופרת ליום חופש. פעם ראיתי בקומדיה איטלקית אחת חצאית דמויית והתופרת הקטנה שלי נידונה לבנות קונסטרוקציה מסובכת של תיל במתכונת חישוקי חבית – ועם הקונסטרוקציה המתנדנדת הייתי משייטת. אם כך, לא רק הספרות אשמה, גם הקולנוע אשם.

■■■

בשנות ה־60, עבר המרכז לדיזנגוף. החנות הראשונה שמעלה היתה „אקסקלוסיב", ויזא־וי רוול הישן. בעליה ההונגרים ייבאו חמדה בזדיף רק, והיא היתה מקום החטא הקדמון של צריכת היבוא.

התביעות האסתטיות של הארץ הזאת היו עדיין נמוכות, והיה מקובל בשדרות הרחבות. גם בשנות ה־60

(המשך בעמ' 40)

אמנון גולדנברג זוכר

לשכת עורכי דין פעילה יותר, שאפתנית יותר ● דוד ליבאי יצא ממנה לכנסת, מבלי לרענן אותה יותר מדי ● בימים אלו, סיבוב בחירות נוסף לראשות הלשכה ולמוסדותיה ● כ־9,000 משפטנים יבחרו את נציגותם בתהליך נפתל, רב השמצות, בריתות והסכמים מוקדמים ● הנושא האמיתי: חלוקת כח בארגון מקצועי

ראש לשעבר, אמנון גולדנברג: היה רוצה שיגזימו קצת. תצלום: מיכאל קרמר

מאת חיים שיבי

דוד חוטר־ישי, עורך דין, מריץ רשימה במחוז תל־אביב. ניסיון לפ־רוץ אל צמרת הלשכה, ולבצע שינויים ללא גיבוי פוליטי. עדות אישית: „מערכת המשפט בארץ מתמוטטת. אני מבזבז את מחצית זמני בהסבר ללקוחות מדוע משפטם נרתה, נסחב, עלול להמשך חמש, שש, עשר שנים. חלק מהם אומר לי תודה רבה, והולך לגובה חובות פרטי. לשכת עורכי הדין חייבת לפעול בדרכים לא שגרתיות לשינוי המצב הזה. הבעיה היא שיש שם היום אנשים די אפורים, שחושבים במושגים משעממים. אתה יודע שהם מצאו זמן להתעסק בעיצוב חולצות ועניבות מיוחדות של הלשכה?"

חוטר־ישי, 40, פרקליט בן פרקליט, רוצה לשנות. בלשכה ראו הרבה שבאו בשנים האחרונות עם רצון לשנות. מקובל לרצות לשנות. מקובל לדבר על זה. כמעט מכובד להכשל בזה. אמנון גולדנברג רצה לשנות. דוד ליבאי רצה לשנות. גולדנברג בנה משרד. ליבאי בנה קריירה פוליטית. ומשרד. עדיין אין שינוי.

■ ■ ■

ערב חגיגי בבית לשכת עורכי הדין, ירושלים. אמצע החודש הזה. האירוע: הוצאה לאור של מפתח עניינים מאוגר של פסקי הדין של בית המשפט העליון, בהוצאת הלשכה. שופטי בית המשפט העליון מכבדים בנוכחותם את הטכס. בעלי תפקידים בלשכה מרימים עימם כוסית. אין שכר בצידה של עסקנות לשכה. יש כיבודים.

עסקנות־לישכה מאפשרת לעורך דין לפגוש שופט מחוץ לאולם בית המשפט, לא כנציגו של בעל דין, אלא כחבר עמית במסדר סגור של עושי משפט.

עסקנות־לישכה נותנת לעורך דין את הכוח לגזור בבית דין משמעתי את דינו, לפעמים את עתידו, של חבר שסרח.

חברי המוסדות הנבחרים של הלישכה מוזמנים לייעוץ בתהליכי חקיקה בכנסת, מתחככים בצמרת משרד המשפטים.

במקצוע הזה קשרים הם מוניטין, מוניטין הוא נכס.

■ ■ ■

מנחם ברגר, ראש הלשכה הנוכחי, נושא את דברו. איש ממוצע קומה, הופעה עטופה חשיבות גדולה, נואם בינוני.

בראשית היה יהושע רוטנשטרייך. אחר כך, יצחק טוניק. האצולה הוותיקה.

אחריהם באו הכוכבים הצעירים. אמנון גולדנברג, הבחירות של 1979; דוד ליבאי, הבחירות של 1983.

פרופסור ליבאי, גם איש אקדמיה, גם פרקליט של בתי משפט, גם כוח עולה במפלגת העבודה – הגיע לאן שרצה להגיע בכנסת; עזב את ראשות הלשכה ב־1985, באמצע כהונתו.

מנחם ברגר התמודד על יתרת כהונתו של ליבאי מול יעקב רובין הירושלמי, וזכה בהפרש קולות קטן. הצמד ברגר־רובין מנהל מאז קרב מגע מתמשך, המגיע עתה לשיאו בהתמודדות נוספת.

ברגר הוא איש סיעת 'הרשימה המאוחדת למען מקצוע חופשי', המזוהה עם הימין. רובין מוביל רשימה שאין לה תווית פוליטית.

ברגר מעדיף שלא להביע עמדה, כראש לשכה, בפרשות ציבוריות סוערות, בעלות היבטים משפטיים.

רובין לא היסס להגיב בחריפות על מה שנראה לו כפגיעה במעמדו של היועץ המשפטי לשעבר, פרופ' יצחק זמיר.

ברגר הקיף את עצמו, כמיטב המסורת בלישכה, בשרשרת של בריתות והסכמים מוקדמים עם סיעות אחרות. רובין טוען שהסכמים כאלה פסולים. לא סיפור אהבה.

■ ■ ■

משרד עורכי הדין של ליבאי־שיינמן, בית משרדים גדול, הקומה השמינית, הרבה צבע: הכחול, בחלון, של שפת הים ביפו, הסגול, בחדר, של הכורסאות המרופדות. במועצה הארצית של לשכת עורכי הדין, 'הפרלמנט', 43 חברים. בוועד המרכזי של הלישכה, 'הממשלה', 15 חברים. דן שיינמן הוא חבר הוועד ויו"ר הוועדה לעניינים פליליים.

שיינמן הלך כברת דרך ארוכה עם דוד ליבאי ברשימת 'נאמני המקצוע', המזוהה עם מפלגת העבודה. שיינמן מסביר לי את טעם העסקנות שלו. בשביל מה זה טוב. למה הוא צריך את זה. השותף, ליבאי, איננו במשרד. יום כנסת.

שיינמן: „ראה את כמות הצעירים שמנסים להכנס לפקולטות למשפטים. המקצוע הפך ליוקרתי, נתפש כמקצוע שבו ניתן לזכות בכסף, תהילה ולעסוק בנושאים שיש בהם אתגר אינטלקטואלי. להתבטאויות של אנשים בצמרת המקצוע יש ערך בדעת הקהל. זה הופך אותנו לאיגוד מקצועי חשוב יותר מאיגוד הרופאים למשל. היוניון של המשפטנים, בהשפעתו, איננו נופל מזה של התעשיינים. את העוצמה הזאת צריך לממש, לשאת קול בעד זכויות הפרט, נגד עוול לחלשים. אני חושב שראש לשכה יכול בהחלט להרשות לעצמו להביע דעה בנושאים ציבוריים בעלי אופי משפטי".

שיינמן מצא בלשכה „הרבה מאוד עבודה אפורה של מאות פעילים מתנדבים. אני לא בטוח שיש עוד איגוד מקצועי שמפעיל קאדר גדול כל כך של חברים. ליד הוועד המרכזי של הלשכה פעילים למעלה מ־200 עורכי דין בוועדות השונות. בוועדים המחוזיים בירושלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע מתרכזת פעילות של למעלה מ־800 עורכי דין. יש עבודה נאמנה ורצינית, לא קולנית, כבתי הדין המשמעתיים".

■ ■ ■

עניינו של פרקליט שסרח מובא לפני ועדת אתיקה של הלשכה. ועדות הלשכה מייצגות 'מפתחות' מאוזנים היטב של יחסי כוח, בריתות, שיוך פוליטי. לפעמים, גם של חברות אישית.

ראשי הלשכה של השנים האחרונות שאפו לשנות מצב זה, להקים בלשכה מוסד של תובע ראשי, שיוכל להחליט על הגשת תלונה נגד חבר למקצוע, בלא שיחשף ללחצים. תובע כזה יוכל להפעיל מנגנון, שחסר עכשיו בלשכה, לחקירת תלונה נגד עורך דין.

המצב הקיים שונה: מעבירים את התלונה להערות הנוגע בדבר, ומקבלים את תגובתו, ללא חקירה של ממש. אחר כך, מתנהל הדיון בבית הדין המשמעתי, על בסיס התלונה ותגובת הפרקליט.

גם אם יחליט ראש הלשכה הבא על רפורמה בהליכים המשמעתיים, ספק אם יוכל להעבירה במוסדות הלשכה. ראש לשכה וראשי ועדים מחוזיים נבחרים אישית, ישירות, על ידי צבור עורכי הדין בארץ. מוסדות הלשכה, המועצה והוועד, הם במידה רבה תוצאה של בישול עסקני מוקדם במחוזות. אותם שמות חוזרים ומופיעים במשך שנים באותן רשימות מועמדים.

ראש לשכה, שאינו מקובל על הממסד הזה, עלול למצוא את עצמו עסוק, בעיקר, בנשיאת נאומי ברכה בטכסי קבלת חברים חדשים.

לראש הלשכה הנוכחי, מנחם ברגר, לא היו עד עתה בעיות חריפות של בליעת יוזמות שלו לשינוי.

■ ■ ■

מתוך ידיעון הוועד המרכזי של הלשכה, אוקטובר 1986. העורך: דובר הלשכה, עו"ד יאיר בן דוד. „המועצה הארצית של הלשכה החליטה, בישיבתה מיום 23.9.86, לדחות את ההצעה להתקין במסגרת כללי האתיקה כלל מיוחד, שיאסור על עורך דין המשמש כדירקטור בחברה ציבורית לשמש בה באותה עת כיועץ משפטי, בין חיצוני ובין כשכיר. בתום דיון ממושך ומעמיק שנערך בנושא זה, ולאחר ששמעה המועצה דעות שונות של חברים בעניין הכלל המוצע, החליטה המועצה ברוב קולות, כי כלל 14 לכללים החדשים שאושרו זה לא מכבר, אשר עוסק בניגוד עניינים בעבודתו של עורך דין, כוחו יפה גם לעניין זה, ואין מקום לקבל כלל מיוחד נוסף".

■ ■ ■

משרדו של עו"ד מנחם ברגר. לפניו, על השולחן, מונח נייר מודפס בקפידה. „מאזן שתי שנות פעילותי כראש הלשכה". עשרות סעיפים, כולל: הוצאנו את מפתח הפסיקה של בית המשפט העליון; שיקמנו את המכון להשתלמות של עורכי הדין; הפעלנו [illegible] קורסים לעורכי דין מיועדים לשפיטה; [illegible] במעמד חגיגי את בית לשכת עורכי הדין בירושלים; קבענו שכר מינימום הולם לעורכי דין מתחילים; מיחשבנו את מוסדות הלשכה; הכנסנו שינוי בסעיף 10, „יחסי החוץ של הלשכה קיבלו תנופה אדירה", שפסגתם חתימת הסכם לשתוף פעולה עם לשכת עורכי הדין האמריקאית".

ברגר, 'המקצוע החופשי' (מהמרכז וימינה) אינו מנהל משרד פרקליטים הנמנה על השורה הראשונה במקצוע. „באמת אדם [illegible] אפור וחגון שהקדיש הרבה מחייו לעבודה בלשכה", אומר עליו אחד הקולגות. הנסיבות נותנות לאפרוריות של ברגר, 65, מימד של הישרדות.

ליבאי, האיש שהוביל את רשימת 'נאמני המקצוע' (מהמרכז ושמאלה) שיפר עמדה לכנסת. שותפו, דן שיינמן, החליט [illegible] התלבטות, להמתין לסיבוב הבא. יגאל ארנון שהיה מועמד טבעי לראשות הלשכה [illegible] הזאת, אינו זקוק עכשיו, אולי, לחשיפה [illegible] מערכת בחירות. צבי מיתר, [illegible] רשימה ללא תווי פוליטי מוכמס, [illegible] יכול של ועד מחוז תל־אביב, העדיף [illegible] את תהליך התבצרותו במחוז.

■ ■ ■

„השמועה המבוססת" (ניסוח של [illegible] רובין) גורסת כי מערכת הסכמים [illegible] נותנת לברגר את תמיכתם של מיתר [illegible] תמיכת 'נאמני המקצוע', תמורת [illegible] מסומנים מאד' במוקדי הכוח של הלשכה [illegible] במרוץ מולו, עותרו יעקב רובין הירושלמי וד"ר גבריאל קלינג, מרצה ותיק בפקולטה למשפטים של תל־אביב.

רובין וקלינג הם נוגהי רשימת 'הצעירים'

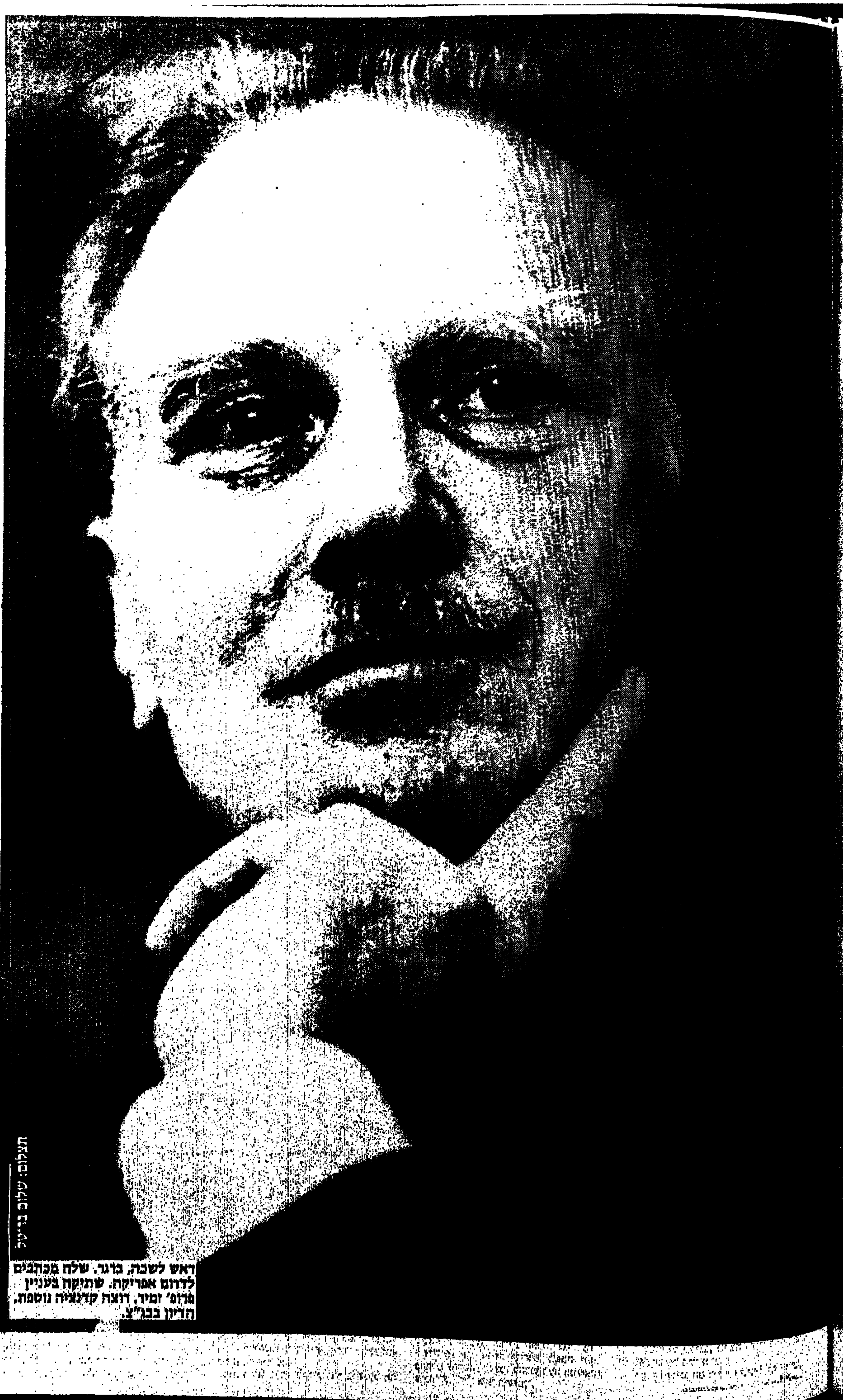

תצלום: שלום בר־טל

ראש לשכה, ברגר. שלח מכתבים לדרום אפריקה. שתיקה בעניין פרופ' זמיר, רוצה קדנציה נוספת. הדיון בבג"צ.

גולדנברג, גרפה קולות רבים. שניהם מכוונים את חיציהם למה שנראה להם כנקודות התורפה הבולטות של היריב: תדמית עסקנית של איש הסכמים המתנגד לרפורמה, ושתיקה ארוכה ורועמת בכל הפרשיות הצבוריות־משפטיות, שהסעירו לאחרונה את החברה הישראלית. מדוע אתה שותק, עו"ד ברגר?

– "אני מגיב כשיש קונצנזוס. אם אין קונצנזוס, אז אין על מה להגיב. האם אני רשאי לכפות את דעתי כראש לשכת עורכי הדין, על אלה שלא בחרו בי ולהגיב בשמם? לא רוצה לעמוד לצד שלטון החוק?

– "שאלה יוצאת מן הכלל. לעמוד לאיזה צד? מה זה שלטון החוק? שלטון כפי שאתה רואה אותו, או כפי שאני רואה אותו? את עניין החנינה (הנשיאותית לאנשי השב"כ ח.ש) ראו את זה אחרת שני שופטים, וראה את זה אחרת שופט שלישי".

מזה נובע שתגזור על עצמך אלם בכל נושא שיש בו מחלוקת?

– "לא. יצאתי נגד חוק נקש. הודעתי לדובר שלי שיפרסם שאני נגד החוק הזה. אני נגד יחסים עם דרום אפריקה. שלחתי כל מיני מברקים לראש ממשלת דרום אפריקה על כל מיני ארועים שהיו שם. מפני שיש קונצנזוס. למשל, רצח איזה עורכת דין כושית.

"אני רוצה שתדע. יש לנו בעיה בלשכה, בהן.

רובין הוסיף בטעונו בע"פ, כי אין הוא מייחס כל שחיתות אישית למי מהמשיבים לעתירה, וכי מטרתו היא שמירה על טוהר המקצוע. אך, ברגר נפגע עמוקות. הטיעון הנגדי שלו: החברה הישראלית בנויה על קואליציות. התקשרויות מוקדמות מקובלות בגופים פוליטיים וצבוריים רבים, ואין בהם דבר הנוגד את תקנת הצבור.

שופט בית המשפט העליון, אהרן ברק, קיבל את הטיעון הזה: "אין אני רואה הסכמים בענין זה כמעשה שחיתות... גישתי שלי מבוססת על מהותם של ההסכמים, שעניינם ההחלטה בדבר איוש משרות שמעצם מהותה, היא פרי של משא ומתן בין הסיעות השונות, המרכיבות את מוסדות הלשכה. איני רואה כל פסול בכך כי משא ומתן זה וההסכם הנובע מכך יתקיים לפני הבחירות, ובלבד שההסכם יהיה גלוי וידוע".

■■■

עכשיו, כשהשאלה המשפטית איננה אם מותר או אסור לערוך הסכמים, אלא האם יש הסכמים חשאיים – מחזיר ברגר מיתקפה: "אני אומר את זה בכל האחריות. רובין מסתובב בירושלים ובתל־אביב ובחיפה ועושה הסכמים. יש לו הסכם של תמיכה הדדית עם דרור חוטר־ישי בתל־אביב. למיטב ידיעתי, אין לי הוכחה לזה, עשה הסכם עם עורך דין

נחרצת, שהלשכה אסור לה להיות איגוד מקצועי גרידא. אסור לה להיות מעורבת רק בענייניה המקצועיים. זאת נגזרת של המקצוע שאיננו רק עיסוק ויש בו גם יעוד. הלשכה צריכה לשקפו.

"הלשכה צריכה להשמיע את קולה בעניינים צבוריים בעלי אופי משפטי, כמו זכויות האדם וכיבוד שלטון החוק – בכפוף לשתי הסתייגויות: הלשכה אינה צריכה להיות מעורבת בעשייה פוליטית, ולא בעניין בעל אופי משפטי, אם הוא תלוי ועומד בבית המשפט.

– הלשכה מילאה, לדעתך, את התפקיד הזה בשנתיים האחרונות?

"התרשמתי אישית שהלשכה לא הגזימה במעורבות בעניינים ציבוריים, בשנים האחרונות. אני קצת מצר על כך שהלשכה לא הגזימה. נדמה לי שבתקופתי היתה פעילות רבה יותר בתחומים אלה. אולי הסיבה היא שהלשכה, אחרי פרישתי, עברה חילופים מהירים (ליבאי פרש אחרי שנתיים, ח.ש) והיתה פעילות פנים לשבתית שאולי מנעה אפשרות לשקול דברים שקורים בחוץ".

■■■

מתוך כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית) התשמ"ו־1986 – סעיף 14. (א) לא ייצג עורך דין לקוח, לא יקבל על עצמו לייצגו ולא ימשיך בייצוגו אם קיים חשש

את שיטת הבחירה למוסדות שלהם. מתוך 43 חברי מועצת הלשכה רק 20 יבחרו עתה. כל אחד מארבעת המחוזות ישגר ארבעה נציגים אחרי הבחירות. 6 נציגים מתמנים בתוקף תפקידיהם במערכת המשפט, וכסא אחד שמור לראש הלשכה.

יעקב רובין: "אילו יכלו, היו עסקני הלשכה מחזירים את הגלגל אחורנית, וגם ראש הלשכה וראשי הוועדים לא היו נבחרים בבחירות אישיות. הלשכה נגועה בפוליטיקה. התאים המפלגתיים הם שנוטים להכתיב מי יהיו העסקנים שיעמדו בראש הלשכה.

"אותם עסקנים שמקבלים את ארוחתם מן הצלחת המפלגתית, לא רק שנוטים לשמור חסד למפלגה שתמכה בהם, אלא מהססים להביע כל דעה שעלולה לפגוע במפלגתם־הורתם".

■■■

ד"ר קלינג אומר שהוא רץ לראשות הלשכה מפני שאנשים שלא הסתאבו ביקשו ממנו לרוץ. ד"ר קלינג אומר שמאחורי ברגר עומדים עסקנים; ואילו רובין – "עם כל הידידות שאני רוחש לו" – לא הוכיח 'כושר ביצוע'.

רובין אומר ששתיקתה של הלשכה בראשות ברגר בנושאים ציבוריים היא "שתיקה רועמת ולדעתי גם מביישת". ברגר אומר שרובין התנגד בכלל לבניית בית

טוען לראשות, רובין, בחברת מבקר המדינה היוצא, טוניק. כל ההישגים על ברטיס אוטובוס?
צלום: יחיעם גל

לשכת עורכי הדין יכולה היתה להיות אחד האירגונים הכוחניים וההשראתיים בחברה הישראלית • זה לא קורה, כי הלשכה היא סגמנט טיפוסי של החברה: שיקולים פוליטיים־מפלגתיים, אינטרסים קטנים, אין חזון

בכלל, לגופים וולנטריים מסוג זה. כשנתפש עורך דין במעשה רמיה אז יש כותרות ענק. כשיש מעשים טובים שעושה לשכת עורכי הדין, אז לא מתיחסים. מה לעשות. טבע הדברים".

■■■

ברגר אומר שהוא אוהב את המקצוע, מוכן להודות שאינו משתייך, שלא כקודמיו, למועדון הככירים שבעורכי הדין בארץ; מוכיר, עם זאת, ש"אם בחרו בי עכשיו לדירקטוריון של בנק לאומי לא בחרו בי בססטיסט. בחרו בי בגלל הכישורים".

הדיבור על הדירקטוריון משפר את מצב רוחו. המלים יעקב רובין, המתחרה, מעלות לפניו סומק של רוגז מצטבר. רובין הירושלמי תקף פעמיים את מערכת ההסכמים של ברגר בבחירות לבג"ץ. "העותר הינו בדעה", נכתב בין היתר בעתירה שהוגשה אשתקד, "כי הסכמים מסוג זה, כאשר מועמד לראשות הלשכה מעורב אישית בין בעשייתם והן בתוצאות אותן הוא מבקש להבטיח לעצמו, שוללות אותו מלשמש מועמד בבחירות אלה כאשר אין הוא אלא מחלק טובות הנאה, במישרין או בעקיפין, אשר מטרתן להבטיח את בחירתו".

רובין לא היסס לתאר את מערכת השמור לי ואשמור לך, שחילקה מראש את הכסאות בצמרת הלשכה כעומדת "בניגוד לתקנת הצבור, למוסר הצבורי, לטוהר המידות, חופש

נחמן גולדברג מתל־אביב, עם עורך דין גורי בחיפה, וניסה לעשות הסכמים עם עוד רבים אחרים".

יעקב רובין, באגרת בחירות לעורכי הדין: "לא חתמתי אף לא ערכתי לא אני ולא 'הפעם' (רשימתו של רובין) כל הסכם עם מועמד פלוני או רשימה פלונית. הדבר אשר עשינו הוא התמזגות־התאחדות או שיתוף פעולה עם רשימות נוספות אשר מצאנו כי עקרונותיהן אינם שונים מעקרונותינו ועימן איחדנו דרכנו".

■■■

בשנים כהן סיעת 'הצעירים' היתה סיעה של צעירים, סיפק אמנון גולדנברג את המנהיגות ואת העקרונות שפסלו עריכת הסכמים מוקדמים. גולדנברג עכשיו, חוות דעת, מבט לאחור:

"חרטנו, אז על דגלנו אי התקשרות בהסכמים בכלל מכל סוג שהוא. ראינו בזה דבר פסול מעיקרו. יתכן שהגזמנו קצת בפסילה. רשימת הצעירים היתה, בין היתר, ריאקציה לסימנים של פוליטיזציה בלישכה. אם התקשרויות מוקדמות באות לצקת תוכן פוליטי ברשימה כזאת, הדבר אינו רצוי. אם ההסכמים באים להשיג יתרונות ייצוגיים, למשל, עוד חבר בוועד המרכזי של הלשכה, אני חושב שהדבר אינו פסול מעיקרו".

– מהי לשכת עורכי הדין היום; מה היא צריכה להיות?

שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו בשל עניין אישי שלו, או בשל התחייבות או תוכת נאמנות שיש לו כלפי אחר או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת.

(ב) לא ייצג עורך דין צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים באותו עניין.

■■■

הכנסת. משרדו של יו"ר הוועדה לביקורת המדינה. דוד ליבאי, שיער שמתחיל להכסיף, כותב, עוכר על חומר, מקשיב לדיון על הצעת חוק התקציב, רץ להצביע, מדבר על הלשכה שממנה הוא בא, הלשכה שאת ראשותה כבש בבחירות של פברואר 1983 – עם 2,798 קולות, שהיו אז 62.13 אחוז מקולות הבוחרים לעומת 1,647 הקולות שקיבל ברגר. אבל, המסר היה של ברגר, וליבאי לא חולל בשנתיים שלו מהפכות גדולות. עכשיו, ליבאי יוכל, אולי, לאזן את החשבון שלו עם המסר הזה מעמדות כוח של מחוקק.

ח"כ ליבאי: "אני גורס שיש לתקן את חוק לשכת עורכי הדין, ולהבטיח שהייצוג יהיה דמוקרטי. אני נגד העיוות שנוצר באמצעות משלות של נציגות המחוזות למועצה. הגיעה השעה לבטל את סמכות שר המשפטים למנות נציגים למועצה ולהשפיע על הרכב הוועד המרכזי באופן שהייצוג בו יהיה בבואה של רצון הבוחרים כולו".

■■■

בראשית היה יהושע רוטנשטרייך. אחר כך, יצחק טוניק. האצולה הוותיקה • אחריהם באו הכוכבים הצעירים. אמנון גולדנברג, הבחירות של 1979. דוד ליבאי, הבחירות של 1983

הלשכה החדש בירושלים. צבי מיתר אומר שרובין לא יכול לכתוב "על ברטיס של אוטובוס" מה שהספיק לעשות בירושלים. מיתר אומר שברגר הוא לא יותר טוב ולא יותר טוב מקלינג ומרובין. מיתר אומר שאף אחד מהשלושה "לא ישנה דבר". ■

רק הגדול ביותר יכול לתת הנחות כאלה!

אלפי כלי נגינה ממיטב תוצרת יפן, קוריאה, אמריקה ואירופה ברשת חנויות כלי זמר בכל רחבי הארץ.

במבצע הנחות ענק עד 13 תשלומים שווים

אורגנים ניידים

YAMAHA PSS-120
מדגים, מקליט ומנגן - הכל במכשיר אחד לפי בחירתך.
8 כלים שונים, 8 מקצבים.
טכנולוגיה דיגיטלית, הפעלה ע"י חבור לחשמל או לבטריות
רק 155 ש"ח.

YAMAHA PSS-360
אורגן נייד, 4 אוקטבות עם סינטיסייזר דיגיטלי, 20 כלים מוכנים + 3000 צלילים נוספים לתיכנות VIBRATO, SUSTAIN, 12 מקצבים FILL-IN, אין סוף מקצבים לתיכנות, חבור למערכת סטריאו ביתית.
רק 420 ש"ח

YAMAHA PSS-560
אורגן מקצועי נייד, 4 אוקטבות, סטריאופוני עם סינטיסייזר דיגיטלי, אלפי צלילים לתיכנות, תופים דיגיטליים PCM עם תכנות. VIBRATO, DUET, SUSTAIN, לווי אוטומטי מלא MULTI-MENU נגינה עצמית של כלי הקשה על המקלדת.
רק 773 ש"ח

YAMAHA PSR-11
אורגן נייד, 4 אוקטבות מקלדת רגילה, 16 כלים, 16 מקצבים, לווי אוטומטי, 8 מנגינות להדגמה עצמית.
רק 590 ש"ח

YAMAHA PSR-31
אורגן נייד 5 אוקטבות סטריאופוני בנוי בשיטת FM, צלילי REAL SOUND הלקוחים מסינטיסייזרים מסידרת ה־DX, SUSTAIN, VIRRATO, DUET, 16 מקצבי PCM אוטומטים. וריאציות לתופים, בסים ואקורדים, תכנות מקצבים.
רק 990 ש"ח

אורגנים ביתיים

VISCOUNT BX-10
האורגן הנמכר ביותר באירופה, דו קומתי, 8 אוקטבות, תריס לסגירה ו־MIDI (חיבור למחשב ביתי) תופים PCM, תכנות מקצבים יציאה לאוזניות ומגבר.
רק 1,615 ש"ח כולל מע"מ, הובלה, וכסא.

YAMAHA ME-10
אורגן YAMAHA בעיצוב חדשני גם רהיט וגם נייד. דו־קומתי 3½ x 2 אוקטבות + פדל בס לווי אוטומטי SOLO VOICES, ORCHESTRA VOICES, VOICE MENU, 15 מקצבים.
רק 2,400 ש"ח. כולל מע"מ, אחריות, הובלה וכסא.

YAMAHA ME-30
אורגן YAMAHA דו קומתי 3½ אוקטבות בכל קומה עם פדל בס ו־MULTI MENU המכיל עשרות כלי־נגינה שונים. SOLO, VOICES, ORCHESTRA VOICES SIQUENCER שילובים שונים של כלי־נגינה, 15 מקצבים.
רק 2990 ש"ח כולל מע"מ, אחריות, הובלה וכסא

פסנתרים

הפסנתר היוקרתי של חברת SAMICK שזכה במקום השני בתחרות הבינלאומית שנערכה בצרפת ליצרני פסנתרים. מיוצר לפי ידע וחלקים מגרמניה, מצטיין בתכונות העיקריות – צליל, מגע, כוון, חזות, עמידות לאורך שנים, בנוי מעץ מלא. כולל אחריות ל־10 שנים, הובלה וכסא. אספקה מיידית
החל מ־ 3,974 ש"ח. כולל מע"מ.

פסנתרי ETERNA תוצרת YAMAHA יפן כולל 10 שנות אחריות, כסא, כוון ראשון והובלה לבית הלקוח. מתאים לכל תלמיד ולכל גיל.
במבצע החל מ־ 4,520 ש"ח.

פסנתר YAMAHA מדגם U1 המפורסם שנבחר ע"י האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בי"ם ועל ידי מארגני תחרות רובינשטיין, גובה 121 ס"מ, 3 פדלים.
כולל מע"מ. הובלה, אחריות ל־10 שנים, כיוון וכסא.
רק 8,061 ש"ח. אספקה מיידית

גיטרות

גיטרות קלאסיות ואקוסטיות בכל הגדלים ולכל הגילאים תוצרת YAMAHA ADMIRA, SAMICK,
החל מ־ 131 ש"ח.

מגוון רחב של גיטרות חשמליות במחירים מדהימים מתוצרת VANTAGE WASHBURN, SAMICK, YAMAHA
החל מ־ 272 ש"ח.

תופים

הכל למתופף! מערכת תופים SAMICK 5 חלקים עם אביזרים רק 816 ש"ח. (ללא מצילות)
מערכת תופים SAMICK POWER 5 חלקים עם אביזרים רק 982 ש"ח (ללא מצילות)

מגברים

חדש!!! מגברים קוריאנים לגיטרות ולאורגנים ניידים מתוצרת WASHBURN
החל מ־ 432 ש"ח.

סינטיסייזרים

חדש!!! לראשונה סינטיסייזר מחברת YAMAHA דיגיטלי מקצועי עם הגברה ורמקולים פנימיים. דגם DX-27S צלילים לפי בחירתך אין סוף אפשרויות
במבצע: רק 2,089 ש"ח כולל מע"מ.

אקורדיאונים

האקורדיאונים הנמכרים ביותר באירופה GUERRINI, PAOLO SOPRANI LADY 80 בס כולל ארגז, 3 שנות אחריות.
רק 1,680 ש"ח כולל מע"מ.

בתי ספר לאורגן בשיטת YAMAHA בחסות כלי זמר ברחבי הארץ

רשת כלי זמר
בית YAMAHA

• מרכזים ראשיים: תל־אביב דיזנגוף סנטר, 03־298251;
• רמת־גן: קניון איילון, 03־707643; (פתוח גם במוצאי־שבת)
• נתניה: הרצל 53, 053־39583;
• ירושלים: רח' יפו 68, 02־226250;
המלך ג'ורג' 10, 02־226082;
• באר־שבע: קק"ל 71, 057־38779
קק"ל 187, 057־34533
• חיפה: החלוץ 53, 04־664374;
• צומת מוצקין ביאליק: שד' ירושלים 1 04־722071
• מעבדת שרות מרכזית: מבצע קדש 68 ב"ב
טל. 03־708116;

ריבוקמניה

מאת לאה אתגר
תצלומים: ציפי מנשה

מאניה חדשה משתלטת על החברה הישראלית: הריבוקמאניה • ריבוק – בסך הכל, נעלי ספורט אמריקניות • 'מי שהולך בלי ריבוק, לא הולך לכיוון הנכון'

החיים או הנעל

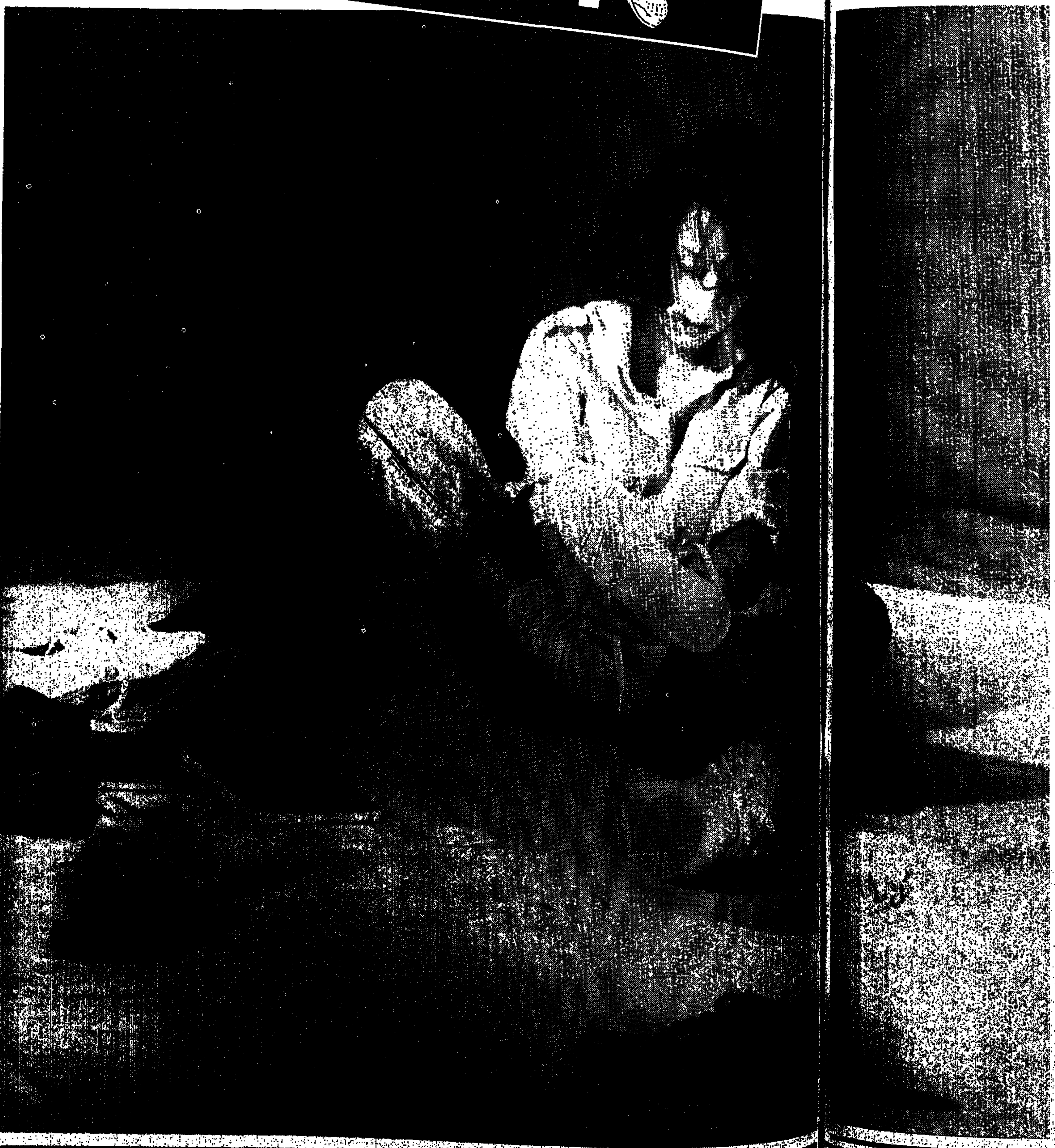

הקטע הפירסומי הבא צריך לשטוף לך את המוח, יותר נכון את הרגליים. חברת הנעליים האמריקנית 'ריבוק' השקיעה בשנה האחרונה כ־60 מיליון דולר, בניסיון לשכנע אותך שאם אתה נועל נעליים מתוצרתה, אתה יפה, בריא, צעיר ואופנתי ובעיקר, יש לך 'סנוב־אפיל'. זה עבד על האמריקנים. עובדה: רבע משוק נעלי הספורט בארצות הברית שייך היום ל'ריבוק', חברה בצמיחה, המוכרת נעליים ב־900 מיליון דולר לשנה.

עד לפני כשנתיים, חברה קיקיונית, מי בכלל שמע עליה? היום הם מגרדים קשה את 'נייק' ואת 'אדידאס', חברות שהתגאו בוותק של שנים, ובמכירות של מיליארד או 1.2 מליארד דולר לשנה.

קטע הפירסומת שלפניך מעטר חוברות מהודרות, מודפסות על נייר כרומו משובח. תצלומי רזות ויפות, נעליים בכל הצבעים, גברים בנויים לתלפיות. משהו באמצע, לא יותר מדי שרירים.

הפירסום הזה עושה משהו לאמריקנים, עושה משהו לילדים שלך, אולי גם לך, לגברת שלך. העתקתי אותו כלשונו: אפשר ללמוד ממנו משהו על הצרכנים העכשוויים, תרגיל מהמם בפירסומת 87:

„קום בבוקר ולך לשחק טניס, לפני העבודה. רכב על אופניך בין השיפות. שחק כדורגל הרחק לתוך השקיעה. כן, זהו אורח החיים של ריבוק. היית פעיל, חי, תהנה מכל רגע הליכה שלך, אחרי הכל, החיים הם לא רק צפיה בספורט, החיים הם מה שאנו אוהבים ומעריצים בשלמות.

את הפילוסופיה הזאת אנחנו יוצקים לכל זוג נעליים שיצרנו, אנחנו תובקים נעליים ובגדים, לגברים ולנשים. המוצרים שלנו מרגשים, איכותיים, לאתלטים רציניים, לחשובים שבספורטאים.

אנחנו בונים טכנולוגיה מתקדמת, חומרים חדשניים, הכנסנו לעידן העתיד את המחול האירובי, הטניס, האופניים, הכל בצבע.

כשאתה לובש או נועל ריבוק, אתה יודע שאתה חי, אנחנו מביטים אליך קדימה, ספורט זה לא רק לצפות בו, זה להיות בו".

■ ■ ■

קטע הפירסומת המלוקק הזה תפס. התלוו אליו שירטוטי נעליים מדוייקים יותר מתוכניות מחשב. איפה הגומי בסוליה עבה יותר, כמה קלה הנעל וכמה מרופדת, היכן העור רך יותר, היכן הלחץ או התמיכה לרגל, היכן יש מירווח לבוהן, כדי שתנשום.

בקיצור, מוצר־פירסום של מחלקה שלמה של מרעני־ריבוק, שלפי דעתם המציאו את הנעל האמריקנית המושלמת בעולם.

גם אם לא תאמין לכל מה שמנסים למכור לך, נפלת למילכוד של שטיפת מוח: אתה יכול להיות 'פרלאה' שמעולם לא עשתה שכיבת־סמיכה אחת, או לא קפצה לצלילי האירובי של ג'יין פונדה. אתה יכול אפילו לטבוע בשומנים־עצמיים – אבל, אם אתה נועל ריבוק, סימן שאתה אתלט רציני, סימן שאתה לא רק חי, אלא נימנה עם היפים והבריאים של עולמנו.

מי שזוכר את מה שעשתה תעשיית הג'ינס בשנות ה־50 לאמריקה, מבין בדיוק מה עשתה תעשיית הריבוק לסוף שנות ה־70.

הג'ינס, שהחל כבגדי עבודה זולים לגינה, הפך סמל לנוחות ואיכות חיים.

כך קורה לנעלי ריבוק: זו לא נעל התעמלות, זה סגנון חיים. אתה יכול לצאת בערב, נעול בריבוק בכל הצבעים, לכל האירועים. בדיחה ניו יורקית אחרונה אומרת, שעורך־דין מכובד נושא בתיק העור השחור שלו גם זוג נעלי ריבוק. כשהוא יוצא מבית המשפט, שם אסור לו להופיע בהן, הוא נועל אותן, שיהיה.

■ ■ ■

מאחורי הנעליים, סיפור של מצליחן יהודי־אמריקני, פול פיירמן, 43. היום, פיירמן מוערך בנכסים אישיים בשווי של 270 מיליון דולר. השבועון 'פורבס' מונה אותו עם 400 עשירי עולם.

לפני כשבע שנים, אף אחד לא שמע עליו. למשפחתו היה עסק קטן לציוד מתנאות ודייג. פיירמן היה עוד תושב בוסטון, נשוי לפיליס, אב לשלושה ילדים, פעיל במרכז הקהילתי היהודי של בוסטון.

ביקור אחד בתערוכת נעלי ספורט שינה את חייו: פיירמן פגש את ג'ו פוסטר, בריטי שייצר נעל קלה ויקרה עם סמל הרגל הבריטי בעיירה בולטון, ליד מנצ'סטר. פיירמן הבין אפס בנעליים. הוא שיכנע את פוסטר לתת לו את הזכיון לשיווק וייצור הנעל באמריקה. הוא גייס אז כ־75 אלף דולר מידידו סטיבן רובין, גם הוא מראשי החברה כיום. את הכסף שילם לפוסטר הבריטי, השאיר בידיו 12 אחוזים ומינה אותו לנשיא בינלאומי לכל החיים.

בהתחלה הפעילו מכונה אחת והחלו לחזר אחר פתחי החנויות. היה לא נעים, הזמינו אצלם שישה שבעה זוגות נעליים לשבוע, הם ייצרו כל זוג בעבודה כמעט ידנית ו...בכו. פיירמן שקל אז למכור את הזכיון ואת החברה למישהו שישווק את הנעל לחנויות כל־בו זולות.

■ ■ ■

פתאום, ללא הסבר הגיוני, מצא פיירמן את עצמו שקוע בשיטפון מכירות. היום, במבט לאחור, יש לו תיאוריות על מוצר מעולה, יש לו מחלקת מחקר, מחלקת שיווק, הוא מעסיק

אמריקה, במחיר כפול

נתונים מקומיים: בארץ מייצרים בשנה כ־3 מיליון זוגות נעלי ספורט. היבוא המותר, כ־300 אלף זוגות. על רקע מספרים אלו, היבוא של ריבוק הוא פסיק קטן, בערך בין אחוז לשניים, אבל ההשפעה עצומה. דוד טמיר, הפירסומאי של חברת 'גלי', מוסר שנעלי גלי החלו לייצר את נעלי 'פלייט', כתשובה הישראלית לריבוק.

הנעליים המקומיות, גם הן מעור רך בכפפה, ומחירן 80 עד 90 שקלים. טמיר טוען שאם מסירים מ'פלייט' של גלי את התווית, נשארת לך ביד נעל כמו ריבוק, רק מה, יותר חזקה. לדבריו, האספלט והחום בארץ מחייבים נעל חזקה מזו האמריקנית. בתחרות הזאת, אם בכלל, מעריפים הזאטוטים ריבוק. אין זה סוד שאצלנו אוהבים אמריקה, אפילו במחיר כפול.

ריבוקמניה

10 אלפים נעלי ריבוק נמכרות בישראל, בחודש ● אלפי נעלים מיובאות לישראל על ידי תיירים וישראליים החוזרים מחו"ל ● חלק מהנוער בונה את דימויו־החיצוני בעזרת ועל פי ריבוק ● סיפור הצלחה אמריקני טיפוסי

אורתופדים, מורים לחינוך גופני, יועצים, ויש לו שפע הסברים להצלחה.

אבל אז, הדברים אירעו כמו באגדות. ביום בהיר אחד הנעליים נחטפו. אמריקה התחילה לקנות ריבוק. מיצרן עם מפעל של שלושה פועלים, הפך למעסיקם של 800 איש.

נתוני צמיחה: ב־81' מכרו נעליים ב־1.3 מיליון דולר. ב־82' מכרו ב־3.5 מיליון דולר. ב־84' מכרו ב־66 מיליון דולר. ב־85' מכרו ב־307 מיליון דולר. ב־86' ב־900 מיליון דולר – ובשנה הבאה צופים, לפחות על פי הדיווח לבעלי המניות של ריבוק, מכירות בהיקף של שני מיליארד דולר.

ציפיות הצמיחה לא נעות רק בסעיף מכירות הנעליים. כאשר כל נעל רביעית שמוכרים באמריקה היא ריבוק, היצרנים מצפים להיכנס באותה עוצמה לשוק הבגדים, משקפי השמש, נעלי פעוטות, בגדי מחול, בגדי סקי, כדורסל, בקיצור – לעצב לדור 'מראה ריבוק' חדש.

■■■

ההצלחה לא שיגעה לפיירמן את השכל. הוא ממשיך לשחק פוקר עם חברי ילדות שלו, כשבכל סיבוב מפסידים 25 סנט. הוא נוהג להחזיר טלפונים באופן אישי. אוהב להנות מהחיים, תמיד נותן תחושה שיש לו זמן. תוך תקופה קצרה בנה לעצמו תדמית שהנה לפניך מצליחן אמריקני שנורא איכפת לו ממך, מאיכות החיים שלך, מנוחיותך'.

הוא שכר סביבו אנשים צעירים. מינה לסגניתו את שרון כהן, בת 27. הוא 'גנב' את מעצב הבגדים הראשי של קלווין קליין; עובד בשיתוף פעולה עם מעצבים איטלקיים כמו 'בנטון', שמתאימים לנעל שלו.

פיירמן פתח מחלקה לתלונות הציבור, לייעול ולשיפור. הוא הקים מחלקת מחקר צמודה למפעל, והעביר את הייצור לקוריאה, כי שם זול יותר לייצר.

■■■

בהוראות פנימיות שחילק פיירמן למפיציו, כתוב: דאגו לכך שכל מורה למחול אירובי תנעל את מוצרינו. הציעו לחן 40 אחוז הנחה.

הציעו את הנעליים חינם לאנשי מפתח בולטים בחברות או במפעלים.

דאגו שספורטאים מפורסמים, שחקני קולנוע, אנשים שנותנים את הטון ינעלו אותן.

דאגו שהנעל תוצב במקום בולט על המדפים.

והעיקר: דאגו לכך שהמרואיין בתוכנית הערב של ג'וני קארסון, תוכנית המשודרת באמריקה מחוף אל חוף, יניח את רגליו בנון־שלאנטיות על השולחן, והאומה כולה תראה שהוא נועל ריבוק.

■■■

במקביל, פתחו אנשי השיווק שלו את מועדון־ריבוק למדריכי הספורט הבינלאומי. הנפיקו כרטיסי פלסטיק לחברי המועדון, הוציאו עבורם שבועון מיוחד, ובו סיפרו על מוצרים חדשים, חידושים אירוביים, תרופות לספורטאים – וכמובן העניקו הנחות ודוגמאות חינם לחברי המועדון.

פיירמן אולי לא הבין בנעליים, אבל הבין בשיווק. הוא קלע לטעם האמריקני, לצורך האמריקני. עכשיו הוא מוכר ריבוק גם ליפאנים, לדרום אמריקאים ולאירופאים.

בעולם, הוא עדיין מוכר בקטן. אך מי שמחזיק בכיס את השוק האמריקני יודע, שהשוק העולמי יפול לידיו. זה רק עניין של זמן.

הערת אגב: בקורות חיים שהפיץ לעיתונות, מדגיש פיירמן שנשאר איש לבבי ופשוט. מאז התעשר תרם מיליון דולר למרכז הקהילתי־היהודי בבוסטון.

■■■

מעט היסטוריה: קודם היו פומה, אדידאס, נייק, מעט טרטורן, מעט קונברס, מעט קנגרו עם ריצ'רצ'ים בנעל, מעט גיר־בלאנס לאצנים, ועכשיו ריבוק.

זה שנים אחרות, פומה נאבקת על שמירת מעמדה. בשנה האחרונה, היתה שם התחדשות נעורים. שחקן הטניס, בוריס בקר הופיע נעול בפומה. למי שלא יודע, בקר הוא הספורטאי הנערץ ביותר בגרמניה. התוצאה: גרמניה חזרה לפומה. שם, כנראה, לא יהיה השוק של ריבוק.

נותרו נייק ואדידאס. הן לא חברות קטנות, הן ענקיות. אם מחשבים שלשתיהן גם מפעלי ביגוד ואביזרים הרי הן כפולות ויותר מריבוק. ב־85' שתיהן סבלו מכניסת ריבוק לשוק.

מה הן עשו? אדידאס חיפשה קו נעליים חדש. נייק התארגנה במהירות, ובאמצע 86' יצאה לשוק עם נעל נייק קלה, בצבעים, שהיא התשובה לריבוק. אחר כך נייק גייסה את מייקל ג'ורדאן, הכדורסלן הכי הכי באמריקה. בתצלום הפירסומת, ג'ורדאן נראה כמהלך על אוויר. לנעל החדשה קראו 'ג'ורדאן אייר'. זה עזר. היתה בנייק התאוששות.

■■■

בחנויות הכל־בו הזולות באמריקה מוכרים ב־10 דולר נעלי 'ביבוק' ו'ביכו' ו'ביבק'. הכל נראה בדיוק בדיוק, רק השם אחר. החיקוי מעיד על ההצלחה המצטברת של ריבוק.

צריך לזכור, אנחנו מדברים בסדר גודל אמריקני, אם כל נעל רביעית שנמכרת היא ריבוק, זו מאניה אמיתית. להשוות: סיגריות מרלבורו שולטות על 22 אחוזים משוק הצרכנים האמריקני. מי לא יודע מה זה מרלבורו?

אגב, גם ריבוק וגם מרלבורו החלו את דרכם כמוצרי נשים. אחר כך תפסו את העולם הגברי. אנשים שכחו שמרלבורו היתה פעם סיגריה לאשה העדינה. הם גם ישכחו שריבוק היתה פעם הנעל של המורה למחול אירובי'.

■■■

את ההצלחה של ריבוק באמריקה גילו גם בארץ. ישראלי זריז, אלי חלבני, מושבניק בן 37 משדה ורבורג, קיבל את זכיון היבוא של 'ריבוק' לארץ. מאז ראשית ינואר 87', ייבא חמשת אלפים זוגות. הביקוש העכשווי, כ־10 אלפים זוגות לחודש. חלבני נאבק על הגדלת מיכסות היבוא שלו. הוא מוכר בכמויות מוגבלות לכ־150 חנויות ברחבי הארץ. לא רק במרכז הארץ, גם בבאר שבע.

קפטיין נבחרת ישראל (כדורגל), אבי כהן, שותף עם חלבני. אם העניינים ירוצו כצפוי, הם כבר מגלגלים את המיליון הראשון או השני, בדולרים. חלבני קונה את הנעל בארצות הברית בכ־20 דולר. אחרי מיסוי, ביטוח, הובלה ועוד, מגיע מחיר הנעל, עבורו, ל־45 דולרים. מקובל להוסיף רווח של 15 אחוזים ליבואן, מכאן והלאה, הנעל בחנות. אתה קונה אותה בכ־160 ש"ח, (תלוי בדגם). מישהו מרוויח עליך יותר ממאה אחוז.

אין פלא שלהיט המתנות במזוודות השבים מחו"ל הם נעלי 'ריבוק'. אפשר לרוכשם בחו"ל ב־30 עד 45 דולרים, תלוי בדגם. אתה עובר במכס, קו ירוק, עם 4, 6, 10 זוגות, לפי המצפון והכיס שלך. רווח נקי של מאות שקלים.

■■■

הקשר הישראלי של חלבני עם ריבוק התחיל כמו הרבה דברים טובים – במקרה. היתה לו חברה שהתפרקה, ליבוא נעלי פומה, אחר כך מפעל לייצור בגדי ספורט. בסוף 85', סיפרה לו מדריכת מחול. אירובי על הנעל האמריקנית החדשה.

חלבני לא ידע אז, כי חלק מטכניקת השיווק האגרסיבי של חברת ריבוק היא לתת חינם, או כמעט חינם, את הנעל למורות למחול אירובי. בסוף אותה שנה, נסע לתערוכת נעליים בגרמניה, וגילה כי יש כבר כ־200 ישראלים זריזים, המבקשים בלעדיות על היבוא.

חלבני זכה. היו לו קשרים טובים ומכתבי המלצה. מאז, הוא מבקר בקביעות בבוסטון, שם ממוקמים משרדי המכירות הראשיים של ריבוק. בקרוב, הוא עומד להתחיל לייצר בארץ גם בגדי ריבוק תחת זכיון אמריקני.

חלבני מאמין שיש לו מוצר טוב ועסק טוב. הוא תפס, כמו שאומרים, את אלוהי הנעליים בקרניים: הוא מדבר על נעל עם עור נאפה דק, (עור חזיר), על סוליה עדינה ודקה, על חזרה לשיטת ההדבקה במקום ההזרקה.

■■■

פער התיווך האדיר בין היבואן לצרכן, והמחסור כהדבקת קצב הדרישה בשוק, מאלצים את חלבני להחזיק את מחסן הסחורות שלו במושב, ליד הלול. בתל אביב, בקרית המלאכה, הוא מחזיק רק חדר תצוגה קטן. כך לא מנדנדים לו מכרים וחברים, שישיג להם נעליים בזול.

בצהרי היום, במהלך השיחה במשרדו בתל אביב, הגיעה גברת מהוד השרון וביקשה לרכוש נעלי 'ריבו' במחיר מפעל. (רבים משבשים את השם ויש גם המבקשים לקנות נעלי ברבקיו). הסבירו לה שאי אפשר, שאין מכירות ליחידים. 'אבל הילד שלה מתעקש, כבר יש לו ארבעה נייק, ועכשיו רוצה רק ריבו', אמרה הגברת. היא סירבה להזדהות, אבל התרצתה לגלות שבעלה עובד בבניין.

■■■

ד"ר מרק רוזנובסקי, מומחה לרפואה ספורטיבית ורופא הנבחרת הלאומית לכדורגל, טוען כי גם הוא נועל ריבוק. השגעון אחרי הריבוק, לפי רוזנובסקי, הוא אמנם עניין שבאופנה, אבל יש בנעל קלות ההופכת את ההליכה בה לנוחה עד מאוד.

„כבר היו לנו אופנות של נייק ואדידאס, שכל נבחרות הספורט והאנשים השתגעו עליהם, אבל בריבוק יש יתרון: אימום מיוחד שפותח שנים רבות, עור רך מאוד, קלות, סוליה נפרדת מתגזרה. כל זה מעניק לרגל, גם של הגבר וגם של האשה מראה עדין, אפילו נשיי. הרגל יושבת בנעל כמו על ספה מרופדת. למרות ההתלהבות שלי, אני לא פוסל נעליים של נייק או אדידאס".

■■■

הכל חכמים לאחר מעשה, לאחר ההצלחה. איש לא יוכל להעתיק במדוייק את מתכון ההצלחה של ריבוק. אין מתכון מדוייק. יש רק סיפור הצלחה. את הסיפור הזה אולי ניתן לפרק לגורמים: נחישות ההחלטה של בעלי החברה; אובססיית הבריאות/ספורט/נעורים האמריקנית; השיווק והפירסום המוצלחים; איכות הנעל עצמה.

ובאותה מידה, עם אותה נעל, ריבוק היתה יכולה להשאר חברה קטנה, קיקיונאית. מי ידע את שיקולי אלוהי־הביזנס?

מאות יצרנים אמריקנים, שנולדו להיות ריבוק כלשהי, לא התרוממו מן הריצפה. ככה זה. בעסקים כמו בהימורים. ■

היא עבדה בשביל הריבוק שלה

שעה בחנות הספורט של דורון ג'מצ'י בקניון איילון ברמת גן.

נכנסת ענת בת 13.5 מתל ברוך, עם אמה. ענת לומדת בחטיבת הביניים, בבית הספר על שם לידי דייוויס. אבא שלה פקיד בעיריה, אמא שלה פקידה בבנק. ענת מבקשת נעלי ריבוק מדגם פרינס. „עם תפר באמצע" היא מסבירה. יודעת בדיוק מה היא רוצה, כי זה הדגם הכי יפה שיש לרוב הילדים בכתה. המחיר כ־150 שקלים. כרגע, אין במלאי. איך האמא מוכנה להוציא כל כך הרבה על זוג נעלי התעמלות?

האמא: „ענת עבדה בשביל הריבוק, עשתה בייבי סיטר, וחוץ מזה הביאה תעודה טובה מאד".

נכנסות נעמה טקו וענת לוי, מנאות אפקה, שתיהן בנות 13 פלוס. קונות נעלי ג'אן, אלה נעליים רכות, לבנות. בודקות את הריבוק על המדף, לענת לוי יש כבר זוג כזה, קנתה בחופש הגדול בצרפת. „זה נורא יקר, אז מספיק זוג אחד".

נעמה טקו רק מתבוננת. פעם אהבה ללכת עם פומה, אחר כך היו לה נייק – עכשיו, היא נועלת אדידאס־סטן סמית, בצבעים לבן ירוק. היא לא מוכרחה לעשות מה שכולם עושים. „הריבוק נורא נורא יפות, עם הצבעים הוורודים, נורא נוחות, אבל נורא יקרות...", היא פולטת.

הפירסומאי דוד טמיר טוען כי נעלי ריבוק תפסו את הקהל הצעיר והעשיר ממרכז הארץ, שבעיירי השדה זה בכלל לא להיט. מה שברור, במדינת החיקויים שלנו, האופנה נולדת ומתפשטת ממשולש הרצליה, רמת השרון ועד גוש דן אל שאר חלקי הארץ.

תדיראן מציגה מע קשורת
חדשה ממ C.C.S.
קורל CORAL
אתה והמ יכולים לשוחח בטלפון - ביחד
שילוב אמיתי של תקשורת קול ונתונים - אינטגרלי במערכת.
מערך מיתוג הנתונים המשולב ב"קורל", מאפשר תקשורת בין מסופי-מחשב, תחנות עבודה שונות, מחשבים, מדפסות וציוד קצה סטנדרטי אחר, תוך שימוש בתשתית מערכת הטלפונים הקיימת!
לראשונה, פועלות מערכות מיתוג הדיבור ומיתוג הנתונים במקביל, ומאפשרות למשתמשים לשוחח ביניהם תוך כדי העברת נתונים ללא מגבלות וללא תלות הדדית.
שילוב תקשורתי מושלם, מ-20 ועד אלפי שלוחות.
הארכיטקטורה המתקדמת והמבנה המודולארי המאפיינים את "קורל", עושים אותה למערכת האופטימלית לארגונים הדורשים כמה עשרות שלוחות ועד לאלפי שלוחות. "קורל" תשמש ביעילות גם ארגונים המפוזרים בסניפים רבים וזקוקים לרשת טלפונים פרטית.
"קורל" II ו-III לעסקים קטנים, בינוניים וגדולים
"קורל" משווקת בשני גדלים סטנדרטיים:
"קורל II" - לעסקים קטנים ובינוניים.
"קורל III" - לעסקים בינוניים, גדולים וגדולים מאד.
משפחת C.C.S. אליה משתייכת "קורל", מאפשרת שימוש במגוון רחב של מכשירי טלפון תקניים (חוגה או לחיצים, לחיוג מתקפים או צלילים), וכן במכשירי טלפון רב-קווים אלקטרוניים ומשוכללים (EKT) ומכשירי טלפון ספרתיים - להעברת דיבור ונתונים בו זמנית (VDK).
אחד מהיתרונות המובהקים של מערכות "קורל" הוא פשטות התפעול של כל הפונקציות אותן מציעה המערכת. כדי להנות מתכונותיה המיוחדות אין צורך עוד לזכור קודים מורכבים או להתמחות בתכנות: הכל מבוצע בלחיצת כפתור!
המבנה הפנימי המיוחד של משפחת C.C.S. מתבסס על ערוצי תקשורת ספרתיים מהירים, המוכפלים לצורך גיבוי והגנה - ומבטיחים איכות והישרדות גבוהה, במיטב המסורת של תדיראן חטיבת התקשורת.
תדיראן
חטיבת התקשורת
טל. 03-9262262, 03-9228612

יותם ראובני

בדור מספר 9

„צבע הכסף" של מרטין סקורסזה – סרט על שחקני ביליארד מקצוענים, כסף, התשוקה לנצח • פול ניומן אולי יוצא מכאן לטכס האוסקר • המסר: אפשר לקום ולשנות את החיים

צילומים: סיגמה

ל שמרות כסף יש צבע, ובכל זאת אנחנו אומרים שלכסף אין צבע. ואם צבע, מה צבעם של הנרודים? הנרודים, שאליהם רוצים לצאת לפעמים, בשעת לילה מאוחרת, למרות שכלפי חוץ הכל בסדר גמור, תודה. ומשהו בכל זאת חסר. נורא חסר. האם אפשר לנטוש את השיגרה, את הבית, את כל מה שהושג ועורר פעם שמחה על שום שהושג, ועכשיו הוא מעיק – ולצאת לנרודים? בדרך כלל אי־אפשר. בקולנוע אפשר. בשביל זה הוא קולנוע.

מתי סרט מפסיק להיות סרט טוב, ונעשה יותר מזה, משהו הקיים יותר מחמש דקות אחרי שיוצאים מהקולנוע? אולי, כאשר ההווה המוגדר בתשעים הדקות או משהו של הסרט, הופך למשל. דבר מקיף יותר מהעלילה המוגדרת. דבר שמצליח לגעת בנקודת־כאב או בנקודת־געגועים בחיים שלך. וזה בכלל לא פשוט. תארו לכם. סרט, קולנוע, תעשייה, השקעות ענק. הצורך להתאים להרבה מאוד צופים. ובכל זאת, לפעמים.

„צבע הכסף" הוא סרט על שחקני ביליארד מקצוענים. וזה גם סרט על כסף, ברור. אבל מעל הכל, זהו סרט על נדודים. ומכלל הנדודים, מדובר בנדודי הנפש, בנדודים שחולמים עליהם ואף פעם לא עושים אותם.

מסוכן לצאת ולנסות למצוא מחוץ לעצמך משהו, שאם יימצא בכלל אי־פעם, יימצא רק בתוך עצמך. אנשים יודעים את זה, ובכל זאת יוצאים. אני מרים את הכובע תמיד בפני מי שיודע את חוסר השחר של כל הנדודים, ובכל זאת, יוצא.

■■■

פול ניומן שיחק ב־61' את תפקידו של אדי „המהיר" פלסון בסרט „המהמר". אדי, שחקן ביליארד צעיר ומוכשר, קורא תיגר על האלוף המבוגר, מינסוטה פאטס. אדי מפסיד. ג'ורג' סקוט היה המאמן הקשוח, שלקח את אדי תחת חסותו, והוביל אותו לנצחונות. הסרט מסתיים בקרב־חוזר בין אדי ובין מינסוטה פאטס. אדי מביס את האלוף ועוזב את המנהל שלו. המנהל מוציא עליו „תווה" – אדי כבר לא יוכל לשחק בשום אולם ביליארד ראוי לשמו.

„צבע הכסף" איננו סרט המשך ל„המהמר", אף שהוא שומר על דמותו של אדי „המהיר". אגדה קולנועית, אם תרצו. דמות לא נשכחת על גלגלי הצלולואיד שלה, חיה וקיימת, כמו בתוך איזו מציאות שהיא מעבר למציאות.

עכשיו, כעבור עשרים וחמש שנה, המצב של אדי לא רע. הוא סוחר משקאות מצליח, נוהג במכונית קדילק עם מושבים אדומים, יש לו חליפות מחוייטות ושעון זהב. אם הוא נכסף לפעמים אל ההתרגשות של אולם־ביליארד, איש איננו יודע.

ואז, לפתע, הוא שומע את הקול.

זה הקול של מכת פתיחה משובחת בביליארד, קולם של הכדורים המתעופפים אחרי חבטה מכוונת־היטב. המכה המעולה הזאת היא של טום קרוז, שבמשך ימי ההסרטה נחנה משולחן ביליארד שהותקן בביתו. כאן הוא משחק את וינסנט לוריה, צעיר בעל כישרון טבעי לביליארד. משהו נדלק באדי כשהוא שומע את המכה. הוא מביט בווינסנט הצעיר, שרוקד עם מקל־הביליארד, ובין משחק למשחק מרקיד משחק־וידאו. אדי מסתכל, אולי קצת נהנה מזיכרון נעורים רופף הניעור בקרבו, אבל לא. עכשיו הוא הרי איש עסקים.

הפוטנציאל של וינסנט ברור לאדי. מדובר בכסף, לא בביליארד. כסף המסתתר בתוך יכולת הקליעה של הבחור הצעיר, שאיננו מודע לכך. הצעיר רוצה להמשיך לעבוד בכלבו לצעצועים, בריחה בפני עצמה, ולשחק ביליארד משום שהוא נהנה מזה. הוא כל כך נהנה מזה, עד שהוא מוכן לשחק בחינם. כמעט חילול קודש. אבל, אל דאגה. הצעיר ילמד את חוקי המשחק, הו כן.

■■■

לרגע אחד התעורר החשד, כי יהיה לנו פה עסק עם ביליארד־קיד, שהוא קאראטה־קיד, שהוא חניך נינג'ה. אבל הבימאי, מרטין סקורסזה, יודע לשחק בחשד הזה. וינסנט לא נעשה מיד לתלמיד שקדן, הגורף על גוף נערתו את הרווחים העתידים ליפול בחלקם, אם ישעו לדברי המורה. לא. הוא בעצם עושה בדיוק ההיפך ממה שהמורה אומר לו. בתוך כך, הוא משמיע כמה דברים מבריקים, שהתסריטאי ריצ'רד פרייס, מרצה לסיפרות רוב ימות השנה, שם בפיו.

„סטוקר", אומר וינסנט לאדי, „זה הרבה יותר קשה מביליארד".

„מה זה סטוקר?"

„משחק וידאו של ביליארד. בעוד עשר שנים מהיום, מי שיצטיין בסטוקר יילך ישר לווסט־פוינט. אתה יודע, יכולת קליעה בטילים, בטנקים, כל זה".

תלמיד סורר או לא, אדי החליט כבר לצאת אל הנרודים. כאיש עסקים הוא זקוק, בשלב הראשון, להצדקה מעשית, כדי לתרץ את הדבר החלומי שהוא הולך לעשות: מסע אל הנעורים. כסף, זו התשובה. הוא אומר לווינסנט ולחברה שלו, כרמן, כי הוא מוכן לממן להם הוצאות של מסע בן שישה שבועות במועדוני ביליארד באמריקה. בתמורה, אדי יקבל 60 אחוז מהרווחים. המטרה הסופית – אליפות הביליארד באטלנטיק סיטי.

האכזבה הראשונה במסע הנדודים של אדי לא מאחרת לבוא. הוא לוקח את וינסנט למקום, שבזמנו היה מיקדש של ביליארד. עכשיו יש שם בית מלאכה שומם. „אתה רוצה את השישים אחוז שלך עכשיו?" שואל וינסנט באכזריות של נעורים, ומתפקע מצחוק. אדי סופג את המכה. הוא טעה. הוא חיפש את העבר, כמו שהוא היה. המטרה של הנדודים, בגילו, הם הנדודים עצמם.

וינסנט לא־מכין עדיין את חוקי הביליארד המקצועי. אדי מאפשר לו ללמוד, בדרך הקשה, שגילוי של רחמים, בטריטוריה הקשוחה הזאת, לא משתלם. וינסנט מתקשה להבין חוק ברזל – לדעת מתי להפסיד, כדי למשוך שחקן־מכור עם הרבה כסף. כרמן, החברה שלו, מבינה. היא קורצה מן החומר שממנו עשוי אדי עצמו. החומר של השורדים.

„תנצח בעוד משחק אחד", היא אומרת במתק שפתיים לווינסנט, „ואני עוזבת אותך". הוא מפסיד.

מרי אליזבת מסטרנטוניו הייתה אחותו של אל פאצ'ינו בסרט „פני צלקת". כאן היא טיפוס שונה לגמרי, כרמן. היא שולטת בווינסנט, שפוחד לאבד אותה, פוחד לאבד את עצמו, פוחד מהבדידות בלעדיה. אדי כבר הזהיר אותו שהוא מתחיל לאבד אותה, משום שהיא לא נוערה לחיים במקום קטן. היא רוצה כסף, היא רוצה את וינסנט, היא רוצה לגעת בחיים. לא להשתגע. זוהי דמות מישנית אמנם, אבל חזקה כמו כוכב בוהק. כוכב של בדידות, יאוש ונחישות.

■■■

כי, כן, „צבע הכסף" הוא גם על התשוקה לנצח. לנצח במשהו חיצוני, נגיד משחק ביליארד, על מנת למצוא פיצוי על תבוסה

אחרת, הרבה יותר מוחצת. אדי ... בתלמיד־הביליארד בן הבליעל שלו ... יוצא לשחק לבד, על החיים, על הכסף ... הזכרונות. הוא מגלה שהוא משחק ... אבל איננו מרפה. כאולם שקוו אל ... הוא מקווה להתנסות בניצחון המוחלט ... ורוצה את משקה הניצחון והנדודים ... העבר, בבת אחת.

פול ניומן, בסרט ה־45 שלו, ... מבריק לרגעים. „כסף שבו אתה זוכה ... יותר מכסף שאתה מרוויח בעבודה" ... אומר. עשרים וחמש שנים של שלווה ... כעשרים וחמש שנים של התעלמות ... הבוער בו כאש להבה. הוא מתבונן ... של אדי המבוגר, כלא מאמין. אבל ... מתערב. אולי הוא לא יכול ... „הצטיינות בביליארד היא לא ... מצויין", הוא אומר, „זו התמחות ... בני אדם".

המרירות של כרמן, החברה של ... הופכת אותה לאישה מעשית. היא לוקחת ... הכסף שאדי מציע לווינסנט, כדי ... ממנו. הוא רוצה, הוא חייב, להתחיל ... הדבר האמיתי שלשמו יצא לדרך – ... עם רוח הרפאים של אדי הצעיר. ... משיקגו לאטלנטיק סיטי כבר איננה ... כחלל. זו כבר דרך בזמן. וינסנט הגיע ... שלב בטכס ההכנסה בסוד, ממנו הוא ... ללכת לבד.

וינסנט הוא זה שמתקשה ... ההתחכמויות והזילזול שלו כאדי ... העבר. עכשיו הוא פוחד להישאר לבד. ... מזה, אדי דיבר איתו „כמו אל בן ... שאף אחד לא דיבר איתי כל החיים ... עכשיו וינסנט מרגיש כאילו הוא ... להשאר עם אדי, להציל אותו מעצמו. ... אדי רוצה להיות לבד.

■■■

וכך, כל אחד מהם מגיע בנפרד אל ... שבו רק אחד יכול לזכות בתואר האליפות ... אישור סימלי לכך שהחיים, החיים, לא ... לשווא. שמשהו הושג בכל אופן. ... מלמעלה של ארבעים שולחנות ביליארד ... כחולים, כמו בריכות המתכות לדגים ... לתוכן, מכין את הצופה לקראת הקרב ... שבא בחשבון. וינסנט מול אדי.

והצופה כבר לא יודע במי הוא ... בעצם. האם באדי, ציפור־פניקס ... צלולואיד, שמצא את האומץ הדרוש ... אל הנדודים האלה, אל תחרות על ... ששייך לעולם אחר? ואולי בטום קרוז ... וחסר השלווה, הוא אדי הצעיר, האבוד?

התחרות היא בין הזיקנה לבין ... עוד תחרות בין השניים. ברור מי ינצח ... זאת, הסקרנות וההתרגשות לקראת ... שייכות לתחום המיתוס. כל אחד ... שדרקון הזיקנה יובס. שהזמן ישוב להיות ... ומלא הבטחה. ושיהיה קיץ, הו כן. ... עצי תפוח.

■■■

התלמיד שנראה קשה תפיסה ... לתלמיד מצטיין. ניומן שורע רוח ... סופה. תקריבים של כדורי ביליארד ... מתעופפים על המסך כמו שוורים ... והאוקיינוס רובץ ליד בתי המלון ... המפורסמת של אטלנטיק סיטי. אדי ... וינסנט. הלא ייאמן קרה. הזיקנה ניצחה ... הנעורים. אבל אז מתברר כי וינסנט ... בכוונה, כדי לזכות בהימורים, שראו ... קודם לכן. הוא מביא לאדי את חלק ... הזה.

אדי, שחשב כי הצליח לגאול את ... בכך שהביס את וינסנט, ובעצם הביס ... הרפאים של הנעורים שלו, היה מורת ... התלמיד עלה עליו, במה שנוגע לכסף.

טום קרוז משתולל עם מקל ... שלו, וברקע השיר של וארן זיוון ... דונדון". הוא שקוע לגמרי בחידות ... שלו, בתלות שלו בכרמן. אולי התלות ... מאפשרת לו להיות חופשי. המצלמה ... מייקל בלהאוז עוקבת אחריו, כאילו ... ביליארד גדול על שולחן המשחק של ...

וינסנט אולי יודע כן מי ... ירומה מאוחר יותר. אבל בינתיים, ... בקיים. שלו הם הנעורים ושלו ... תום.

בעולם של גברים, איך אפשר ... עלבון כזה, אם לא בקרב? אדי קורא ... למאבק על טיהור השם. בלי ... שופטים. „אם לא אנצח אותך כאן ... לווינסנט, „אנצח אותך באליפות ... באליפות הבאה. אדי המהיר חוזר ...

זו הייתה הסכנה שהייתה טמונה ... האלה, מן ההתחלה. אדי רצה ... הרפאים של העבר, לראות עוד ... זה, ולהודות בפני עצמו שהוא ... ביליארד הוא משחק לצעירים ... בתחילת הסרט. אבל רוח ... שניצחה, באטלנטיק סיטי הוא ... ואומר כי אין חיים, מלבד ... בקצה המקל, כשהיד נשלחת ...

טום קרוז ומרי אליזבת מסטראנטוניו. התלמיד מגיע לשלב בטקס ה'הכנסת בסוד', ממנו הוא חייב להמשיך לבד

פול ניומן, בתפקיד אדי 'המהמר' פלסון. המטרה של הנדודים בגילו, היא הנדודים עצמם

כולל אריק אינשטיין

מאת סמדר פרי

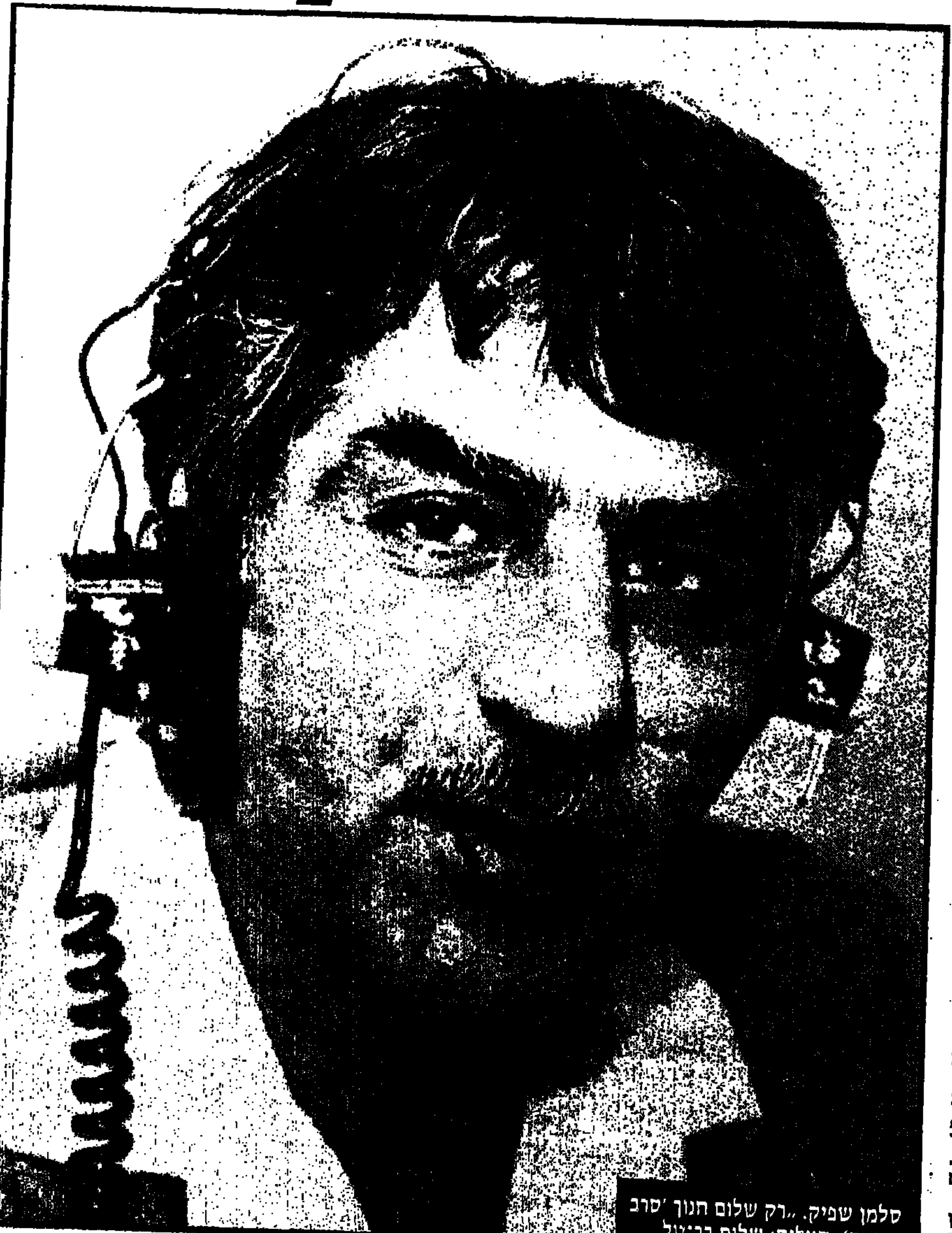

סלמן שפיק. „רק שלום תנוך 'סרב פקודה'. תצלום: שלום בר־טל

בחמש השנים האחרונות, סלמן שפיק מגיש את 'מישראל באהבה', דרישות שלום בערבית, שירים בעברית ● לתוכנית מאזינים בשטחים, במצרים, ירדן, מרוקו וערב הסעודית ● בדרך לא דרך מגיעים מכתבים: ברכות לירדנה ארזי להולדת בתה, מחמאות לאילנה אביטל, דרישה להשמעת אריק אינשטיין ● המכתבים המרגשים ביותר, הגיעו מדמשק

ר עכשיו, חמש שנים תמימות, הוא ענו, ככל הנראה בכוונה תחילה, נתופיל נמוך: פעמיים בשבוע, כש־ י וכשבת, הוא משדר מירושלים את ...אהבה': ד"שים בערבית, משולבים ...ים ישראליים, בעברית בלבד, מתובלים ...חות עם הזמרים. כל אחד מן הנבחרת ...שית שלנו מציג את סיפור חייו. ...שות, כך מתברר, שותים בצמא את ...ים נוטים. כל אחד והזמר הישראלי ...ולו. רוצים לדעת 'הכל': מגן הילדים ...לוס השידור. הזמרים משוחחים בעברית, ...ש תוכנית דואג לתרגום לערבית.

...רשימה ארוכה: אילנית, עופרה חוה, ...ק אינשטיין, יהורם גאון, חיים משה, יפה ...ה, שושנה דמארי, שלמה גרוניך, מירי ...ה, אילנה אביטל, ירדנה ארזי. ובעצם, מי ...את שלמה ארצי לא הספקתי עדיין ...יס.

...שיו החליט לחשוף את עצמו. מעין ...ת פתח לסיפורים שמאחורי התוכנית: ...שיק („פרופסור לבלשנות הסביר לי ...משמעות הצירוף סלימן, והודיע לי שיש ...ש עברי נריד"), 51, משופם, שופע מלח ...ל מפתיע, רומנטי חסר תקנה („שרוף' על ...ו וקוראים לי מלך הג'ינגלים"). והעיקר ...ש גלום של סיפורים וסורות.

...מאחורי הגלום הזה, ערימה עצומה של ...ים. „אני מקבל, בממוצע, שלושים ...ים ליום. תכפילי בחמש שנים ותוסיפי ...שות, שעשו דרך־לא־דרך לאולפן קול ...ל בירושלים. מכתבי התגובה של מאזיני ...ות, שאינם מהססים להזדהות ...שמם המלאים ובכתובתם המדוייקת, גם ...שהוי הזה עלול לגרום להם בעיות. ...ש עשרות מכתבים מסעודיה, מכווית, ...ת, מרוקו, מירדן וממצרים.

■■■

...אני מוניב סער ואני מתגורר בריאד, ...סעודית. ראשית, הרשה נא לי להעביר ...ת טובות מריאד, דרך ירדן, לירושלים ...אל, ולכל מי שיש להם מחשבות טובות. ...אני מאזין קבוע לתוכנית ...אל באהבה' ואני שמח לשלוח אליך ...ב שלישי. אינני יודע, אם מכתבי ...ים הגיעו אליך, אחי שפיק. רציתי ...ר לך, שכאשר אני מאזין לתוכניתך, אני ...ם עמי מוצף ברגשות מוזרים: גל של ...מלא אותי. אלף דרישות שלום ואהבה ...לכל המאזינים. ותודה מעומק הלב על ...שות עושה למעננו.

...מוניב סער, ריאד, ערב ...ומפרשת כתובת מדוייקת).

...שפיק התרגש מן המכתב ודאג ...ה לאחר מסעודיה פריסת שלום חמה, ...שיר רומנטי של אילנית. לא חלפו ...ת ימים, ומכתב שני הגיע מסעודיה. ...ממכה, העיר הקדושה לעולם ...

...אני מאזין לתוכניתך ומרוצה מאוד מן ...ים המדליקים שאתה מאפשר לנו ...אני מקווה להמשיך להאזין לתוכנית ...לצערי, ניתן לקלוט את שידוריך רק ...ות. השירים שלכם, בישראל, יפים מאוד ...שלחתי לך שבעה (!) מכתבים קודמים ...זה. אני מקווה שאתם חושבים עלינו ...

...טובות, ...אחיך כרסאוי, מכה, ערב הסעודית".

■■■

...סעודיה, מגיע תורה של מרוקו. ...אילו בעיר הצבעונית והמזוהמת, ...קלת חשוק האקווטי ותעשיית ...המפורסמת, מקפידים ומצליחים ...של ישראל בערבית. הוכחה: הנה ...לירושלים לפני מספר שבועות ...שיר התוכנית ד"ש מישראל, ...שלחת פריסת שלום ממני ומכל ...לי הרגשה שהאיגרת שלי תגיע ...בשום של דבר. רציתי שתדע, כי

(המשך בעמ' 40)

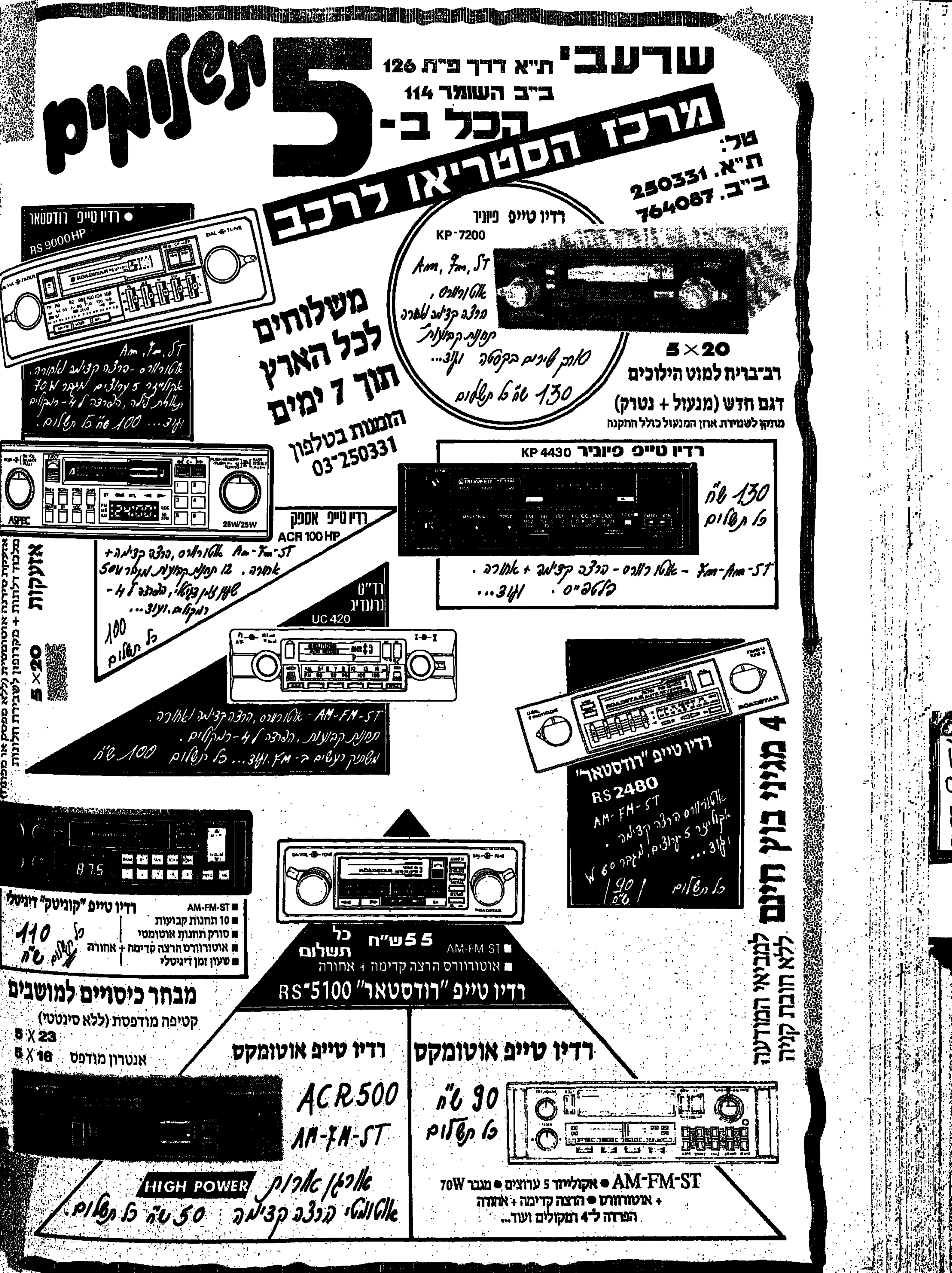

שבר סופרים

החודש, חגגו כתבי־העת הספרותיים 'עכשיו' ו'עתון 77' ימי הולדת ● השמות הבולטים, ד"ר מוקד ופרופ' פרי, מסכימים שאווירת המלחמה בין כתבי־העת פינתה מקום ל'שקט כפרי' ● פרי על 'עתון 77', 'פרוזה', 'מאזניים': שיעמום, בורות, טעם רע, ו'רמפה נמוכה'

מאת עמנואל בר קדמא תצלומים: מיכל רותם

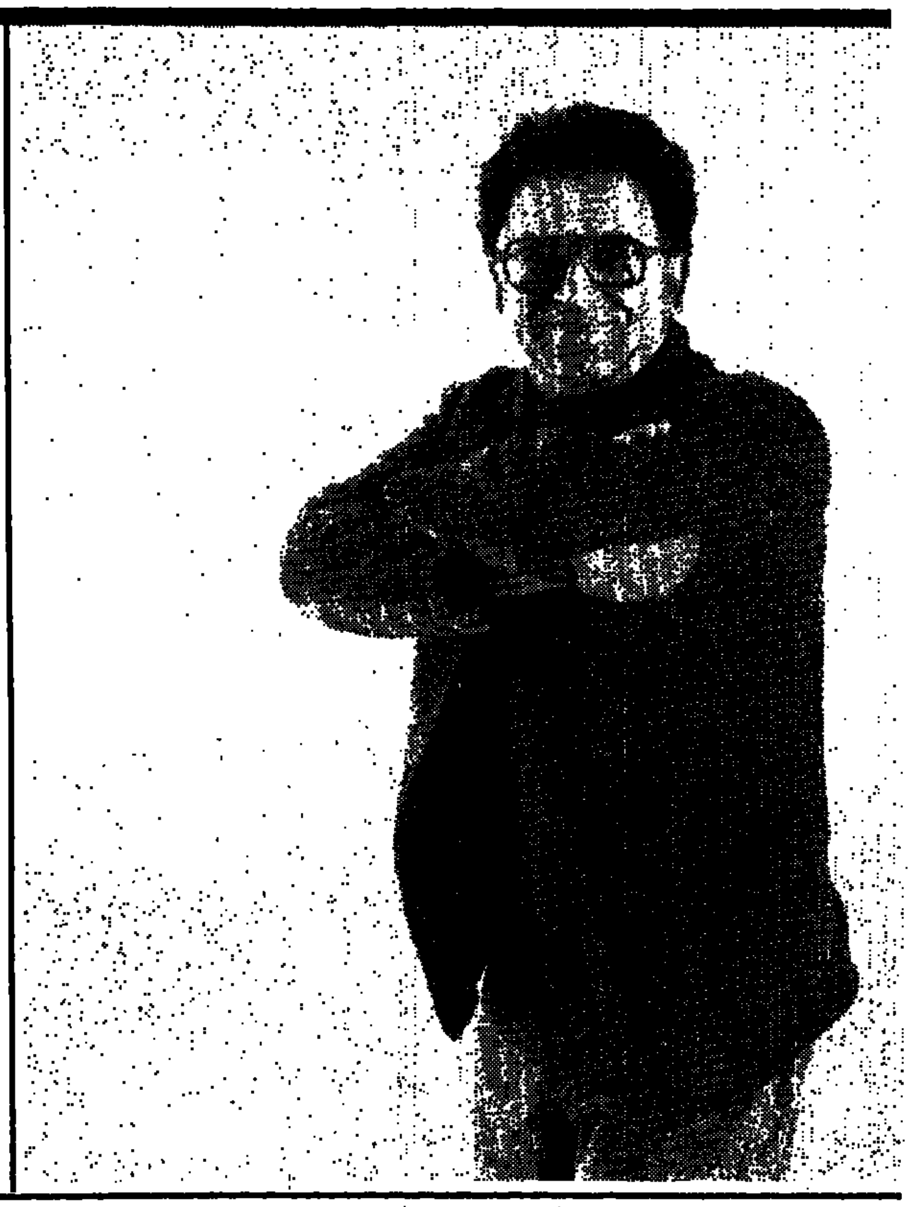

אשר רייך, מאזניים. חיים חדשים

יעקב בסר, עתון 77. נגד הכנעניות

ל **עתון זיקה למפלגת העבודה. יש קשר בין 'עתון 77' של יעקב בסר לבין עליית הליכוד לשלטון ב־77'.**

גבריאל מוקד, בתנועה רחבה ואוהבת של אב רוחני, שולף מתיקו את הרך־הילוד, שמנמן וכבד משהו. 'עכשיו' החדש. 600 עמודים. מישקל, טוען מוקד, העורך, בערך קילו. מתבקש הומור על יחסי־הגומלין בין המישקל הסגולי והמישקל הפיזי. היום, 30 שנה לכתב־העת הספרותי 'עכשיו'. גליון עגול יצא מתחת לבית־הדפוס. חגיגה. כולם, אבל כולם, מוזמנים. יכול להיות שלא כולם יבואו, אבל גם לא יזרקו אבנים פנימה.

בראשית החודש, בחולצה רוסית שחורה, רקומה, ותחושת־הישג מחוייכת, הזמין עורך אחר, יעקב בסר, את פני הדור לחגוג עמו. גם כאן, לא כולם באו, אבל גם אף אחד לא זרק אבנים. מאכסימום, עקיצות. 10 שנים ל'עתון 77', ירחון.

'עכשיו', רבעון בהגדרה ושנתון במציאות, ו'עתון 77' – הם חלק מנוף כמעט בלתי מוכר, אלא ברדיוס צר של בעלי־עניין.

בעידן התקשורת האלקטרונית, כתבי־העת הספרותיים כמוהם כגזע הולך ונכחד. קהל הצרכנים שלהם: 5,000 נפש, „מאכסימום", אומר עורך ספרותי מחמיר. רבע מעברה, העריך פעם יוסף אלמוגי את הכמות.

כאשר נוקב עורך ספרותי במספרי־תפוצה, אל תתפוס אותו על הפסיק. הוא חושב על יוקרה, או על להיות יותר גדול מהקונקורנציה, או על השפעת התפוצה על גובה התמיכה הציבורית.

■■■

מי קורא כתב־עת ספרותי? כותבים, קוראי־ספרות. לא מדוייק. להיות צרכן של כתב־עת ספרותי לא חופף בדיוק 'קורא ספרות'. סוציולוגים מתקשים להסביר את הפער בין הדימוי הנמוך, האלים והברוטאלי של החיים בישראל, ובין היקף צריכת הספר. חגויות־הספרים מתפוצצות. חיים פסח, אחד משני עורכי 'מאזניים', יו"ר של אגודת הסופרים ועורך בכיר בהוצאת־ספרים, מספר לי שמהפירמה שלו יוצא לדוכנים ספר כל יומיים. הספרים, בארץ, אינם זולים. בסביבות 20 שקלים חדשים, מהרוכן. למנויים, קצת פחות.

מנחם פרי, עורך 'סימן קריאה' ועורך 'הספריה', מפעל־המנויים הספרותי המשותף להוצאות 'כתר', 'הקיבוץ המאוחד' ו'סימן קריאה' – סיפק, בראשית העונה, נתונים מפתיעים: 'עיין ערך: אהבה' של דוד גרוסמן נמכר ברבבות טפסים. כמוהו גם 'ערבסקות' של אנטון שמאס (הוצאת 'עם עובד').

■■■

בשביל לצרוך כתב־עת ספרותי, יש להיות בעל עניין יותר ממשי. או שאתה חלק מהקהילייה היוצרת, או שאתה אוהב־שירה, חפשן בלתי נילאה של שמות חדשים, או קורא עקבי של שמות ישנים. אתה מחכה לשיר חדש של נתן זך, דוד אבידן, יאיר הורביץ. נאנחת לרווחה, כשדליה רביקוביץ חוזרה ואמרה שיר, ביופי בלתי מאכזב, אחרי עשר שנות שתיקה. כאבת את מותה של יונה וולך. אתה מתפעל מאבות ישורון.

כתב־העת הספרותי נוצר כאילו בשבילך. מוצר, כמו כל מוצר אחר, של תקשורת. יכול להיות, שהפונקציה החשובה־יותר שלו היא ככתובת הראשונה לכותבים חדשים. המספר־הינוקא, המסמיק עם כתב־היד הראשון שלו מתחת לבית־שחיו, הולך (אולי אחרי שכיסה קודם את המוספים הספרותיים של העיתונות היומית), אל כתב־העת הספרותי.

במיקרים מסויימים, עם עורך רגיש שעינו חדה לאתר את הבר בתוך הבוסר, אתה מקבל כתב־עת שהוא ארכיטקט של ספרות.

עורך, שמסוגל לאתר בשם האלמוני של היום את א.ב. יהושע של מחר. השפות הגדולים של היום נמצאים, אם תרפרף, בעמודים האחוריים של 'אורלוגין' רקפה, של 'עכשיו' ו'סימן קריאה'.

בגליון העשור של 'עתון 77' נגלה ייתכן, איזו זלדה או לאה גולדברג או יונה כת־מרים.

עורכים מן הסוג הזה, מגלים, מקדמים ומטפחים עשרות סופרים, משוררים ומבקרים. עורכים מן הסוג הזה יוצרים דורות שלמים של ספרות. אנשים כמו, למשל, אברהם שלונסקי. כמו נתן זך. כמו אהרן אמיר. כמו גבריאל מוקד. כמו מנחם פרי.

יש, או ליתר דיוק היו, גם כתבי־עת ספרותיים מסוג אחר. כתבי־עת שהם בית משותף לקבוצה של יוצרים, בעלי שפה או דגל משותפים. עיתונים שהם עמודי־ייחוד או מיתרסים של מורדים. בשביל ליהנות

לעיני שירה, מוצר־סולן של המשוררת הלית ישורון.

■■■

„מציאות אקטמנית", מגדיר את המצב גבריאל מוקד, רוצה לומר: עידן של היעדר תנועות ויכוח. מציאות רדומה ושלווה. נוף שיטוף.

„מה לעשות", מסכים פרי, „אנחנו לא מפיקן אידיאולוגי".

שם היו לילות אחרים. לילות ארומים, לילות של סכינים ארוכות – מדובר, כמובן, על ניסוחים חריפים־כתער – השמורים במשמעותיות נוסטאלגיים, בלבנותיהם של עיליים ספרותיים ותיקים. בכל דור ודור קמו (הדייכים הספרותיים) עלינו לכלותנו. ובחוד החנית, היריבות בין 'עכשיו' ו'סימן קריאה'.

ב'עכשיו' הטרי, מחדש את הופעתו מדור פולמוס 'דג הדיו'. אך, איך אפשר להשוות את הטכסטים השפירים האלה, לעומת חוצות של טעם.

דג הדיו הותיר, לא אחת, כתמים שאינם שוכים על כותנותיהם הצחורות של יריביו הספרותיים. אבל, גם היריבים, יושבי קפה

שירה בביאליק, הקימו שלונסקי וחבורתו את 'כתובים', ואחר כך את 'טורים'.

יוצרי דור הפלמ"ח, משתתפי הקובץ 'ילקוט הרעים' (1942), הקימו את 'משא'.

בני אותו דור, שיבר אחר ימינה, הקימו את 'עיך ואת 'מבואות'.

ראשי הוצרים של דור־המדינה, שמרדו בהגמוניות השלונסקאית, בריאליזם הסוציאליסטי ובאנראנו' של הפלמ"ח, ייסדו את 'לקראת'.

היום יש רק מודל אחד, 'שופרא', לכתב־עת מהסוג הזה. אבל, פני הדור...

■■■

הם די דומים, כתבי־העת הספרותיים של היום, גם בעיצוב וגם בתוכן. תמצא את הגדולים, השתתף בהגרלת פרסים. חוברות במבנית המוכירה את 'העולם הזה', פלוס עקרים צבעוניים. 'עתון 77', 'פרוזה', 'מאזניים'. הם גם, בערך, בגילגוליהם הנוכחיים, בני גיל אחד. בין שש ל־11 שנים.

על איזה מרף־ביניים, בין כתב־העת לספר, תמצא גם את 'עכשיו' (כאמור, גליון־יובל שמן וטרי), 'סימן קריאה', ושני אלמנכים ספרותיים: 'איגרא', בעריכת נתן זך ודן סיון, ו'חדרים', הנושא כותרת־מישנה 'מאיר', במרחק 30 מטר מקפה 'שטרן', לא היו ג'נטלמנים אבודי־מלה. זה לא היה הבריטים מצד אחד, וגנגדי מצד שני.

גבריאל מוקד נגד מנחם פרי. שבט נגד שבט. כמו בעין־חרוד של ילדי־סטאלין, הסיפור של רומיאו ויוליה לא יכול היה להיכתב שם. אליהו נגד כוהני־הבעל.

■■■

והיום, כאמור, שוויין. כולם בכוחות האו"ם. מוקד, פרי, זך, מירון, בסר, עורך 'פרוזה' יוסי קריים, עורכי 'מאזניים' אשר רייך וחיים פסח, אינם אנשים צעירים. בין 45 ל־57. הלית ישורון חריגה. גם נעורים. גם אשה. למרות זאת, ישיבתם נוחה. אין צעירים הנושפים נשיפות חמות על עורפיהם. אין אופוזיציה צעירה. הצעירים האחרונים שדיברו יחד בשפה: ספרותית משותפת של דור, הם היום בני 35 או 40. התופעה היחידה המתימרת להיות טורקים־צעירים היא, כאמור, כתב־העת המוזמן 'שופרא'.

„התופעה", אומר אחד העורכים הוותיקים, „לא מצאה עדיין את מצב־הצבירה שלה. לא רמה ולא אידיאולוגיה". עורך 'שופרא', אילן שיינפלד, משורר, אינו מצליח לעשות לנתן זך, את מה שנתן זך עשה לנתן אלתרמן. שלא לדבר על מה שעשה אברהם שלונסקי לחיים־נחמן ביאליק.

■■■

'עתון 77'. השם הוא הגיל. יעקב בסר, העורך, הוא פרופיל אופייני לישראל של

5 אלפים נפש מתעניינים בעסק הזה. על פי הקיום־התקשורתי שלו, אפשר היה לחשוב שמדובר במשהו כמו אגודת־ישראל או רצ ● כאן נרשמים ההיסטוריה, ההווה והעתיד של התרבות הישראלית

היום. ארץ של אנשים בלי משפחות מטאפוריות. בסר לא ישב עם אף אחד על אותו סיר בפלמ"ח או בהתיישבות העובדת. בלי 'חולצה כחולה והיא עולה'. אולי זה גם חוסך ערבות הדדית מן הסוג המפוקפק. כמו, למשל, הסלחנות והטון־הרך בהם כתב חיים גורי על 'ניתוץ התרפים' השיקרי של חברו מהפלמ"ח, מתי מגד.

בגיל העשרה. תרבות רוסית־פולנית־אידית. עברית אינה שפת אמו. היה בן 21, כאשר פירסם את שירו הראשון בעברית. נעורים כיפו של העולים. היה חבר ברית הנוער הקומוניסטית (בנק"י). תנועת הנוער הזאת, כמה שהיא כאילו איזוטרית, רשומה, בתקופות שונות, כפרקים, קצרים או ארוכים, בביוגראפיות של, בין היתר, דוד אבידן, גבריאל מוקד, נסים עויקרי, נסים קלדרון, חיה קדמון. הם חסו שם תחת דמות־האב של אלכסנדר פן.

■■■

ההיסטוריה תבקש, בוודאי, את ההקשר בין לידת 'עתון 77' ועליית הליכוד לשלטון.

בסר מבקש, קודם־כל, לאשש אידיאולוגיה ספרותית. מול 'סימן קריאה'

יוסי קריים, פרוזה. המוזל לווה מהכנענים

הלית ישורון, חדרים. מקרה לעצמו

א **נשי 'עכשיו' חנו גם ב'פרוזה'. הקשר נותק. קריים: „הרגשתי, ש'פרוזה' הופך להיות פח־האשפה, סל המערכת, של 'עכשיו'"**

יותר מאחד

חנות הספרים „פרוזה" בלב דיזנגוף ת"א מוכרת את כל כתבי העת הספרותיים. החנות מקבלת סטוק של בין 30 ל־50 עותקים מ'פרוזה', 'עתון 77' ו'מאזניים'. „אין הבדלים משמעותיים בנפח המכירה של כל אחד משלושת כתבי־העת הללו. כתבי־העת הכבדים יותר, כמו 'עכשיו' או 'סימן קריאה' נמכרים פחות. עניין, כנראה, של מחיר".

– איזה שיעור מהמלאי נימכר?

„הרוב. יש מתח מכירה גבוה בימים הראשונים אחרי יציאת הגליון החדש. אחר־כך, קצת יותר חלש".

– מתי מוכר עיתון אחד יותר מזולתו?

„כאשר יש בו אטראקציה מיוחדת, כמו הדפסת מחזה שלם. סטודנטים לתיאטרון קונים אותו".

– יש קליינטורה קבועה?

„כן. פחות או יותר אותם האנשים קונים את כתבי־העת הללו. אגב, רוב האנשים גם קונים יותר מאשר כתב־עת אחד".

הורתו ולידתו

איך נולד השם 'עכשיו'? כמסופר בגוף הכתבה, ביקשו נתן זך ויהודה עמיחי, שעה שהצטרפו למערכת 'אוגן', שם חדש לכתב־העת.

„'עכשיו'", אמר זך, „אנחנו צריכים שם חדש".

לא ברור מי מבין הנוכחים, קפץ ראשון עם הקריאה 'עכשיו'.

ו'עכשיו', ביקש „להוריד את הספרות מן המדף של ספרי־הקודש, להפוך אותה למצרך של קוראים רבים. בעצם, לעיתון עם תיפקודים של עיתון, שהם, קודם־כל, מיגון מוכר של מידע חדישה".

אבל, בסר הקים כתב־עת, הנפוץ, לדבריו, בכ־5,500 עותקים. מקיים זיקה לבית־ברל, בית־מדרשה של מפלגת העבודה. „הזיקה אינה למפלגה, אלא לתנועת העבודה", אומר בסר, ומצביע על 'ההנהגה הקולקטיבית' של העיתון, שבה נוטלים חלק גם אנשים מזוהים־צבור כח"כ אהרן הראל או פרופ' שלמה בן־עמי, אך גם חוקר־ספרות־המזרח ששון סומך, והסופר, איש השמאל, שמעון בלאס, והסופרת־פסיכולוגית, המקורבת למפ"ם, עמלה עינת.

התמיכה הכספית הישירה, בשיעור של כ־50 אחוז מעלות הוצאת העיתון (כ־7,500 דולר לגליון), היא ממשרד החינוך והתרבות. מוסדות תנועת העבודה תומכים בעיתון באמצעות מודעות.

לעומת־זאת, בסר מעדיף להניף את 'המתאח הכנענית', כאלמנט המרכזי

7 ימים שבועון ידיעות אחרונות

בהשקפת־העולם החברתית של כתב־העת. והרי ברנר, בעל התביעה ל'זכות הזעקה', היה בשר מבשרה של תנועת העבודה.

■■■

. היריבים מאשימים את בסר בטיפוח בינוניות. הוא משיב, שאינו בעד אליטיזם. כמו 'הפועל', הוא לא בעד אלופים, רק אלפים.

הוא מדבר על שלושה עקרונות מנחים:

● „ריאליזם מסוג חדש. סיפורת ושירה רלוואנטיים. יצירה המגיבה למציאות".

● טיפוח היצירה היהודית כאשר היא, מתוך תפיסה של הישות היהודית, לרבות ישראל, כמיקשה אחת. „אנטי־תיזה לכנעניות. אנטי־תיזה לשלילת תרבות הגולה".

● טיפוח הספרות הפלסטינית וספרות עמי ערב, ותרגומה לעברית. „לרבות", הוא אומר, „בדיקת הקשר בין שתי השפות".

■■■

'פרוזה', המבוגר יותר בשנה, נערך גם הוא, בשלושת גליונותיו הראשונים, בידי יעקב בסר. אחרי זה, יוסי קריים והוא חדלו לראות עין בעין. דומה, שתקופת העויינות לא חלפה כליל, אם כי ללא תופעות בולטות של תוקפנות. יש אנשים שמפרסמים, בלי

ברית הנוער הקומוניסטית (בנק"י) רשומה בביוגראפיות של דוד אבידן, גבריאל מוקד, נסים עזיקרי, נסים קלדרון, חיה קדמון ● הם חסו שם תחת דמות־האב של אלכסנדר פן

הוותיק ביותר. בן 60. נוסד ביוזמתו של ביאליק, כבטאון אגודת הסופרים, אך מעולם לא נערך על ידו. כמעט תמיד נערך בזוגות. ברוב שנות קיומו, היה שם־נרדף לשמרנות. 'מאזניים' היה המוצב של נטורי־קרתא הספרותיים בויכוחים הספרותיים לדורותיהם – החל מן ההתגוננות נגד חבורת המורדים של אברהם שלונסקי (נתן אלתרמן, לאה גולדברג, יעקב אורלנד, אליעזר שטיינמן, בין היתר, שהוציאו, כאמור, את 'כתובים' ואחר־כך את 'טורים') ועד הז'וליקים – „ניהיליסטים, שדבר אינו מקודש בעיניהם" – של דור המדינה.

עם הזמן, אולי משום מקומו במאסף, נדחק לפינה. בטאונים ספרותיים הלכו ובאו.

בעריכת המספר מרדכי טביב המנוח וייבדל לחיים ארוכים, עמיתי ישעיהו בן־פורת.

בשני הבטאונים הללו התחילו מופיעים השמות החדשים, שהיו עתידים לומר הרבה בעתיד: נתן זך, משה דור, יהודה עמיחי, משה בן־שאול ואחרים, שהקימו אחר־כך את 'לקראת', הבטאון הראשון של סופרי דור המדינה – שניהל, בשם האינדיווידואליזם, האנטי־סובייקטיביזם והזיקה למודרנה המערבית, מלחמת־דורות קשוחה נגד דור הפלמ"ח.

■■■

הגל החדש הגיע לחופים שלנו בחלק הראשון של שנות ה־50. אנשים צעירים, עם מדורות חדשות בבטן. חלקם כבר לא שירתו במלחמת־השיחרור. ואם כן, לא הפלמ"ח

יונה וולך, מאיר ויזלטיר, יאיר הורביץ, אהרן שבתאי, עמוס עוז, יצחק אורפז, יורם קניוק, בין היתר. חלק מהאנשים הללו יפרשו אחר־כך ויצטרפו אל מנחם פרי ב'סימן קריאה'.

■■■

מן האמור לעיל, נוצר הרושם, שאין יצירה מחוץ לתנועת העבודה על שלוחותיה. נכון, מפ"ם היתה ריכוז מרשים של אנשי־רוח. לתנועות הקיבוציות היה חשוב – חרף הבעייה הנצחית של אמן־בקיבוץ – להקצות מקום לספרות בכתבי־העת שלהם.

אבל, לא רק בשמאל. למרות אמירתו היהירה של שלונסקי שלא נוצר שום דבר חשוב בתרבות העברית ימינה מהארץ. אורי צבי גרינברג, כמובן. אבל, זה כוכב־סולו במחנה הרביזיוניסטי.

הימין היצירתי – המושג ימין מופיע כאן כסימן מוסכם, לא כהגדרה סוציו־פוליטית אלא של תופעה סוציו־תרבותית, שהיא מחוץ לתנועת־העבודה) – התרכז לא בתנועה הרביזיוניסטית, אלא בתנועת 'העברים הצעירים', המכונים גם כנענים, ובטאונה, 'אלף'. הגורו, אוריאל שלח הוא יונתן רטוש.

מנחם פרי, סימן קריאה. ותנעים על מכירת גרוסמן

גבריאל מוקד, עכשיו. 600 עמודים, יובל

מ נחם פרי וגבריאל מוקד התמחו בלוחמת־גרילה ספרותית. הזמן עשה את שלו. איפה א.ב. יהושע הבא?

בעיות, בו ומנית בשני כתבי־העת. רק שקשה לשכנע את קריים להצטלם עם בסר. קריים לא בא לחגיגת־העשור של בסר.

קריים עסק בעבר במלאכות רבות: היה פרוון, שליח בחו"ל, בעל סרנאות לאמנויות פלאסטיות וכתיבה יוצרת, בעל תיאטרון (בשותפות עם השחקן המנוח איצקו רחמימוב). בשלב הראשון, היה שיתוף פעולה עם אנשי 'עכשיו'. מוקד, יורם קניוק, יונה וולך, משה בן שאול ואשר רייך היו חברי מערכת.

„היתה איזו שניות ביחסים האלה", אומר קריים, „מצד אחד, שיתוף פעולה. מצד שני – זילזול. הרגשתי, ש'פרוזה' הופך להיות פח־האשפה, סל המערכת, של 'עכשיו'.

■■■

לגבריאל מוקד, 'עכשיו', אין עכשיו הצהרות תו־משמעיות להשמיע על כתבי־עת ספרותיים אחרים. למנחם פרי, איש 'סימן קריאה', רווקא יש.

בנשימה אחת, במישפט רהוט ורצוף, בלי קוסמטיקה, הוא מרביק לא רק על 'פרוזה', אלא גם על 'מאזניים' ו'עתון 77', תוויות של שיעמום, בורות, טעם רע ו'רמפה נמוכה'.

מכל מקום, קריים שבר את השידוך עם 'עכשיו'. הוא פנה אל מה שהוא מכנה „רחויי הספרות העברית".

– שהם?

„אביגדור המאירי ואלכסנדר פן, יונתן רטוש ופנחס שדה ודן עומר ועמוס קינן. קו־החיצוק שלי היה הגליון, לפני תשע שנים, שהוקדש לכנענים. מאז ראיין, באותו גליון, דן עומר את עמוס קינן, התפרסמו בעיתון זה ראיונות בז'אנר וברמה המייחדים את 'פרוזה'".

■■■

'מאזניים', בעצם, בשמו, הוא כתב העת

אברהם שלונסקי ייסד וערך את 'עתים', כתב־עת נספח ל'משמר' (כך נקרא, עד 1948, 'על המשמר'), שהיה בימתם הראשונה של סופרי דור־הפלמ"ח (אבל, גם המעוז הראשון של הריאליזם הסוציאליסטי מתוצרת ברית־המועצות). שלונסקי גם ייסד וערך את הרבעון 'אורלוגין', במתכונת המזכירה את 'עכשיו' ו'סימן קריאה' של היום. הצעירים, עם שובם מהפלמ"ח, יסדו את 'משא', דו־שבועון. העורכים, במשך רוב הזמן: משה שמיר ואהרן מגד. במשך רוב הזמן: אידיאולוגיה ודאגוביסטית חסרת־פשרות.

מול הפלדה הסטאלינית הזאת, של מקורביה הצעירים־אז של מפ"ם, הקימו כותבים צעירים, ממקורבי מפא"י, כתבי עת נגריים: 'עין', בעריכת נסים אלוני, ו'מבואות',

במשמעות המיתולוגית של המושג. יהודה עמיחי ואריה סיון היו בפלמ"ח, רק שהם אינם 'רֵעים'. 'לקראת', שם של קבוצה וכתב־עת ספרותי, לא האריך ימים.

גבריאל מוקד, שזה עתה נטש את מק"י, ייסד, יחד עם המשוררים אורי ברנשטיין ומקסים גילן (הגולה עכשיו גלות פוליטית בפאריז, דמות שקשה לכונן אותה ביריעה זו שלנו), את 'אוגדן', בסיועו של ברוך חפץ, ירושלמי, איש של כספים וספרות.

בגליון השני, הצטרפו זך ועמיחי למערכת 'אוגדן'. גילן וברנשטיין פרשו (או פורשו, או התפורשו). מכיוון שהעורכים החדשים אוהבים רפים־חלקים, שונה השם מ'אוגדן' ל'עכשיו'.

זה קרה, מכריז מוקד, היום לפני 30 שנה. בגליונות 'עכשיו' מופיעים שמות חדשים:

מכאן כל השלוחות והלוויינים. האידיאולוגיה היחידה בארץ, שהתרבות היא חלק בלתי נפרד ממנה. שהיא זיקה חזונית וסיגנון. בנימין תמוז ויעקב אשמן, אהרן אמיר ועמוס קינן ויצחק דנציגר ואורי אבנרי. וזרועות שמשתלחות ומגיעות גם עד חיים גורי ודן בן־אמוץ.

■■■

אהרן אמיר, כנעני, קיים במשך 17 שנה את 'קשת', שטיפח פרוזה ותרגום. כתב־עת רגיש, בעל תפיסה אוניברסאלית רחבה. קשה לתאר את נסים אלוני, את יהושע קנז, את ז'קלין כהנוב – בלי השורשים שלהם ב'קשת'. הצגת יחיד שירדה לפני כמה שנים מהבימה.

ובחזרה אל 'מאזניים', 'פרוזה' ו'עתון 77'. אשר רייך וחיים פסח, מ'מאזניים', מנסים ללכת על הגשר הצר שבין תפיסתם הספרותית ותביעות 'הדמוקרטיה' של אגודת הסופרים. הם לא הזקנים של אף אחד. השלג שלהם תלוי באותו גובה כמו של אחרים. הם גם מדברים באותה שפה. דומה, שכתבי־העת בתור כור־היתוך הם עניין יחסי. אולי כבר לא של היום.

■■■

אחרי הכל, קובעים [illegible] לוחות־הנחושת על כותל המזרח, הלוחות שאולי ייקבעו בעתיד: חנוך לוין [illegible] שבתאי, יצחק בן נר ואהרן אפלפלד, [illegible] גרוסמן ודוד שיץ, מאיה בז'רנו [illegible] גלדמן, צבי עצמון וישראל ברמא, איל [illegible] ויוסף שרון, אמירה הס וחזי לסקלי, [illegible] שחרור ורוני סומק.

וכל היתר.

דברי הימים של הספרות העברית [illegible] דרך 5,000 עותקים. משרד החינוך [illegible] תומך. ■

משהו בלבבה

בחודש הבא, יוצא גליון חדש של כתב־העת 'חדרים'. מספר 6. מספר 1 יצא באביב 1981. משהו בין כתב־עת ואלמנך. 'חדרים', בעריכת הלית ישורון, הוא כתב־העת הספרותי היחיד בישראל, שכולו יוזמה פרטית. הלית ישורון הגדירה, בפתח הגליון הראשון, סיבת הוצאתו לאור, כ'תפנוק'. הכיף של העורכת. אין מערכת. אין תמיכה ציבורית. אין גם דמוקרטיה. 1,500 עותקים. גליון מס' 5 מכר את כל הסטוק. בלי גרעונות.

„הייתי רוצה", אומרת ישורון, „לצאת לעיתים יותר קרובות. אבל, אני משלמת ברצון את המחיר תמורת היכולת לנווט ולתכנן מראש את תכולת הגליון הבא. אני מזמינה חומר, וממתינה לו, אפילו אם זה מאחר את הופעת הגליון".

אבות ישורון, מאיר ויזלטיר, יונה וולך, מלחמת לבנון, עמדו במרכז גליונות של 'חדרים'. אבל, בסך הכל, זהו כתב־עת המשקף את טעמה־בשירה של ישורון.

– מה יהיה בגליון החדש?

„דיון על תהליכי כתיבת שירה. 17 שאלות זהות נשלחו לארבעה משוררים: פנחס שדה, יהודה עמיחי, אבות ישורון וישראל פנקס".

– יש איזה שם חדש? איזו אפתעה?

„כן. שני שמות חדשים בשירה. יוחאי אופנהיימר וליהי חנוך".

מדור פרסומי

מאת ג. יפית

לראשונה בישראל: החל ממוצאי שבת 3 מבצעים במקביל

הו אויר והתכוננו. תחת גג אחד, מבצעים החל ממוצאי שבת הקרובה, שלושה מבצעים שכל אחד מהם דיו לגרום לאנשים לרוץ בהתרגשות. הכוונה למבצע משולב של רשת „טתה", המבצע הגדול ביותר של השנה. מבצע המתוכנן בקפדנות מזה זמן רב, בדומה למתכונת של מבצעים דומים בחנויות הגדולות של העולם. כמו במרקס אנד ספנסר בלונדון, כמו בגלרי לפייאט בפאריס, כמו בנייסיס בניו־יורק, בישראל, ברשת חנויות „טתה", רוכז מלאי אדיר של מוצרים משובחים שימכרו במחירים נמוכים במיוחד.

שיטת ניקוי המדפים – בכל מחיר

רשת „טתה" מתעדכנת כרשת שיווק למוצרי טקסטיל והלבשה מן המתקדמות בעולם. בדומה לרשתות דומות בחו"ל אומצה ב„טתה" שיטת „הצרכן מרוויח – אני מרוויח".

כיצד פועלת השיטה? מי שמכיר את השיטה המקובלת ברשתות השיווק הגדולות בעולם, יודע כי מכירות ענק נערכות במועד אחד או שניים בשנה, במגמה ל„נקות" את המדפים לחלוטין!

הרעיון פשוט ביותר. המוצרים השונים מוצעים לצרכן במחיר עלות ממש, או אף פחות מזה. הצרכן כמובן מרוויח – ובשיעור ניכר.

החנות? החנות מרוויחה פעמיים! ראשית היא משתחררת מכמויות גדולות של מלאי ומפנה מקום למוצרים מזומנים אדיר. שנית, וזה העיקר שבשיטה, היא רוכשת לעצמה בפרק זמן קצר עשרות אלפי לקוחות מרוצים!

לקוחות מרוצים כידוע חוזרים... וזוהי סוד השיטה.

אנשי השיווק האמריקאי המשוכלל אומרים: „מה יותר מלמכור מוצרים? לקנות לקוחות!"

„טתה" הוכיחה עצמה בישראל כרשת חנויות, המספקת מוצרים באיכות גבוהה. לקוחות מעדיפים להשאר נאמנים ל„טתה", ובמכירה הגדולה נוספים עוד ועוד לקוחות חדשים. כל אחד מהם עושה עסקה טובה ויחזור בעתיד ל„טתה". זוהי שיטת „הצרכן מרוויח – אני מרוויח".

מה במכירה?

[illegible] הדרכה תוכל רק להועיל, שכן השפע המגוון של המוצרים וההנחות עשויים לבלבל. כדאי להתכונן מראש ולדעת מה מתאים לנו. ארגון נכון של הקניות לקראת חג הפסח המתקרב, יעזור לחסוך סכומי כסף ניכרים וגם להלביש את כולם מכף רגל ועד ראש.

[illegible] ועוד, הבגדים המוצעים כאן ב„טתה" הינם אופנתיים גם בחורף הבא! הצרכן הנבון מבין שכדאי מאד לרכוש עכשיו, בהנחות ניכרות, את המוצרים בהם ישתמש גם בחורף הבא.

בגדים בגדים בגדים

[illegible] מבחר פנטסטי של בגדים וחיסול טוטאלי של כל בגדי החורף. כל הבגדים אופנתיים ונבחרו בקפדנות ע"י רשת „טתה" כדי להתאים לרמתם של כל מוצרי הרשת.

[illegible] לב גברים! כמה צריך לשלם כדי להיות באופנה? וכבן, חולצות פלאנל

מבצעי ענק ברשת „טתה". מנקים מדפים כמו בלונדון ובניו־יורק. הגישה: הצרכן מרוויח – אני מרוויח. בחנויות „טתה" נערכים להסתערות המונים. עד 50% הנחה על אופנת החורף. 50% הנחה על מצעי פלנל „כיתן". בנוסף לכך גם אשראי: לקניה מעל 100 ש"ח התשלום ב־2.5.87. ב"טתה" נערכים כמו במבצע צבאי, הכל מוכן למכירה הגדולה ביותר של השנה. המבצע מתחיל במוצאי־שבת 28.2.87. כל הקודם זוכה.

שלושה חלקים, מכנסיים, חולצה וחצאית. כל פריט 29.90 ש"ח בלבד.

המיטב שבאופנה במחירים הנמוכים ביותר.

מי מקופח? שימו לב הורים. ב„טתה" מבטיחים לא לקפח אף אחד... ומ„טתה" לתינוקות בהרבה חיבה! חליפות טריניג (אימוניות) ב־10 ש"ח בלבד. תינוקות היודעים כבר ללכת יתחילו לרוץ עכשיו...

מה עוד צריכה משפחה?

ב„טתה" נערכים לקלוט הרבה הרבה משפחות, עם הילדים, עם ההורים ואפילו עם הדודים. יש מקום לכולם ויש בגדים לכולם. ומה עוד צריכה משפחה? כמובן, כלי מיטה. כל מצעי הפלנל הרכים והאופנתיים של „כיתן" ימכרו ב„טתה" ב־50% הנחה. תופסים? המצעים הטובים והנעימים בישראל במחירים שלא יאמנו. שווה להצטייד בכמות שתספיק להרבה הרבה זמן.

מנהטן: 39.90 ש"ח בלבד! סוודרים חדשים! רק 49.00 ש"ח! מכנסי ג'ינס – קורדרוי – 29.90 ש"ח! כל מכנסי הקורדרוי שבמלאי! 39.90 ש"ח בלבד! מכנסיים אלגנטיות רק 39.90 ש"ח!

חשבון פשוט: בפחות מ־150 ש"ח בלבד נבנתה מלתחה חדשה ואופנתית.

לצעירים! כל מה שטוב לגברים ובנוסף מבחר מלהיב של דגמים צעירים, לדוגמה חולצות כותנה מקסימות! 29.90 ש"ח!

הסווצ'רים החדישים ביותר רק 29.90 ש"ח.

ומה לנשים? מבחר ענק ומרהיב של מיטב הבגדים מהכה לנשים. סריגי טריקו מסוגננים ב־19.90 ש"ח בלבד! סוודרים עם דוגמאות ב־34.50 ש"ח.

הפתעה מיוחדת: מערכות לבוש תואמות ומושלמות, אופנתיות ביותר, הכוללות

בואו במוצאי־שבת לסניפי „טתה" הבאים:

הרצל	הרצל 6 ת"א
דיזנגוף	דיזנגוף 136 ת"א
ומת"גן	ביאליק 29 ר"ג
בת־ים	שד' העצמאות 67 בת־ים
וראשל"צ	הרצל 68 ראשל"צ
רחובות	הרצל 203 רחובות
הרצליה	סוקולוב 33 הרצליה
כפר סבא	ויצמן 104 כ"ס
נתניה	הרצל 9 נתניה
חדרה	רוטשילד 36 חדרה
פתח־תקוה	קציר 6 פ"ת
ירושלים א'	לונץ 7 ירושלים
באר־שבע	שד' קק"ל 139 ב"ש
אילת	מרכז קניות שלום אילת
הדר	הרצל 50 הדר חיפה
צ'ק פוסט	צ'ק פוסט חיפה
ק. מוצקין	השופטים 76 ק. מוצקין
עכו	בן עמי 43 עכו
נהריה	כיכר העיריה נהריה
עפולה	ארלוזורוב 8 עפולה
צפת	ירושלים 40 צפת
קניון	קניון רמת־גן

השמיכות המעולות של קיבוץ ברמיה ימכרו ב־20% הנחה. כל המגבות ב־25% הנחה. חלוקי מגבת אופנתיים ב־25% הנחה.

חגיגה אמיתית של בדים ומצעים ומצעים והרבה הרבה הנחות.

כדאי לבוא ולקחת חלק פעיל בחגיגה הגדולה של „טתה".

התכוננו למכירה אמיתית עם הרבה קונים, הרבה הנחות והרבה הרבה מציאות. מכירה שלא תשכחו.

נלה יעקובי: „קשה לאנשים לקבל אותנו. אנחנו יפים, מצליחים, חכמים, וגם טוב לנו ביחד. אז מדביקים לי רומאנים" ● המיזוודות עדיין בבוידם, אך היא כבר יודעת מה תעשה בוושינגטון, אם תהיה

אשת השגריר

מאת ג'ודי ניר־מוזס

תצלומים: גדי דגון

נלה יעקובי מחזירה מלחמה. הרכילות נמאסה עליה. היא יודעת מה אומרים עליה. הרכילות הזידונית מגיעה אליה. חברות טובות מעבירות, ועוף־השמים מעביר. נלה רגילה ברכילות. היא בוחרת לענות כאן, חזיתית. לרכילות נחזור מיד.

שיהיה ברור. נלה יעקובי לא במתח, לא בציפייה לצלצול שיבשר על מינויו של בעלה לשגריר ישראל בוושינגטון. יעקובי, יפיפיה אמיתית גם בשמונה בבוקר, ללא איפור, מתיחסת להחלטה על מינויו של גד יעקובי, כמעט בשוויון נפש. גם אם תישאר בארץ, לא יישבר ליבה.

הטלפונים אינם חדלים מצלצל. לאנשים ברור שליעקובי יש סיכויים רבים לקבלת המינוי. מתחילים לברך. נלה יעקובי, בחיוך סבלני, מסבירה ששום דבר לא סגור. המיזוודות עדיין בבוידם. מחכים לשמיר.

מאז פורסמה הידיעה על מועמדותו של גד יעקובי למישרת שגרירנו בוושינגטון, הפך הזוג מוקד רכילות.

לפי ההשמצות, „היחסים בין בני הזוג רעועים, הם נמצאים כמה קילומטרים מהרבנות, בדרך לגרושין".

את נלה יעקובי זה מעצבן.

„קשה לאנשים לקבל אותנו. אנחנו יפים, מצליחים, חכמים, וגם טוב לנו ביחד. אז מדביקים לי רומאנים.

„האמת, שהשמועות החלו עם פרסום מועמדותו של גד לתפקיד שגריר. אמרו שאנחנו רוצים את הג'וב כדי לסיים רומאן, שכביכול יש לי. זה מרגיז. לא מעצבן אותי שמעירים לי הערות בכנות, בפנים, אך כשזה בא מאחורי הגב, כתקיעת סכין, זה קשה. כואב לי שפוגעים באנשים הקרובים אלי, במשפחה שלי".

■■■

בחוסר פירגון היא כבר נתקלה, ובגיל צעיר־יחסית.

בעלה הראשון, זאביק, לו נישאה בגיל 21, נהרג בתאונה בזמן מלחמת ההתשה. השמועות המשמיצות אמרו, שזאביק התאבד בעקבות יחסיו עם אשתו הצעירה.

נלה דרשה ועדת חקירה, שהובילה למסקנות שבעלה אכן נהרג בתאונה.

הסיפור הזה חישל אותה. את זאביק אהבה מאוד, ומותו מהווה טראומה עד היום. כשהיא מדברת על זאביק, קולה, צעיר ועליז לאורך כל השיחה, הופך צרוד מעט, העיניים מוסטות הצידה.

„הטראומה הזאת חיה בתוכי 17 שנים. עד היום לא השתחררתי ממנה. אולי אני אשמה. אז לא הלכתי לטיפול פסיכולוגי. חשבתי שאוכל להתגבר לבד. אני הולכת לקרית שאול, בכל פעם שרע לי. אהבתי אותו בעוצמה כזאת, כמו שרק אהבה ראשונה יכולה להיות. גד מבין אותי, ולפעמים, בדרך כלל בערב יום הזכרון, מצטרף אלי לבית הקברות.

„במלחמת יום־הכיפורים נהרגו שני חברים טובים שלי, באותו יום. ניסיתי להמשיך לחיות. עצוב לי עד היום, כשאני שומעת שירים שהם אהבו, או כשאני פוגשת אנשים שהיו קשורים אלי אז. עד היום, מלחמה היא דבר טראומטי עבורי. כשאני שומעת סירנות, אפילו של מישטרה, עוברת בי צמרמורת.

„כשפרצה מלחמת יום הכיפורים, הייתי בחודש השישי להריוני. התגובה שלי למלחמה היתה כמעט־הפלה. זה היה הריון שנקלט לאחר הפלות רבות, ובקושי שמרתי עליו. לאחר לידתה הקשה של הדס, אסרו עלי הרופאים להרות פעם נוספת".

■■■

נלה יעקובי נראית מועמדת אידיאלית לתפקיד אשת־שגריר; מתנסחת בבירור; מתעניינת בתחום רחב של נושאים; ציונית מוצהרת.

עסקת־וושינגטון לא סגורה. יתכן מאוד, שאשתו של שמעון ארד, או של נמרוד נוביק או של פרופ' שלמה אבינרי, תהיה האשה הראשונה שלנו בשגרירות בוושינגטון.

כצפוי, סבורה נלה יעקובי, שלבעלה יש את מירב הכישורים ההולמים לתפקיד.

„לגד יש את רוב הכישורים להיות שגריר טוב. בעיקר עכשיו, לקראת הבחירות העתידות להתקיים בארה"ב ב־88'. השגריר צריך להיות אדם שמבין בפוליטיקה. לגד יש גם קשרים כלכליים מאוד מסועפים בארה"ב, ובגלל תלותנו הכלכלית בהם, הוא צריך להבין בכלכלה, להציג את עמדתנו בצורה אופטימלית. השגריר צריך להיות אדם המסוגל לנווט את יהדות ארה"ב לכיוון של יתר־מעורבות עם ישראל. יש כמובן עוד עשרות דברים, אך קשה לי, כאשתו, לדבר על כישוריו של גד".

■■■

עיקר תפקידה של אשת השגריר, לפי נלה יעקובי, הוא קיום קשר אמיץ עם יהדות ארה"ב. חשוב לא פחות, לדעתה, לעזור לקידום פעילויות ישראליות. אחד הרעיונות אותו תנסה לבצע, אם תהיה אשת השגריר, הוא פתיחת 'שבוע ישראלי' בחנויות הכלבו הגדולות ברחבי ארה"ב, לקראת חגיגות ה־40 למדינת ישראל. את הרעיון קיבלה ממנהלת מכון היצוא, יעל מטלון, שאיתה עבדה בעבר.

בינתיים היא נזהרת. אינה מביעה את דעתה על פרס. משתדלת להמנע מלחלק מחמאות לשמיר, ש„עבד עם גד בקבינט הכלכלי".

היא לא תדבר על סחבת, על הפנית עורף של שר החוץ, לא חוזרת על רכילות־מסדרונות. נלה יעקובי אינה מוכנה להגיב, למרות שאין ספק ש'ביטנה מלאה'.

■■■

למה לשר להיות שגריר?

נלה יעקובי מצטטת את בעלה. לדבריו, השגרירות בוושינגטון היא המקום ה'חם' ביותר כיום, לאחר שנחשפו הבעיות העכשוויות ביחסי ישראל־ארה"ב.

לדבריה, הנסיעה לוושינגטון עלולה לגרום לבעלה 'ניתוק' פוליטי. מעולם לא חשבו על שנת שבתון, היה להם טוב בארץ. „מה רע לנו כאן. זה לא יהיה נורא אם לא ניסע. כאן השורשים שלנו, המשפחה. יש לנו ילדה בת 4, שיש בעיה לנתק אותה מהארץ. יש התושבים שזה יתרון לקחת אותה לארה"ב. מה שברור, שהדס תעבור משברים. להתחיל כתה א' בשפה לא מוכרת, זה קשה. כשנחזור, היא תצטרך לעבור תקופת הסתגלות, ולהתחיל ללמוד דברים מחדש. לאמא שלה יהיה פחות זמן אליה. אבא זה לא נורא, כי גם היום הוא מאוד עסוק.

„כשמדובר בניתוק, כל גיל הוא קריטי, אך גיל שלפני כתה א' נראה לי קשה במיוחד. אני לא נלהבת, אם אצטרך לנסוע – אסע. הייתי דיילת שמונה שנים, נסעתי המון, הספיק לי".

■■■

נלה יעקובי־מלינרסקי נולדה ב־48', בקיבוץ מסילות בעמק בית שאן. כשהיתה בת חמש, עברו הוריה לגבעתיים. שם למדה, היתה חברה בנוער העובד. „לא גרבתי גרבי ניילון, ולא הלכתי בהצאיות". תלמידה מצטיינת, עם בעיות במתמטיקה. עד גיל 17 חשבה שהיא מכוערת. ואז, הפך המכוער לברבור יפה־תואר.

„מכתה ו' עד שביעית, הייתי [...] מאוד. רזה, גבוהה, פלאטה גדולה [...] מחוברות. הרגשתי דוחה מאוד. השינוי [...] כשהתחלתי להתפתח ולהתמלא [...] הנכונים. הורדתי את הפלאטה, [...] הגבות, התחלתי לשים לב לאיך אני [...] לא רק איך אני נשמעת. התחלתי [...] חברים, מעריצים. למרות זאת, זאביק [...] החבר הראשון שלי, ולו נישאתי".

לאחר מותו של זאביק, החלה [...] כדיילת ב'אל־על'. זאת היתה [...] ה'עשירה' שלה. עד היום אין לה [...] היו לה תקופות שהיה לה [...] ותקופות בהן לא היה לה מה לאכול.

להצלחה רבה זכתה בתפקיד [...] הכנסה. לאחרונה, עבדה בחברה [...] שעסקה בקידום יצוא ושיווק בחו"ל.

היום, היא בחופשה ללא תשלום. [...] הבית היא מנווטת ביד קשה. גד מביא [...] 1,600 שקלים, וזה לאחר עידכון [...] חודשיים. המטפלת פוטרה; עוזרת [...] בשבוע; קונים פחות בסופרמרקט; [...] בסדר. יש לה רנו 5, מודל 84', [...] שלקראת סוף החודש יהיה אובר־דראפט [...] בחשבון הבנק שלה. את העובדות האלה [...] מוסרת בקול יבש, נטול תלונות.

■■■

בעלה השני, גיל פרלמוטר, [...] יפה תואר, היה חבר קרוב. היום, היא [...] את היחסים ביניהם ליחסים שהיו [...] להתקיים בין שתי חברות. לאחר מלחמת [...] הכיפורים, והטראומה הקשה שעברה, [...] 'כן' לגיל.

את גד יעקובי הכירה כטיסה. נלה [...] אחת הדיילות היפות בחברת [...] הלאומית. היא נשלחה ע"י אל־על [...] ישראל בתחרות בינלאומית של [...] ונציגות חברות תעופה מכל העולם. [...] קטפה את התואר 'מלכת הדיילות [...]' היא לא היתה רק יפה. היא גם [...] עניינית על שאלות בנושא [...] הפלשתינאית, ציונות ויחסינו עם [...] ערב.

לאחר הזכייה, חיזרו אחריה [...] וסוכני דוגמניות. היא הצטלמה [...] פיאות ידועה, שיחקה בסרטון פרסומת [...] שצולם בארץ. עד כאן ההיכרות עם [...] הזוהר הישראלי.

סמוך לנישואיה עם גיל פרלמוטר, [...] גד יעקובי את אחת התקופות הקשות [...] הוא נותח בליבו, ובגופו הושתל [...] יעקובי ואשתו, טובה, היו בעיצומם של [...] גירושין. טובה טיפלה בבעלה במסירות, [...] חיי הנישואין של הזוג כשלו.

נלה יעקובי הורגלה באח"מים, [...] היה משהו מיוחד בעיני". שיחתם [...] היתה על פוליטיקה. נלה רצתה [...] לעניינים, ביקשה עצות. יעקובי [...] הדיילת היפה עם מיקי בר־זוהר, [...] את חוג הצעירים של מפלגת העבודה [...] באה לפגישה אחת בחוג, ועזבה את [...] מהר מאוד.

היא לא עזבה את גד יעקובי. [...] ביניהם התהדקו. לחבריו סיפר יעקובי [...] בנלה אישיות מקסימה. יעקובי סיפר [...] על הרומאן, השניים התגרשו. זה [...] חודשים אחרי שפגש את נלה.

■■■

נלה יעקובי מנסה להתרחק [...] התפקיד הציבורי היחיד שלה – נשיאת [...] של אגודת 'ניצן', המטפלת בליקויי [...] הסתגלות ותיפקוד. תפקיד ייצוגי [...] אך בפועל יעקובי מגלה מעורבות [...] באירגון ובהסברה; מנסה להפעיל [...] השפעתה להעברת חקיקה בכנסת [...] את הטיפול בילדים חריגים.

הפוליטיקה אינה מתאימה לה, [...] אומרת. „בקלות עזבתי את [...] מסוגלת ל'התמרפק', לא מסוגלת [...] כל דבר, כדי להגיע למטרה. [...] שלי לא בנוי כמו אצל פוליטיקאי".

„בשיחותי עם גד על פוליטיקה [...] מתרגזת, כועסת על כל מיני [...] ישרים, שפוליטיקאים נגררים [...] פעם לא באתי ואמרתי לגד, [...] הפוליטיקה'. אני יודעת שעבורו [...] מאוד. למרות שפה ושם נגרמת [...] נפש. היכולת להשפיע היא [...] החשובים לו ביותר. בוודאי [...] בדרכו.

„לא הייתי חולמת להתראיין [...] סבורה לרגע, שהדבר עלול להזיק [...] לא בנויה למאבקי כח. הייתי [...] כי ויקבלו אותי בגלל מה שאני [...] קשרים שקשרתי, והכרויות [...] שיכולים להועיל לי.

„נוח לי לחשוב, שאם [...] לוושינגטון, זה יהיה בגלל [...] אותנו לא מתאימים לתפקיד [...] לתרום מספיק. אני אומרת, שאם [...] רוצה אותי, או לא צריך". ■

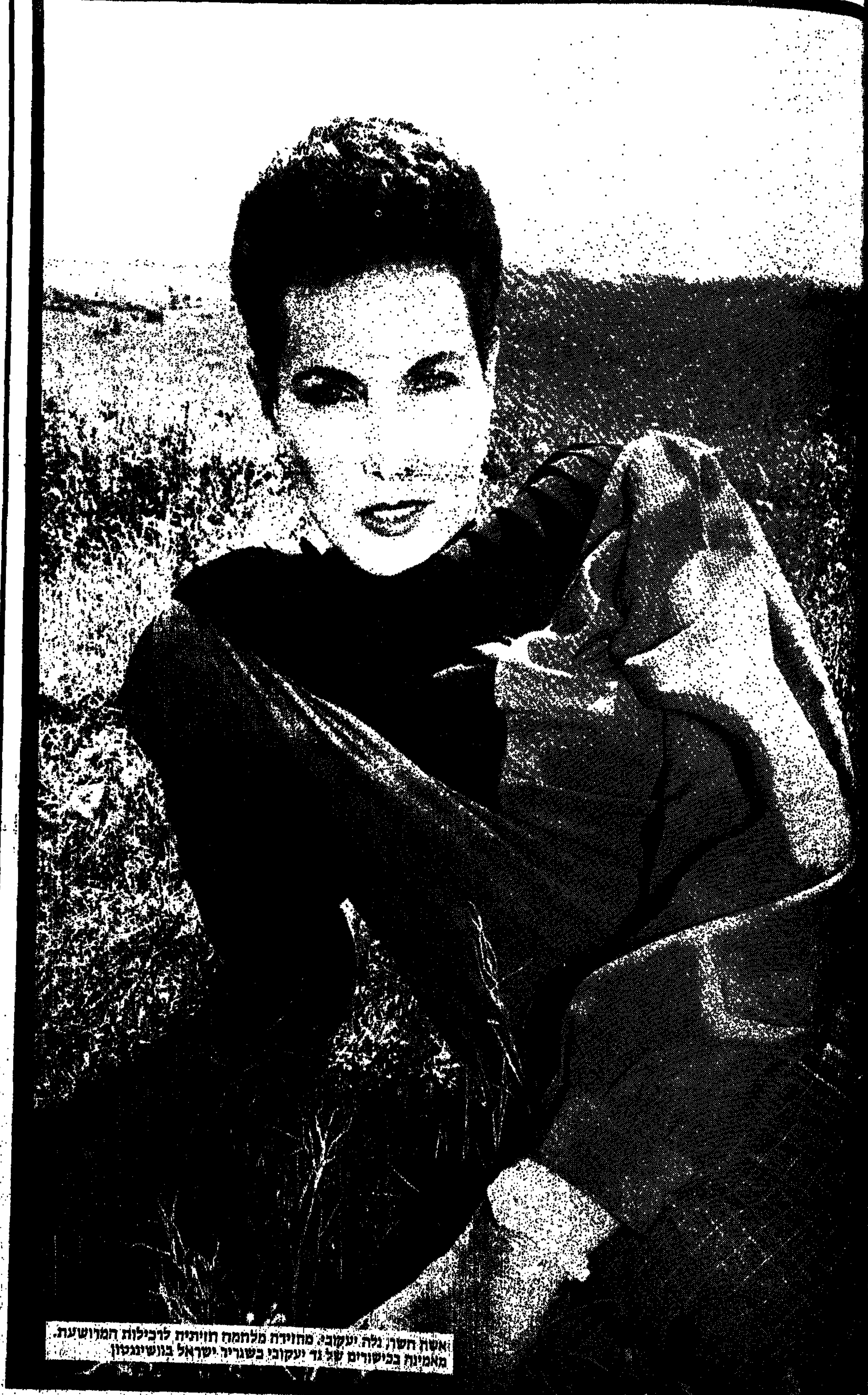

אשת חשן: נלה יעקובי. מחוידה מלחמה חזיתית לרכילות המרושעת. מאמינה בכישורים של גד יעקובי בשגריר ישראל בוושינגטון

מאת ג. יפית

„רך ונעים" לא רק נייר טואלט

„סנו" מציגה: נייר טואלט חדש בישראל „רך ונעים", נייר מסוג FACIAL TISSUE נייר ברכות מקסימלית המצטיין במגע קטיפתי. מתאים גם לטיפול בפנים ולטיפול בתינוקות. הנייר נחטף מן המדפים. אם לא השגתם, נסו בחנות אחרת. בהצלחה.

ב„סנו" החליטו לגשת לייצורו של נייר כזה אחרי מחקרים שהראו, כי נייר טואלט אינו משמש לאנשים רבים רק כנייר טואלט. יש אנשים שבעת נזלת משתמשים בו כממחטות, אחרים מנקים בו את משקפיהם (ואינם יודעים שנייר גס עלול להותיר שריטות על העדשות, במיוחד פלסטיות). אם כך, צריך לייצר נייר טואלט שיהיה באיכות המתאימה גם לשימושים עדינים כאלה – וכך נולד „רך ונעים".

נסתבר כי נייר באיכות כזו ניתן להפיק אך ורק מנייר המופק ישירות מן התאית הטיבעית המצויה בעץ ולא מנייר ממוחזר, שכבר השתמשו בו פעם למטרה אחרת. יתרון נוסף לנייר זה הוא צבעו הבסיסי הלבן, המאפשר לדלג על שלב ההלבנה המלאכותית.

חסרונו של נייר טואלט משובח הורגש ביותר. הצרכן הישראלי של ימינו נחשף כבר כמעט לכל פינוק אפשרי בכל התחומים.

ישראלים רבים שנסעו לא מעט בשנים האחרונות, ידעו היטב, כי נייר טואלט רך ועדין איננו בגדר מותרות והוא מצרך בסיסי ביותר בכל ארץ מערבית.

לאור הדרישה והצורך, הוחלט בחברת „סנו" על מילוי החסר בתחום זה.

[illegible] קהל הצרכנים שהסכנו כבר עם [illegible] יותר שתקנו. [illegible] יכולנו להתווכח?

[illegible] „סנו", שהתמחתה בשיווק מוצרי [illegible] לאחזקת הבית, שמו לב [illegible] של מוצר טוב יותר בתחום זה.

[illegible] נלמדו העובדות הבסיסיות [illegible]

[illegible] כי כל הנייר המיוצר בישראל, הוא [illegible] של פסולת נייר ממוחזרת. עובדה זו [illegible] את איכות הנייר בעיקר בתחום [illegible] החוזק והאחידות.

[illegible] המיוצר בישראל, מופץ לחברות [illegible] העוסקות בחיתוכו, אריזתו ושיווקו. [illegible] המתקבלת היא רמה מסויימת של [illegible] לנו.

„סנו" ביקשו לבדוק באם קיימת [illegible] לשווק לצרכן הישראלי את הנייר [illegible] ביותר, הנייר המכונה FACIAL [illegible], מפני שבמקורו הוא מיועד בעיקר [illegible] קוסמטיים ולממחטות נייר עדינות.

מבחן המישוש והאור

[illegible] דף מנייר „רך ונעים" ובידך השניה דף של נייר טואלט קודם. עצום את עיניך [illegible] את הנייר בקצות האצבעות. העבר אותו על לחייך – ותרגיש בהבדל. [illegible] דף של „רך ונעים" מול האור. תראה שהנייר הוא בעל ריקמה אחידה, ללא [illegible] ולא „שטחים דלילים" שתראה בנייר הטואלט הקודם.

כמויות גדולות של נייר טואלט „רך ונעים" יובאו לישראל, הישר ממפעלי הנייר הגדולים שבסמוך ליערות אירופה העבותים.

השם שנבחר למוצר זה בישראל, הוא השם הפשוט והמתאר בדיוק את תכונותיו: „רך ונעים".

הצלחתו של „רך ונעים" היתה מיידית וגדולה. הראשונים שניסו אותו סיפרו לאחרים שניסו גם הם וסיפרו לאחרים... מעולם, לא נראו מדפים מתרוקנים במהירות כזו, סיפרו בעלי ומנהלי החנויות.

ההצלחה הגדולה גרמה למחסור מסויים בחנויות השונות ואף תלונות ראשונות של צרכנים החלו להישמע. מי ששכחה לקנותו אתמול, גילתה למחרת כי הערמה הגדולה של האריזות נעלמה לחלוטין...

מי שתיכננה לערוך סיבוב גדול באותה חנות וחשבה לאסוף את „רך ונעים" לפני היציאה, נדהמה לגלות כי בתוך שעה(!) חוסלו לא פחות מ־15 אריזות גדולות. למזלה הספיקה להנות מן האריזה האחרונה שעל המדף!

לקוחות שכבר ניסו את „רך ונעים"

מבצע היכרות ייחודי

במבצע היכרות שעורכת „סנו" לציבור עם „רך ונעים", מוענק שי ייחודי [illegible] [illegible] של אריזת 24 גלילים.

מהו ה־FACIAL TISSUE?

נייר הטואלט „רך ונעים" מיוצר מחומר רך ועדין במיוחד הקרוי FACIAL TISSUE כך מכונה בחו"ל נייר הטישיו העדין ביותר, המתאים גם לשימושים לפנים.

הנייר מצטיין במגע קטיפתי, טוב לשימוש לצרכים קוסמטיים בהורדת איפור, מתאים לשימוש כממחטות חד פעמיות לאף ולטיפול בתינוקות.

כמו כן, מתאים נייר ה־FACIAL TISSUE לניקוי עורין במיוחד הנדרש לעדשות משקפיים ומכשירים רגישים שונים.

שומרים לו אמונים ומחפשים אותו שוב ושוב.

ההצלחה הגדולה מוסברת על ידי מומחי שיווק בעובדה כי זהו מוצר המעניק „תמורה מיידית".

מבחן האיכות במוצר הוא פשוט ביותר וכל משתמש מרגיש מיד בהבדל ומשתכנע מנסיון עצמי. מכאן ואילך, לנאמנות למוצר הדרך היא רק טיבעית.

יש להניח כי ממש בימים אלה אנו עדים לעוד קצת „היסטוריה" בסיפור של נייר הטואלט. בעוד כמה שנים, קרוב לוודאי שרוב הנייר בארץ יהיה בבחינת „רך ונעים". אבל גם אז, רק הנייר המקורי ישמור על שמו המקורי ותמיד ניזכר בחיבה בימיו הראשונים כשעור היה חסר על המדפים...

[illegible] לחין מפוסם אחר, שרתה מזעם על [illegible] ביקורת שהתפרסמה באחד העיתו־[illegible] נים, כתב למבקר מכתב בלשון זו [illegible]: „אדון נכבד! אני יושב עכשיו בחדר [illegible] ביותר בדירתי. הביקורת שלך מונחת [illegible]. בעוד רגע היא תהיה מונחת מאחורי".

[illegible] זה משקף את ההיבטים ההיגייניים [illegible], הצליחו לא סיים [illegible] שנמרו לקרוא אותו, אלא [illegible] ליבועים ונתלה על מסמר. [illegible], איכותו של העיתון בבורדה [illegible].

[illegible] הכרנו את הנייר החום והקשה, [illegible] אינטלטורים ותיקים חבים לו את [illegible] נעסקים.

[illegible] הלך והשתפר וגם כבודו עלה [illegible]

[illegible] מסויימת נמכרו הגלילים [illegible] סדרות...

[illegible] התיירים שחזרו מחו"ל, סיפרו [illegible] רבה על פלאי העולם הגדול [illegible] נייר טואלט שהיה גם רך, גם חזק ולא [illegible] אפילו צבעוני!

[illegible] של נייר הטואלט, שכה איפיינה [illegible] הראשונות, נעצרה פתאום. איכות [illegible] ופיעמום איפיינו את הענף בשנים [illegible].

נולד בת"א

(המשך מעמ' 18)

עשירים־ישנים, שהיו על השטח הצר של הפירמידה. אך השפעתם לא ניכרה. הם נסעו ללמוד בז'נבה, ולא היו אז טורי רכילות. האמידות תפרו אצל לולה בר ואצל פיני לייטרסדורף המנוחה, שעבודותיה הוצגו במוזיאון ת"א.

■ ■ ■

היום, הענף הינו מיקצוע יצירתי לגיטימי. היום, הרבה ילדות שחלמו על ציור וכתיבת שירים מממשות את עצמן בענף הבגדים.

ריכוז בוטיקים צעיר ולא יקר אפשר למצוא בסביבות כיכר מסריק. בין כ"ביכו שלום לבין שוק הכרמל, במקום שעמד לפנים בית אחד העם, אפשר למצוא מתפרות וסדנאות, המשמשות מקורות מוזלים לבוטיקים שבצפון העיר. „ראש אינדיאני" ו„ליר", לבוש צעיר ועממי במחירים. „אנימה" ו„ערה ברודסקי" עברו יחד ונתפרדו, ומאז הן בודשות עשרות של בוטיקים גם מחוץ לעיר. את סיגנונה של ברודסקי אפשר לזהות על הקולב בכל קולקציה אנונימית. היא יוצרת מקורית ובעלת השראה. ועוד בסביבה גם יהודה דור, שעובד בעיקר בשביל נשים חרדיות. ובכלל מזכיר האיזור את רחוב סן־דניס בפאריז, מקום התעשיה של הלבוש הצרפתי העממי הנאה.

■ ■ ■

מרכז בגדי העור נדד מערבה. הירקון בואכה ירמיהו. ג'ינג'נט, ד"ר. ג'ורדן, מאקס, עורכים בימים אלה סיילים עונתיים. לא רחוק, המרתף של נילי טוויג, שמשלבת עור נחש עם יוטה ופשתן. חליפת עור שלה עולה 1780 ש"ח, זה הטופ. תגלית חדשה בסביבה: ירדנה גפו, חברת־קיבוץ לשעבר, העובדת בעורות מחוררים ומטולאים, במחירים יותר נמוכים. עבודות העור בארץ הן לטעמי מן המרהיבות בקנה מידה עולמי.

הראשון שהתמקם באיזור, רב־מוניטין מכולם הידהו גדעון אוברזון. 'איב סן לורן הישראלי'. בית המימכר שלו מעורר צינה. עצם הכניסה אל החנות המעוצבת בטעם, כרוכה אצל הקונה בהתגמדות. כל תסבוכי העוני צפים מהנבכים. הארנק הריק שקוף כבבריקה היטחונית.

הרבה משי, אריגים יקרים מודפסים קוויט

ונקודות, מבריקים ונוצצים – מקדשה של אצולת הממון. הזבניות האלגאנטיות פיתחו 'עליונות', שנרכשת במקצועות שמשרתים את העשירים. כמו דיילים ומלצרים של חמישה כוכבים. ה„אפשר לעזור לך?" נשמע כמו נזיפה.

בסיגנון של אוברזון משהו נעצר, נצמד לקלאסי. אצלו, שמלה לא תלך עם המגף השטוח האופנתי. הולם במיוחד נשים מבוגרות, שבעליהן הספיקו לעשות הרבה כסף, והן לא בטוחות. סוד הלבוש, אין הן יודעות, להיראות כלאחר־יד. בשליפה מזלזלת מן הארון, משהו מן השפע וקצת חורג מהכללים בכוונה. מותר להקדיש לבגדים מחשבה רבה, ובלבד שזה לא ייראה. כי זה קרתני. אנו נשות העולם הגדול קצת בלאזה, לא מתרגשים לקראת ארועים.

אוברזון מתאים לנשות חברה שהיו ילדות פולניות. 'נשות חברה' הוא מסוג התארים הסתומים. למי שיש הרבה חברים, היא אשת חברה? והרי אצל אלו מהן שאני מכירה, דלת הפנטהאוז אינה נפתחת.

אם קנית אצל אוברזון שמלה, כמה פעמים תוכלי להופיע איתה באותם מעגלים של פתיחות וקונצרטים? במדים של אוברזון קשה לשמור על ייחודיות. ב'חתונת־השנה' שעברה, נפגשו שתי נשות המנכ"לים של חברות הביטוח המובילות, כשהן באותה מערכת עצמה: חלק עליון בצבעים אקספרסיוניסטים, מעל חצאית בצבע חאקי. כולם חשבו שחברות הביטוח עיצבו מדים לנשות המנ"כלים. זה לא היה קורה אילו קנו ב„כיתן".

■ ■ ■

אם לא מוצאים באוברזון, אפשר באותו מחיר לרכוש אצל עודד פרוביזור או עודד גרא. גם הם בסביבה, וגם הם הוט־קוטור לפי הכיס והגימורים הפנימיים. כשרצו עבור חולצה שחמדתי אלף ומשהו שקלים, נמלטתי על נפשי. הכניסה 'אסורה' על צעירות וסטודנטיות. למען אלה, פתחה אנדריאה היפה סטודיו לא הרחק משם. אנדריאה היא ארגנטינאית במשקפיים כהים, שעובדת הרבה בג'ינס וגובלן.

תפירה עילית בסיגנון אישי אפשר למצוא

מרסל דושאמפ

גם אצל אביבה פיבקו, שעברה לגור ביפו, ברחוב הדולפין. פיבקו אוהבת בעיקר מערכות בצבעים שקטים וחלקים, כתפיים מוגבהות ואזורי־עור, שיוצרים סילואטות יפות.

פליטי ההוט־קוטור יכולים להתרענן אצל מעצב צעיר, יובל רביד, שהתנחל בשמורת כיכר בזל התל־אביבית. הכיכר, שנודעה בתחנת מכבי האש, שומרת על שקט שכונתי ומאוכלסת ירקנים ואינסטלטורים ומוכרי סידקית. בזל עם הפנים לעתיד. הקרקע, עליה ייבנו רבי־קומות, נחשבת הכי יקרה בעיר. יובל רביד, 29, פתח חנות קטנה עם סטודיו, וקישט אותן במכונות תפירה זינגר משוחות בלכה. עם עגיל באוזן הוא חולש על ממלכה חדשה של לקוחות. על הקולבים דגמים ספורים בלבד. כל אחת זוכה לטיפול אישי. הראלה בר, זמרת, הופיעה ב„סיבה למסיבה" בלבוש סקסי שחור, מחורץ מעל הברך. ל„קדם אירוויזיון" הלביש שלוש להקות. „קו לבוש, לא זרוק". הוא מסתובב כמו [illegible] מתאים לכל קליינטית גם נעלים ותכשיטים. „שלא תלבש נעל פריחית עם יצירה [illegible] רואים שהוא מבוקש. מוכן לנדב את [illegible] הלקוחות שלו: נורית גלרון, חני ליבנה, קארין דונסקי דוגמנית הבית. ושוב [illegible] חברה: ניטה רזוב, אורה בורב, יהודית [illegible] אולי כשיגדל, לא ינדב שמות.

■ ■ ■

אחת החנויות הבולטת ביפעתה היא [illegible] ליזה בוקר, בפינת בן־יהודה. שתי [illegible] שבחלון חבושות כובעים גדולים ול[illegible] בחליפות ג'ינס נשיות ומקוריות. [illegible] מאפשר וריאציות אין סופיות, וגם [illegible] הוא מעניק מגע לא־איכפתי. הכול [illegible] עומק החנות. אין כל הרגשת כפייה. [illegible] למשש מבלי שזבנית תרגיז אותך [illegible] היתרה.

ליזה בוקר היא מקרה סימפאטי. [illegible] נדבקה בחיידק ההתבטלות בפני [illegible] ילדותה ונעוריה חיסנו אותה. ילידת [illegible] למדה בבית ספר חקלאי במגדיאל; כמה [illegible] בקיבוץ הסוללים; שרות צבאי; תמיד [illegible] פרפרים בראש. בימי גודיק, היתה [illegible] וזמרת במיוזיקל'ס, וקולה רך ונעים [illegible] בשיחה. בעזרת המימון של הנרי [illegible] שותפה, פתחה את הסטודיו בן שלוש [illegible] היא מייצאת לארצות הברית. ילדה [illegible] המארוקאית פיתחה בה אוריינטציה [illegible] טעם אירופי וים־תיכוני. לא רוצה רק [illegible] אמידות, מזדהה עם פקידות שאינן [illegible] בעולם הגדול. לבושה דרמטי, יוצא [illegible] חורג מתפקיד המסגרת. היא „לא יקר" מעיל גזור להפליא נמכר ב־1200 שקל.

איך אוכל לרכוש אצלך את המעיל, [illegible] אומרת לה, תלך לי כל המשכורת. [illegible] מבינה. היא מבינה גם משום שאין לה [illegible] משלה, ואין לה מכונית ולא חיי נישואין.

לא מוכנה להסגיר את הקליינטורה [illegible] אבל, שכנתה ממעל לאטה באוזני [illegible] מנכ"ל חברת בניה גדולה, איש [illegible] מתייצבת שם כמה פעמים בחורש, [illegible] מחכה לה במכונית, והיא יוצאת עמוסה [illegible] חברה – בעל משתכר, היא מוציאה. ■

כולל אריק איינשטיין

(המשך מעמ' 33)

במרוקו אוהבים אוהבים שירים ישראליים. זוהי הפעם הראשונה שאני כותבת אליך, ואין לי שמץ של מושג האם המכתב הזה יגיע ליעדו. גם אינני יודעת כיצד מבקשים ר"ש שישודר בתוכנית.

„אספר לך סיפור קטן: לפני כשנה, שמעתי בתוכניתך את השיר 'מברוק יה חתן', בביצועו של רובי חן. הייתי מבקשת להקדיש את השיר הזה לחברותיי פאריה גמילה וסועאד, המתגוררות בירדן. אני יודעת כי גם הן מאזינות קבועות של תוכניתך.

„בברכה, גמילה קאסם בן מוחמד „מראקש, מרוקו".

■ ■ ■

הראיונות עם הזמרים הישראלים לא התקיימו באולפן הרדיו. סלמן שפיק מעדיף לשוחח עם הזמרים במגרש שלהם, באווירה נינוחה. „אני תופס אותם עם הפיג'אמה", הוא מחייך. „אבל לפעמים הם לא יודעים כיצד 'למכור' את עצמם, ואני נאלץ ללמד אותם".

הוא מתייצב אצל המרואיינים שלו עם העוד או הקאנון ומבקש מכל אחד („גם מאשכנזים") לשיר בערבית. „ואם צריך, אני מלמד אותם, מלה במלה". וכך, עופרה חזה ביצעה אצלו שיר של אום כולתום, מלכת הזמר הבלתי מעורערת של העולם הערבי. אילנה אביטל, ילידת תוניס, ביצעה 'מוואלי' בסגנון 'יה ליל', המחייב שליטה טובה במיתרי הקול ונשימה ארוכה. ואילו 'הפרברים' ביצעו שיר של עבד אלוואהב, ואחרי הביצוע הנדיר, זכו לציון מיוחד מפיו של שפיק: „זה מטמטם". אפילו יפה ירקוני שרה אצלו בערבית. על אריק אינשטיין הוא מספר: „לא רצו לשמוע אותו, עד שעשה את השיר המזרחי 'כשנבוא'.

היחיד שסירב מקודה', ודחה את כל נסיונות השידול של סלמן לשיר בערבית, היה שלום חנוך. „דחקתי בו: מדוע לא תנסה לשיר שיר מזרחי? והוא השיב לי: 'זה לא הסגנון שלי'".

■ ■ ■

ומה כותבים לירדנה ארזי? עשרות ממכתבים קיבלה לאחרונה, בעקבות לידת בתה הבכורה, אלונה:

„אל הזמרת המהוללת ירדנה ארזי, ישמור עליה האל. ברכות מקרב הלב, מתובלות ברוח הבוקר הנעימה. אני שולח לך איחולים עדינים כאביב, מתוקים כגן עדן. אני מקווה,

בשם אללה הכל יכול, כי את נמצאת בקו הבריאות אחרי הלידה, וכמצב הגופני הטוב ביותר. התמונות ששלחת לי הגיעו אלי ואני מודה לך על התמונה הנפלאה, המושכת, ומאחל לך קארירה פורייה".

ירדנה ארזי, עופרה חזה ואילנית מקבלות עשרות מכתבים ממצרים. כמות לא מבוטלת מגיעה גם מן השטחים. שפיק סלמן לא ימהר לשלוף את מכתבה של הצעירה משכם („לא רוצה להסגיר את שמה המלא, כדי למנוע בעיות, אצלה בבית"), שכתבה לצביקה פיק:

„אני עומדת ברחוב יפו בחברון, מתבוננת בתמונה שלך ואינני מסוגלת להמשיך ללכת. אני 'מתה' על השירים שלך. אני 'מתה' עליך. אמור לי מה עלי לעשות כדי להיפגש איתך".

צביקה פיק לא השיב לפנייתה של המעריצה משכם. אילנית, לעומת זאת, מקפידה לענות לכל מכתב („היא כותבת בעברית, אני מתרגם").

■ ■ ■

אבל ה'סקופ' בערימת המכתבים שייך, ללא ספק, לאותה כותבת אלמונית (לפי שעה), ששלחה לקול ישראל בירושלים מכתב מ...דמשק. זה היה בדיוק לפני שנה וחצי. סלמן שפיק זוכר את התאריך. הוא הופך במכתב הזה בידיים עדינות, ואף דאג להכין העתקים, למקרה שמישהו 'יתלבש' על המזכרת מדמשק.

וזו לשון המכתב:

„להנהלת קול ישראל בערבית, צרור ברכות. אני שולח ברכות מאליפות לנשיאכם, חיים הרצוג, לראש ממשלת ישראל ולכל

חברי הכנסת. ובעיקר, לעורך התוכנית 'מישראל־באהבה'.

„לא תאמין, אפילו השומרים של הנשיא חאפז אלאסד מאזינים לתוכנית שלך. הכל אצלנו ממתינים לשעת השידור – ומאזינים. ואני שומעת, ומעריצה. לא נשאר שיר שלא הקלטתי על קסטות. הקסטות שלי נחטפות על ידי החברים, השכנים, המשפחה וכל מעריצי התוכנית.

„במשך הזמן פיתחתי שיטה מיוחדת: תחילה אני מקליטה את כל התוכנית – וכבר יש לי 200 קסטות – ואחר כך אני מפרידה: מסננת את המלל ומקליטה, על קסטות מיוחדות, רק את השירים.

„אם קיבלת את מכתבי, אנא, שדר בתוכניתך דרישת שלום לכולנו.

„על החתום: נציגת 'הוורדים', סוריה".

התרגשותו של סלמן שפיק לא ידעה גבול. הביא את המכתב לתוכנית הקרובה ומסר דרישת שלום מרומזת, בלוויית שיר עברי, לכל 'הוורדים הסוריים'. לא ברור האם כל המאזינים קלטו את הרמז. מכל מקום, חלקם התעקש מעתה לשגר ד"ש חמה ומיוחדת דווקא ל'וורדים' מסוריה.

ואז הגיע המכתב השני. כאן גילתה הכותבת האלמונית (המכתב הגיע דרך ז'נבה), כי שיגרה עשרה מכתבים נוספים. נראה, כי אלה הלכו לאיבוד בדרך האוויר המפותלת מדי. הפעם מסרה דיווח מפורט על קליטת השידורים: האיכות, מתי, ובעיקר – מי המאזינים: נהגי מוניות, סוחרים בשוק, תושבי השכונות בדמשק. „אין אצלנו אחד שלא

מחכה לשעת השידור שלך". הפעם, [illegible] לעצמה את הכינוי 'חבורת השלום מדמשק'.

אבל מאז ועד עצם היום הזה, [illegible] עוד מכתבים מסוריה. סלמן שפיק [illegible] בסבלנות לאות חיים נוסף משם.

למכתבים מירדן מתייחס סלמן [illegible] כאל מובנים מאליהם: „שומעים אותנו [illegible] ברכת עמון וסביבותיה. ומאז [illegible] השידורים באילת, אני יודע שמאזינים לנו [illegible] בעקבה. הוכחה? קיבלתי עשרות מכתבים".

■ ■ ■

נוסף על פריסות השלום לעורכ[illegible] ולמאזיני 'מישראל־באהבה', ולזמר[illegible] שתקליטיהם זוכים להשמעה בכורה [illegible] משה עשה אצלי את הראיון הראשון [illegible] למאזינים הקבועים במדינות ערב [illegible] בקשות נוספות: מתעניינים באפשרו[illegible] ללמוד באוניברסיטאות של ישראל, [illegible] – ומקבלים – חומר הסברה, ממצרים [illegible] פרטים על אתרי התיירות והקיץ של [illegible] כמעט כולם מצרפים את כתובתם, [illegible] קסטות ותמונות של הזמרים הנערצים [illegible] מעריץ מאחת ממדינות ערב, שלח [illegible] אביטל תבליט עץ רמוי לב עם [illegible] חרטו „אילנה, אני מאחל לך חיים מאושרים".

בקשה נוספת המגיעה מכל [illegible] ובעיקר ממצרים: המאזינים מחפשים [illegible] לעט. בעיקר, חברות. „לא, הם לא [illegible] בישואין ולא מחפשים אהבה עם [illegible] נדמה לי, שהסטודנטים מקהיר [illegible] חברה ישראלית לעט תהיה פתוחה [illegible] ובעלת סבלנות גדולה יותר לכתוב [illegible] ארוכים".

בעניין הזה, של ההתכתבויות, [illegible] שפיק אכזבה אישית גדולה: „התקשרתי [illegible] קיבוץ מסויים, העברתי אליהם [illegible] ממצרים, יצרתי את הקשר הראשון [illegible] לעט. בהתחלה היתה התלהבות [illegible] התברר, כי דווקא הישראלים הם [illegible] להשיב על המכתבים. הישראליות [illegible] כבעלות נשמה רומנטית קטנה [illegible] גדולות".

מכל מקום, מדגיש שפיק, [illegible] פתוחה. מי שיש לו אצלנו עניין [illegible] צעיר מצרי, מוזמן לשגר את [illegible] 716, ירושלים. סלמן שפיק [illegible] עבורו חבר לעט בעברית או [illegible] שתחביבו: האזנה למוסיקה ישראלית. ■

אומרים ישנה ארץ

צילומים: יוסי שהר עידית הראל

דניש מעצבת תרבות חיים

DANISH
INTERIORS

LE VELE
דגם
FUTURA
מעצב
איטליה
תוצרת
2,983 ש"ח
מחיר

LE VELE היא מערכת סלון מיוחדת ומרתקת.
מגוון האפשרויות הטמונות בתוכה, הופכים אותה ליחידה מפתיעה, אותה תוכלי לנצל למספר רחב של מיצובים לפי טעמך ובחירתך.

LE VELE כמו כל מערכות הסלון של דניש, היא המילה האחרונה בתחום הריהוט ועיצוב-הפנים.
דניש מביאה אותם אליך, היישר ממרכזי העיצוב החשובים בעולם ומעצבת תרבות חיים של אסטטיקה.

DANISH
INTERIORS

רמת-גן: דרך ז'בוטינסקי 104. **חיפה:** רח' טשרניחובסקי 35, סטלה מאריס כרמל צרפתי. **באר-שבע:** רח' חברון 4. **ירושלים:** רח' שמאי 16.
ת"א: כיכר המדינה, רח' ה' באייר 74. **רמת-השרון:** רח' סוקולוב 60. **כפר-שמריהו:** רח' הזורע מרכז מסחרי.

ל תקני מדיח כלים לפני שתראי את:

dish in

המדיח הנשלף

מוקד טלפוני
03-5560494
מתאים לכל ארון
התקנה חינם!
(לא כולל הכנה לחיבורים)

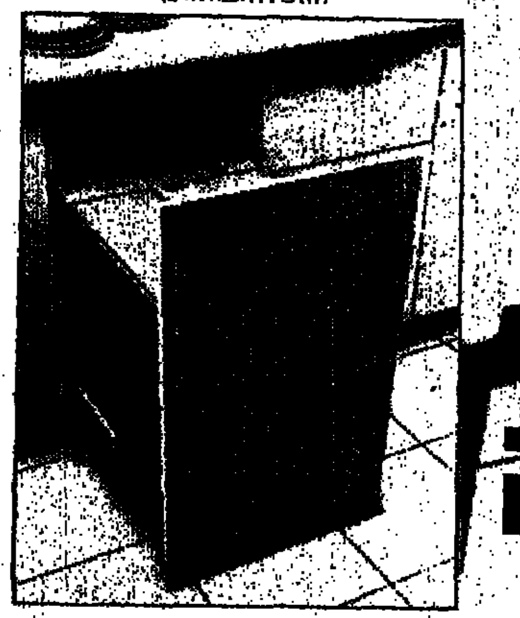

הכי IN באירופה

...יותר נשים באירופה ובישראל מעדיפות את
...המדיח הנשלף.
...את היתרונות שלו – מבינים מדוע:
...עיצוב וייצור איטלקי
...אישור מכון התקנים הגרמני
...יחידי הנשלף על גבי מסילות טלסקופיות
...יחידי בעל פתח עליון
...התקנה בארון עם דלת צירים או דלת נשלפת
...התקנה לאורך או לרוחב הארון

• אינו מחליד: היחידי העשוי פלסטיק קשיח
• מאריך חיים: היחידי עם מערכת סינון וטיהור ע"י מלח
• בלעדי: 4 תכניות שונות
• מהיר: החל מ־28 דקות - והכלים מבריקים!
• קומפקטי: רק 52 ס"מ × 40 ס"מ × 53 ס"מ
• רשת מודולרית עם מבחר אפשרויות לסידור הכלים

• גב חוק: מיובא ומשווק ע"י "תלם 555"
מס. 1 בתנורי בישול ואפיה בישראל

תלם 555

חולון, אזור התעשיה, רח' הסתת 8, טל: 03-5560494. רח' האורגים 13, טל: 03-804695

נאה להרחיק בחורף אל הדרום, שבו נדירים הימים ה"רטובים" והחמה מאירה לארץ ולדרים בה כמעט כל ימות השנה.

נדרים, אם כן, אל הנגב הצפוני. האיזור בנוי מרכסים ארוכים, מקבילים, שבתוכם שלושה מכתשים: מכתש רמון, מכתש חצרה (הקטן) ומכתש חתירה (הגדול). אלו הן תופעות טבע מעניינות, ייחודיות לנגב. כן נחזה באירוס ירוחם, המצוי רק בישראל, ואינו גדל בשום מקום בעולם.

המסלול

נגיע לדימונה (מס' 1 במפה). ומשם ניסע מזרחה, כ־7 ק"מ, לצומת אורון (2). בדרכנו נחלוף על פני הכניסה לממשית (היא כורנוב), אחת משש הערים הנבטיות־ביזנטיות שבאיזור. בצומת אורון נפנה ימינה וניסע לכיוון מפעל הפוספטים אורון; בדרכנו נחצה כמה פעמים את מסילת־הברזל, המקשרת את מפעלי הפוספטים של אורון ונחל צין עם באר־שבע ולב־הארץ. במסילה זו עוברות רכבות המשא הטעונות פוספטים, בדרכן לנמל אשדוד.

הכביש בו אנו נוסעים סלול בעמק הרדוד והמוארך, השקוע בין רכס חצרה, המלווה אותנו משמאל, לבין רכס חתירה, המתנשא לידנו מימין. המדרון שמימיננו תלול מאוד, ובולטות ממנו שיני סלע משולשות אדירות, מעין סנפירי כרישים. צורות סלע כאלה נקראות מיצלעות, ובנגב הן מרמזות על כך שמאחוריהן מסתתר מכתש, אליו נגיע בהמשך. לאחר כ־10 ק"מ נגיע למיסעף דרכים (3) נוסף, בו שלט המפנה אותנו ימינה לירוחם. אבל אנו נמשיך לנסוע ישר, לכיוון מפעל אורון. לאחר כ־400 מ' נפגוש בשלט "סימון שבילים" (4), המורה לעבר עין־ירקעם ונחל חתירה.

גל אבנים, המסומן בשלט, מימין לכביש, הוא מצד ירקעם. המצד הקדום הזה הוא אחד מעשרות הפזורים ברחבי הנגב, סמוך לדרכי־המסחר העתיקות שחצו את האיזור מים־לים. לצד הדרכים העתיקות הראשיות אפשר גם למצוא ערים נבטיות קדומות כעבדת, ממשית וחלוצה. חלק ניכר של המצדים נועד לשמור על מקורות מים חיוניים לשיירות שעברו בדרכים הללו – וכזה הוא מצד ירקעם.

נרד מהמצד אל האפיק של נחל חתירה, העובר לידו, ומנקז את המכתש הגדול. בראשית דרכנו, הנחל רחב, חולי ועמוס בשיחי רותם. אבל כעבור כחצי קילומטר מתחתר האפיק בבת אחת לעומק, מתמלא במכתשות עמוקות וקירותיו הופכים למצוקים לבנים וזקופים, מצוקים אלה סוגרים על עין־ירקעם, אבל אפשר לרדת אל המים שבאן, במדרגות עתיקות, החצובות בסלע הלבן והמבהיק.

עין־ירקעם סגור בתוך "פעמון" מאבן לבנה ובוהקת, מלאה מאובנים.

עין־ירקעם – כשמו לא הוא. אין זה מעין אלא גב, המחזיק מים רק בימי החורף. את הצורה המיוחדת של פעמוני האבן כאן יצר נחל חתירה (שכשמו כן הוא: חמתחתר) עם מימגשם המתאומי בסלע קשה. מי הגב היו, כמובן, מקור המים לשומרי המצד הקטן, שהם כנראה גם חוצבי המדרגות בסלע. אחר־כך נמשיך במורד הנחל. נוכל לנוע על הגדה השמאלית בשביל מסומן בצבע כחול, או באפיק המלא בסלעי ענק, שהתמוטטו ממרומי המצוקים בתקופות גיאולוגיות שונות.

בנקודה מסויימת חוצה השביל את האפיק ועובר על הגדה הימנית, וכעבור כחצי קילומטר נגיע בו אל קצה שלוחה שטוחה, שמדרונותיה תלולים. השלוחה מפרידה בין הנחל לבין יובל קטן שמימינו ומסתיימת מעל מפל אדיר, היוצר קיר דמוי פרסה שגובהו כ־90 מטר! בנקודה זו נעצור. מכאן נוכל לצפות אל מורד הנחל הגדול, היורד אל הערבה, ומתחבר אל אפיקו של נחל צין, בדרכו לביצות המלח של ערבת סדום.

בין הערביים אפשר לראות כאן עדרי יעלים, המגיעים למנוחת לילה. בחורף מרחפים כאן עופות דורסים ענקיים. בעלי הסבלנות יוכלו לצפות בשקט, כל שעות היום, בפעילותם של שפני סלע המתרוצצים על פני הקירות הזקופים של הקניון.

השביל התלול מאוד הוא מעלה חתירה, היורד מן היובל שמימין, אל תחתית הנחל. הוא נקרא מעלה פלמ"ח, ושמו הערבי הוא "נקב אל יהוד", כלומר – מעלה היהודים. תוואי זה התגלה על־ידי סיירי הפלמ"ח, בתקופת המנדט הבריטי. באותה עת היה כל מסע לנגב בחזקת הרפתקה גדולה, שחייבים להסתיר אותה מעיני השלטונות העוינים.

מנקודה זו נחזור אל הרכב החונה במצד ירקעם.

אל החולות הצבעוניים

נחזור לצומת, המפנה אותנו לירוחם (3). ניסע שמאלה, לפי השלט לירוחם, עד שנחצה לאחר כ־30 מ', את גשר הבטון הארוך של מסילת הרכבת, הניצב בפיתחו של מכתש חתירה, הוא המכתש הגדול. לאחר כ־300 מ' נוספים נראה מימין קבוצת עצי אקליפטוס (6). נחנה את הרכב בקרבתם. כאן, סמוך לעצים, יתגלו לעינינו סלעי החולות הצבעוניים, מרהיבי העין. הם מעטרים ביפי גווניהם את שלושת המכתשים בארץ. אלו הם סלעי חול צבעוני, שנוצר כאן לפני כ־720 מיליון שנה. רוחות ונחלים הסיעו מאזורים רחוקים חולות, כפי שקורה היום בחולות החוף. במשך הזמן נערמו החולות לדיונות, ועם חלוף היובלות הגיאולוגיים, נקברו שכבות סלעים צעירים וקשים, שנוצרו בים אשר הציף חליפות את האיזור.

החולות שנקברו, נחשפו בימינו רק במקומות בודדים, שהבולטים בהם הם המכתשים. מכתשי הנגב הם תופעה גיאוגרפית נדירה מאוד. אפשר לדמותם לבור ענק בראש הר. הבור הזה נוצר כאשר מים זורמים (בעבר זרמו בנחל חתירה מים רבים), כירסמו את הסלעים הקשים שכיסו את החול הצבעוני. משהתחתרו המים עד החול, סחפו אותו במהירות גדולה, וכיסוי הסלעים הקשה צנח והתמוטט אל תוך החלל שהתהווה תחתם. במיליוני השנים שחלפו מאז, העמיק הבור והתרחב, עד שקיבל את צורתו הנוכחית.

מקור הצבעים השונים של החולות במינרלים שונים, הספוגים בין גרגרי החול. כך, למשל, חול שצבעו נוטה לחום או לאדום, עשיר ביסודות של ברזל, ש"החלידו". תנו לילדיכם להתנסות בחוויה של מילוי בקבוקים ריקים בשכבות־שכבות של החולות הצבעוניים האלה.

לשמורת האירוסים

נמשיך ונחצה את המכתש לעבר העיירה ירוחם. כאשר נסיים את הטיפוס בכביש התלול והמתפתל, המגיע למרומי דופן המכתש (7), נעצור ונשקיף אחורנית. מכאן נראה היטב כל מכתש חתירה, שצורתו אליפסה, אורכו 16 ק"מ ורוחבו כ־8 ק"מ. ממרום התצפית שלנו נוכל לראות היטב גם את הקירות הזקופים, החובקים את המכתש מכל עבריו ולהתבונן בכתמים הצבעוניים המרפדים את קרקעיתו.

נמשיך עוד כ־5 ק"מ, עד לעיירה ירוחם־(8). בצומת הראשון אחר תחנת מד"א המקומית, נפנה ימינה, בכביש לדימונה. ניסע בו כ־8 ק"מ ונפנה שוב ימינה, בדרך עפר. ניסע בה כק"מ אחד, עד שנגיע לשמורת האירוסים המגודרת (9).

אירוס ירוחם הוא פרח מלבב, נדיר בגודלו וביופיו. אירוס זה הינו אנדמי לאיזור, כלומר: מכל העולם כולו, הוא צומח רק כאן!

לדייגים שבינינו מזומנת חוויה נוספת בסביבה זאת: אגם ירוחם (10), הנמצא מערבה לירוחם, מזמן פינה יפה נוספת לסיומו של הטיול.

נחזור, איפוא, לכביש 204, דרומה לירוחם, וניכנס לפי השילוט לפארק ירוחם, שהיה בתחילת שנות החמישים מפעל לאגירת מי שטפונות. בלב הפארק אגם קטן, ששיטחו 25 דונם, יש בו מים כל השנה; ובהם מאות אלפי דגים – בעיקר פושטים וקרפיונים. אפשר לדוג כאן, אבל בחכות. כן יש כאן מאגר גדול, ששיטחו 200 דונם. זה מתמלא בשטפונות עונתיים.

מסביב לאגם הגדול צומח חורש אשלים סבוך, ובמדרונות האגם נשתלו עצים. שטח הפארק בכללו הוא 16 אלף דונם.

מכאן נחזור לדימונה, בה התחלנו את טיולנו.

דוד פלמח

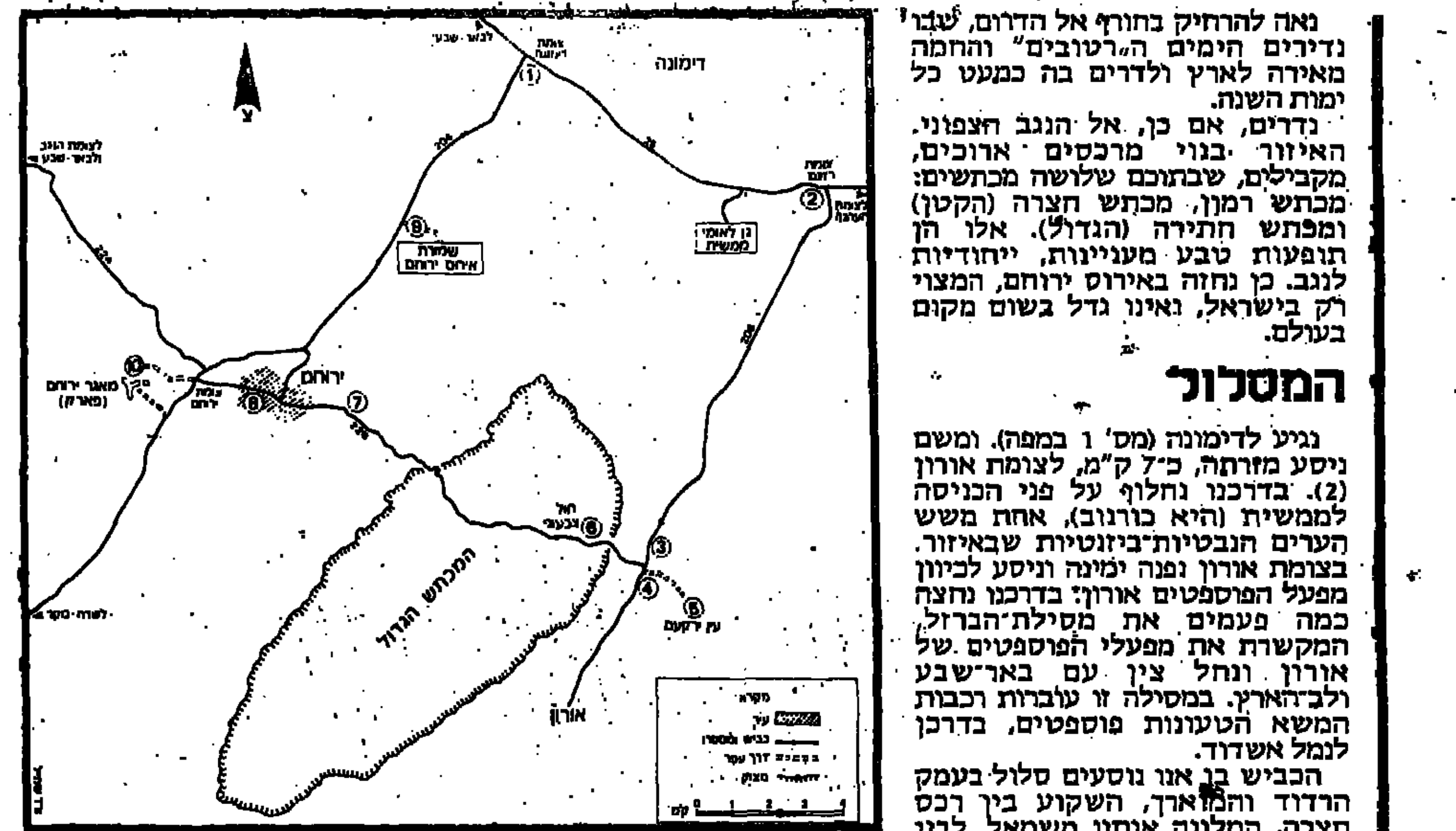

מידע כללי

- משך הטיול, כולל נסיעה וביקור באתרים: כ־5 שעות.
- גיל המטיילים: כל המשפחה.
- מפה: 1:100.000 מס' 4.
- עונה: סתיו, חורף, אביב.
- ציוד חיוני: מים, כובע, נעלי הליכה, משקפת, בקבוקים שקופים יבשים, עם פקק לאיסוף חול צבעוני, חכה לדייג.
- מידע כללי: בי"ס־שדה שדה בוקר 057-86016. ביה"ס שדה באר־שבע 057-38527.
- הערה: באגם ירוחם מותר לדוג בחכה בלבד!

תחנת מידע וסיורים

בשבת, ה־28 בפברואר, תעמוד לרשות המטיילים תחנת מידע ליד עין־ירקעם (ראה מפה). התחנה תהיה פתוחה בין השעות 10.00–13.00. טיולים מודרכים על ידי מדריכי בי"ס שדה שדה־בוקר, ייצאו מתחנת המידע. הסיורים מיועדים לחברי החברה להגנת הטבע. למי שאינו חבר – תחנת הרשמה במקום.

מודיעין טבע
מרכז מידע למטייל

הטיול בשבוע הבא:
ליד הבית, ברמת־גן.

ידיעות אחרונות
החברה להגנת הטבע
עורכת: דפנה מרוז

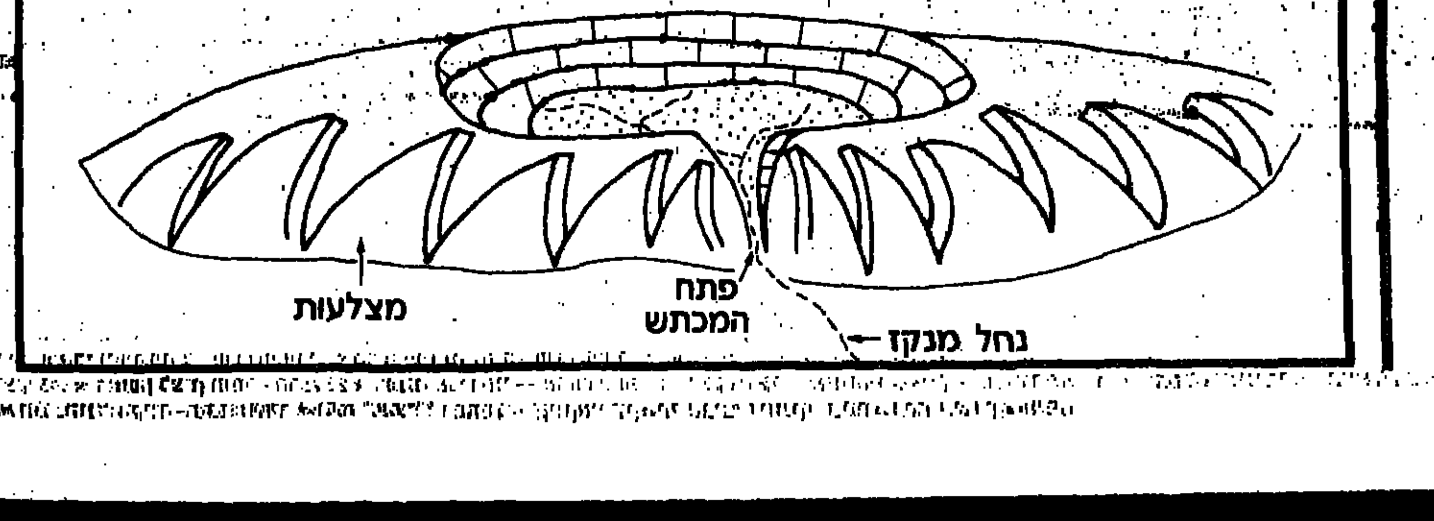

הורוסקופ
מאת
האסטרולוג אילן פקר

לשבוע המתחיל ב־27.2.87 והמסתיים ב־5.3.87

דגים (19.2–20.3)
הזהרו משערוריות ומרכילות. אויבים נסתרים הופכים לגלויים ומנסים לפגוע בהישגים או באינטרסים שלכם. קשרים עם בעלי סמכות יאפשרו לכם להשיג יתרונות חשובים. קרובי משפחה תומכים בכם ובאים לקראתכם. זה הזמן לערוך שינויים יותר עמוקים בשיטות העבודה או בדרכי הפעולה המקצועיות שלכם.

טלה (21.3–20.4)
מצב בריאותכם דורש טיפול מידי והתייחסות יותר רצינית מצדכם. פעילות מאחורי הקלעים עשויה להביא לכם יתרונות חשובים. אין זה הזמן לחשוף מידע חשוב הנמצא בידכם. ההוצאות הכספיות מכבידות על התקציב אולם אתם נהנים גם מהגדלה בהכנסות. אתם נדרשים לעשות מאמץ ולהשלים פיגורים בעבודה או לטפל בעניינים שהוזנחו.

שור (21.4–20.5)
הכוחות הפיזיים והנפשיים חוזרים אליכם ומגבירים את זרם האנרגיה לאחר תקופה ארוכה של תשישות. אתם נתנים משיתוף פעולה מצד הסובבים אתכם ומצליחים לנקוט יוזמה בקידום האינטרסים האישיים והכספיים שלכם. ידידים באים לעזרתכם אך נראה כי גם אתם נדרשים לעזור לידיד או לקרוב משפחה מעבר למגבלות הזמן והמקום. הרגשות הרומנטיים חזקים מהרגיל.

תאומים (21.5–21.6)
הקריירה מקבלת אצלכם תנופה חזקה ואתם מקבלים את התמיכה לה ציפיתם במישור זה. עם זאת, אתם צפויים להתקל בקשיים הנובעים מאותם אלה שאינם מרוצים מקצב ההתקדמות שלכם, המהיר מדי לטעמם. גם אם אין זה הזמן לעימות ישיר עם מתנגדים, אין זה מן הנמנע כי תנקטו צעדים ישירים או עקיפים לצמצום השפעתם. רווח כספי בלתי צפוי עשוי להחזיר לכם את המוראל.

סרטן (22.6–22.7)
חיי חברה תוססים והופכים לסוערים ומעניינים. עדיף בימים אלה להענות להזמנות לארועים או מפגשים חברתיים. קשרים רגשיים מתהדקים. תכניות לנסיעה למרחקים, או להשתלבות בלימודים מקבלות עדיפות גבוהה במיוחד. שינויים במקום העבודה מתבצעים באופן שמאלץ אתכם להעריך מחדש את תרומתכם ומאמציכם בתחום המקצועי. הזהרו מלאבד מסמכים חשובים.

אריה (23.7–22.8)
בתחום המשפחתי אתם עדיין טרודים בכל הקשור לצעירים במשפחה. במישור הכספי אתם צפויים להשפעות מנוגדות, מצד אחד אתם זוכים לשיפור משמעותי בתחום זה באופן מפתיע, מאידך אתם צפויים להפסד או ליפול קרבן לתרמית או תרמית שתופעל נגדכם. הצעות קוסמות עומדות בפניכם במישור המקצועי. כושר המנהיגות חוזר אליכם ונותן בידיכם את היתרון הטבעי על פני מתחרים.

הארועים הצפויים השבוע ובשבוע הבא

- שיבושים בתחומי האישפוז, החינוך והתקשורת.
- שערוריה חדשה מעסיקה את הציבור עקב חשיפה של פרשייה כלכלית או בטחונית.
- מזג האוויר נוטה להיות גשום.

האישיות בחדשות

מיכאל בר־זוהר – סופר וחבר־כנסת, יליד מזל דלי. במפת לידתו השמימית השמש, כוכב צדק וכוכב חמה נמצאים בצמידות במזל דלי (קסם אישי, כושר יצירה), בהיבט שלילי לכוכב אורנוס, הנמצא במזל שור (מהפכות אישיות או מקצועיות בחיים, גישה בלתי שיגרתית לנושאים קונבציונאליים), הירח (פעילות ציבורית) נמצא במזל גדי (שאפתנות ומשמעת עצמית) בהיבט חיובי לצמידות הכוכבים מאדים ושבתאי הנמצאים בגבול המזלות דגים–טלה (קשיים בחשיפה עצמית ומאידך, יכולת טובה לקדם תדמית של אחרים). מודגש במפה זו משולש במזלות האדמה שנוצר על־ידי כוכב חמה (בגדי), כוכב אורנוס (בשור) וכוכב נפטון (בבתולה) (מדגיש את כשרונות הכתיבה והעיסוק בחקר עובדות היסטוריות).

מצב כוכבים זה מצביע על כך כי בר־זוהר נוטה באופן טבעי לעבודה יצירתית, בעיקר בכתיבה, אך, מאידך חש הוא חובה חברתית לתרום במובן המעשי לטובת הכלל; כאן כמובן נכנס החיידק הפוליטי ומעורבותו בחיים הפוליטיים בארץ מהווה ביטוי לאותה נטייה.

יש לבר־זוהר חשבון מסויים עם המציאות המאיטה לו את הקצב דווקא כשהוא רוצה לסיים דברים במהירות. במצבים כאלה, הוא נוטה לאבד את הסבלנות והופך לאימפולסיבי, דווקא בעת שצריך לשמור על קור רוח. עם זאת, אין לזלזל באינטואיציה שלו וביכולתו לראות את העובדות באור הנכון ולמצוא את המחט בערימת השחת, דווקא בזמן שהכל נראה אבוד.

במלאות 100 שנה להולדת דוד בן־גוריון, אי־אפשר שלא להזכיר את חלקו המשמעותי של בר זוהר בכתיבת הביאוגרפיה של בן־גוריון המהווה יצירה בפני עצמה שדרשה סבלנות, התמדה, שליטה בעובדות היסטוריות ובעיקר יכולת ליצור כימיה אישית ויחסים קרובים עם בן־גוריון עצמו, אשר נחשב כאגוז קשה. מעניינת העובדה כי במפת לידתו של בן־גוריון השמש נמצאת במזל מאזניים ברום השמיים ואילו הירח במזל תאומים, בצמידות לכוכב פלוטו (כריזמה החורגת מגבולות המקום והזמן).

בשנה הקרובה מחכה לבר־זוהר עבודה יצירתית פוריה במיוחד ואף כניסה לתחום כתיבה חדש. עם זאת, נראה אותו במקביל נאבק לחיזוק מעמדו הפוליטי כחלק משאיפתו להיות במרכז העשייה החברתית.

מפת השמיים. השבוע השמש נמצאת במזל דגים בצמידות לכוכב חמה המהלך בנסיגה. צמידות זו מקרינה היבטים חיוביים לכוכב המאדים הנמצא במזל שור, לכוכב נפטון הנמצא במזל גדי ולכוכב פלוטו הנמצא במזל עקרב. כוכב צדק נמצא בשלב הסיום במזל דגים, כאשר באמצע השבוע נכנס הוא למזל טלה למשך שנה (עד לתאריך 9.3.88), כוכב זה מקרין היבט חיובי מאד לכוכב נוגה (המסיים השבוע את מהלכו במזל גדי כאשר באמצע השבוע עובר הוא למזל דלי שם ישהה עד 28.3.87). מאידך, כוכב צדק מקרין היבט שלילי כלפי כוכב אורנוס הנמצא עם כוכב שבתאי במזל קשת (שם ישהה עוד כשנה). הירח פותח את השבוע כשהוא במזל דגים. מולד הירח וראש חודש אדר יהיו ביומיים הראשונים של השבוע (כשנכנס אדר מרבים בשמחה). את השבוע (רבעון ראשון) סוגר הירח כשהוא במזל שור (צעדים מעשיים ננקטים למימוש זכויות).

מצב כוכבים זה מציין אנרגיות חזקות ויכולת טובה לשלוט במצבים מורכבים, כושר היצירה מתחדד ומכוון ביתר קלות לפסים מועילים. אנו חשים כי הזמן כבר בשל לסיום מהיר של פיגורים והזנחות ולהתחלות חדשות. עם זאת, עלינו עדיין להזהר מנטייה לאבד מסמכים, מפירוש מוטעה של עובדות ומהונאות ותרמיות.

היתרון השבוע הוא לטובת בני מזלות המים והאדמה.

ילידי השבוע – משתייכים לשלישון השני של מזל דגים ונשלטים על־ידי הכוכב נפטון ועל־ידי הירח. הם נוטים למצבי רוח משתנים למלנכוליה וכן לעצבות ולפסימיות. עם זאת, כאשר הם זוכים להגשמה עצמית, ולו גם חלקית, מצליחים הם להשרות על סביבתם הרבה חום, דאגה ומסירות. מתאימה להם עבודה בתחום הקהילה, המשפחה, הסיעוד והאומנות לסוגיה.

בתולה (23.8–23.9)
המישור הרומנטי מקבל דגש חזק במיוחד. נראה כי בימים אלה שיקולים רגשיים שולטים בכם יותר מאשר שיקולים שכליים. עם זאת אתם עשויים לגלות במהירות כי יש מצרכם מספר רב מדי של טעויות וכי כושר השיפוט שלכם אינו במיטבו. בני משפחה או שותפים הופכים לטרדה עבורכם. אלה אף מנסים להתמודד נגדכם או להתנגד לכם. זה הזמן לפעול בשיטתיות ובעקביות ולא לאפשר לאחרים להכתיב לכם את דרכי הפעולה והתגובה.

מאזניים (23.9–23.10)
ענייני בריאות שלכם או של בני משפחה דורשים טיפול מהיר ודחוף מצדכם. במישור המקצועי אתם נדרשים לערוך שינויים של הרגע האחרון על מנת לא לפגר אחרי קצב המאורעות בתחום זה והמעמיד אתכם בפני תצורך להתארגן באופן שונה מזה שהיה עד כה. חברים לעבודה מנסים להטעות אתכם או להשיג על חשבונכם יתרונות מסויימים. עליכם לעמוד במובן זה על המשמר כדי לא להפסיד יתרונות.

עקרב (24.10–22.11)
הרגשות הרומנטיים חוזרים ומשתלטים עליכם. נראה כי אתם נוטים לחדש קשר רומנטי שנותק. צעירים במשפחה דורשים מכם תשומת לב מיוחדת ואף עזרה כספית. אין זה הזמן המתאים לסמוך על שותפים על אף העובדה שבימים אלה אתם הופכים לתלויים בהם יותר מהרגיל. בענייני כספים, על אף השיפור הזמני, טרם חלפה העננה ואתם נדרשים להידוק חגורה.

קשת (23.11–21.12)
דאגות למבוגרים במשפחה הולכות וגוברות. שינויים במקום מגורים או במקום העבודה הופכים למעשיים ואולי אף להכרחיים. רכישת ריהוט או החלפת רכב נמצאים בסדר עדיפות גבוה. המצב הפיננסי משתפר בהדרגה אף כי הדאגות בתחום זה מעיקות עליכם מאוד. הרגשות הרומנטיים חזקים מאד ודורשים מוצא וביטוי. נסיעה, חופשה או טיול יאפשרו לכם להוריד את הלחץ הנפשי.

גדי (22.12–19.1)
קרובי משפחה או בני משפחה מדאיגים אתכם מאד ואילו אתם עומדים במצב של אין אונים ובלא יכולת להעניק את העזרה המתאימה. הרגשות הרומנטיים מסעירים ונוטים בכם תקוות חדשות. עם זאת, אתם צפויים לאכזבות באם הציפיות תהיינה גבוהות מדי. מתנגדים ואויבים נסתרים עדיין אורבים לכם. הצעה לשותפות עסקית או מקצועית תועמד בפניכם בימים אלה אולם אין זה מן התבונה להענות לה מיד. מומלץ לחשהות את התגובה.

דלי (20.1–19.2)
בתחום הכספי אתם שרויים במצב של חוסר בהירות ואף בצורך לערוך מספר שינויים בסדרי עדיפויות. עם זאת, נראה כי מהלכים שנקטתם בהם לאחרונה משפרים את המצב. בתחום המקצועי אתם נדרשים לבצע תפנית בלתי צפויה על מנת לא לאבד את השליטה במצב. ענייני חכוח מקבלים עדיפות ואתם אמורים לבצע מספר שינויים בסגנון המגורים או לבצע רכישת אביזרים או להחליף ריהוט.

מיל"ה – המכללה לקריאה מהירה
23 שנות נסיון ★ 40 אלף תלמידים ★ פיקוח אקדמי

התוכל לקרוא 10 עמודים בדקה... ולהבין ?

מאת דליה גל

רוב בני האדם קוראים לאט. בישראל, מהירות הקריאה הממוצעת היא 150 מילים בדקה. כל אחד מכיר את הבעיות הצצות לפעמים בעת הקריאה: עייפות, נמנום, פיזור נפש, תעיית המחשבות...

מדוע זה קורה לנו? פשוט מאוד, עיניו של הקורא הממוצע, רגילות לקלוט רק כמות קטנה יחסית של מילים בכל דקה של קריאה, ואילו המוח, שהספקו גבוה הרבה יותר נשאר פנוי והוא „משתעמם"...

זו הסיבה לתעיית המחשבה, לחוסר הריכוז, ולהחמצה של החומר הכתוב. מכירים את התופעה שבסוף משפט, אין זוכרים לפעמים את תחילתו... זו בעיה אופינית לקוראים רבים.

עולם חדש ונפלא...
קריאה מהירה נכנסת לתמונה

הדרך להגיע לקריאה ערנית, ממצה ובעיקר יעילה היא להביא לידי תיאום בין כושר הקליטה של העין – לזה של המוח. מסתבר כי שניהם מסוגלים בעזרת תרגול מתאים להגביר את תפוקתם ולהגיע לשיאים שלא יאמנו.

כיצד מגיעים לכך? זה בדיוק מה שעושה „קריאה מהירה". זוהי טכניקה נרכשת המלמדת את עיניך לקלוט הרבה יותר חומר – ובמהירות עצומה. עכשיו עיניך מסוגלות לשרת את מוחך שגם דרישותיו גדלו בצורה יעילה ומספקת. התוצאה המדהימה היא גם שיפור גדול בהבנת החומר ובזכירתו!

הכל נראה אחרת עם „קריאה מהירה" עולם חדש ונפלא נפתח לפניך. בעבודה או בלימודים, אתה תגלה כי הנך מסוגל להתגבר על כמויות עצומות של חומר כתוב – ללא קושי. תלמד בקלות ובמהירות לאתר תמיד את הנושאים המרכזיים החשובים. תספיק להתכונן לבחינות, להיערך לקראת פגישות חשובות, לחסל פיגורים שהצטברו. תלמד לקרוא מהר ויעיל חומר מדעי, טכני, ספרותי, רפואי, משפטי, עיוני וכל חומר קריאה אחר. תגלה כי הנך זוכר טוב יותר, נהנה יותר מן הקריאה ותגלה מחדש את שעות הפנאי.

למה תוכל לצפות מעצמך בסיום קורס לקריאה מהירה

בתחילת הקורס קוראים הלומדים במהירות של כ־150 מילים בדקה בממוצע. בסופו 20% קוראים פי שניים מהר יותר! 50% קוראים פי שלושה, 20% קוראים פי ארבעה ו־10% קוראים פי חמישה מהר יותר! אך ישנם כאלה, והם אינם בודדים, המגיעים לתוצאות מפליגות של שלשה עד עשרה עמודים בדקה ויותר! וזאת תוך יכולת להבין ולזכור את עיקרי הדברים של חומר הקריאה.

הצטרף למצליחים

עשרות אלפים סיימו כבר בהצלחה את הקורס. אחד מהם הוא רוני קנפו, עובד חינוך מיוחד מנתניה, האומר: „את הקורס התחלתי עם 270 מילים בדקה וכיום הגעתי ל־3000 מילים בדקה, יכולת הקריאה שלי השתפרה לבלי הכר".

גם אתה יכול להפיק תועלת רבה משיפור איכות הקריאה שלך.

הקורס כולל 8 פגישות בנות 120 דקות ומתקיים פעמיים בשבוע.

יצחק סיטי – מנהל מכון מיל"ה

קורסים מיוחדים למנהלים

על קפה ועוגה במלון „דן פנורמה".
הרשמה בטלפונים 03־909870, 03־900153, 03־903215.

קריאה מהירה באה למקום עבודתך

קורסים מיוחדים רבים נערכים לאחרונה על־פי הזמנה מיוחדת במוסדות ובמפעלים.

מפעלים, מוסדות, קיבוצים ואחרים המעוניינים גם הם לשפר את יכולת הקריאה, ההבנה והתפוקה של אנשיהם יפנו אל שרה, הממונה על הקורסים, בטלפון: 03־900153, 03־909870, בערב: 03־914858, והקורס יגיע אליהם.

קריאה מהירה באה אליך לאוניברסיטה ולבית־הספר

ראשי פקולטות באוניברסיטאות, מנהלי בתי־ספר תיכוניים וחטיבות ביניים, מחנכים, מורים, וועדי הורים, אגודות סטודנטים ומועצות תלמידים (וכן סטודנטים ותלמידים בודדים) בעלי יוזמה המעוניינים לקיים את הקורס לקריאה מהירה בקבוצות מאורגנות במסגרת של חוגי העשרה לתלמיד ולסטודנט, עם הנחה בשכר הלימוד, יפנו אל שרה בטל' 900153, 03־909870. ובערב: 03־914858.

הקורסים לקריאה מהירה יפתחו בשעות הערב במקומות הבאים:

בתל־אביב: בית ציוני אמריקה, אבן־גבירול 26,	ביום א' 1.3 וביום ד' 4.3 בשעה 5 בערב
בתל־אביב: בסמינר הקיבוצים, דרך חיפה 149,	ביום ב' 2.3 וביום ה' 5.3 בשעה 5 בערב
בירושלים: מכללת מיל"ה, אגריפס 30,	ביום א' 1.3 וביום ד' 4.3 בשעה 7 בערב
בחיפה: בבית ארדשטיין, י.ל. פרץ 20,	ביום א' 1.3 וביום ד' 4.3 בשעה 5 בערב
בקרית־חיים: (מזרחית) בבית ההסתדרות, שרת 75, (הרשמה מוקדמת)	ביום א' 1.3 וביום ד' 4.3 בשעה 7 בערב
בהרצליה: בביה"ס התיכון, הרב קוק 30,	ביום א' 1.3 וביום ד' 4.3 בשעה 7 בערב
בכפר־סבא: בחטה"ב ע"ש אלון,	ביום ב' 2.3 וביום ה' 5.3 בשעה 5 בערב
ברחובות: בבית החמישה, גולדברג 6,	ביום א' 1.3 וביום ד' 4.3 בשעה 5 בערב
בראשל"צ: גמנסיה הראלית, סמילנסקי 3,	ביום א' 1.3 וביום ד' 4.3 בשעה 5 בערב
בפתח־תקוה: סמינר עינן, קפלן 42,	ביום ב' 2.3 וביום ה' 5.3 בשעה 5 בערב
בנתניה: בבית לינת נשים, מקדונלד 5,	ביום א' 1.3 וביום ד' 4.3 בשעה 7 בערב
ברמת־גן: בבית התרבות, קריניצי 6,	ביום א' 1.3 וביום ד' 4.3 בשעה 7 בערב
בבאר־שבע: מכללת מיל"ה, רמב"ם 30, (הרשמה מוקדמת)	ביום ב' 2.3 וביום ה' 5.3 בשעה 5 בערב
בחולון: בית יד לבנים, שד' קוגל 11,	ביום ב' 2.3 וביום ה' 5.3 בשעה 5 בערב
בקרית־אונו: מרכז קהילתי, צה"ל 104,	הרשמה מוקדמת כל יום בטתנ"ס
בקרית־שמונה: בית אידלשטיין, רח' הרצל (הרשמה מוקדמת)	ביום ב' 2.3 וביום ה' 5.3 בשעה 5 בערב
בטבריה: המחלקה לתרבות ואומנות יד־שטרית, רח' ביאליק, (הרשמה מוקדמת)	ביום ב' 2.3 וביום ה' 5.3 בשעה 7 בערב
באשדוד: מרכז קהילתי תיקותינו (בית רוטזין),	הרשמה מוקדמת כל יום במקום.
בבאר־טוביה: מכללת אחוה,	הרשמה מוקדמת כל יום במכללה.

להרשמה ולקבלת ציוד לימודי, תקדם ובוא 30 דקות לפני פתיחת הקורס.
שכר הלימוד למשתתף 165 שקלים חדשים.
לפרטים נוספים בטלפון 03־916185, 03־912093.

למד, למדי, למדו!!!
חדש ויחודי בישראל
קורסים לאנגלית אוקספורד אוניברסיטי בשיטת הקסטה הניידת.
הקורס כולל ספר, 4 קסטות, 12 חוברות־עבודה 12 קסטות אישיות, מילון ותיקוני עבודה.
– הצלחה מובטחת –
פרטים ויעוץ ללא התחייבות של המבקש!! גם בתשלומים ללא הצמדה או ריבית!!
שפות זרות אחרות: גרמנית, ספרדית, צרפתית, איטלקית, ערבית ועוד. „המורה הפרטי בביתך"!
3 רמות שונות
טוטורטייפ – רח' בצלאל 8, ירושלים. ת.ד. 9032 מיקוד 91090. טל' 02־243040

אל תגמגם בחו"ל ובארץ
המורה לשפות בביתך
עד נסיעתך תלמד שפה בביתך במהירות, יעילות ושטף ב־4 קסטות + ספר לימוד
אנגלית ★ צרפתית ★ גרמנית ספרדית ★ איטלקית ★ ערבית יידיש ★ אנגלית מסחרית וכו'
TUTORTAPE, OXFORD, HUGO, B.B.C
תערוכות ספרים ומו"לים
סוכנות מסדה, אלנבי 76 תל־אביב
פתוח מ־9.00 עד 13.00 ומ־16.00 עד 18.30
טלפון: 659395 ובבית 236662. גם בשבת

מדיום עיצוב בע"מ
מודיעים על פתיחת שני קורסים מקצועיים ברמה גבוהה.
עיצוב חלונות ראווה
★ קורס למנהלי ובעלי חנויות: בנוסף, תנתן הכשרה בפרסום ושיווק, אמנות המכירה, אסטטיקה והכנת אריזות דקורטיביות.
★ קורס הכשרה למעצבי/ות חלונות ראווה: בנוסף, תנתן הדרכה בעריכת שולחן, קישוטי שולחן ושזירת פרחים.
הקורסים יערכו בבית מלון בת"א בהדרכת טובי מעצבי חלונות הראווה בארץ.
פרטים והרשמה נא לפנות למשרדי מדיום עיצוב בע"מ דיזנגוף סנטר, טל. 287549, 289491.

מכון שי נפתחים קורסים בוקר וערב
הנהלת חשבונות
סוגים 1+2, 3 ★ הנהח"ש ממוחשבת ★ קורס תשבי שכר חינם ★ אפשרות לסתי פגישות לנסיון ★ פתיחה: 4.3.87 ★ למעוניינים קורס בכתב
פרטים והרשמה: זבוטינסקי 106 ת"א (בבנין גמנסיה הרצליה) טל. 263114 בשעות 16.00־19.00

המכון לשפה
הספרדית
★ 7 רמות ★ קורס אינטנסיבי ★ קורס לשפה שוטפת ★ ספריה בספרדית קלה ★ קסטות ללימוד
הקורס למתחילים מאפשר לדבר תוך 4 חודשים

לימודים בארה"ב
ייעוץ אישי וטיפול בהרשמה
ימים א', ב', ד' 16.00־19.00
שד' שאול המלך 35 תל־אביב
בית־אמריקה חדר 1111
טל. 03־472707

חוג פו"פ
ערב של הכרויות וריקודים
פרק ת"א
יום שני 21.30
שעשון קורא ידיעות אחרונות

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

להצליח בבגרות
בת"א: עברנו מבנין גמנסיה הרצליה לבי"ס תיכון חדש!!

התרשמו משתתפות בימים אלה מרתונות כיתות נוספות השבוע

האולפן לבגרות בהנהלת א. לחמן

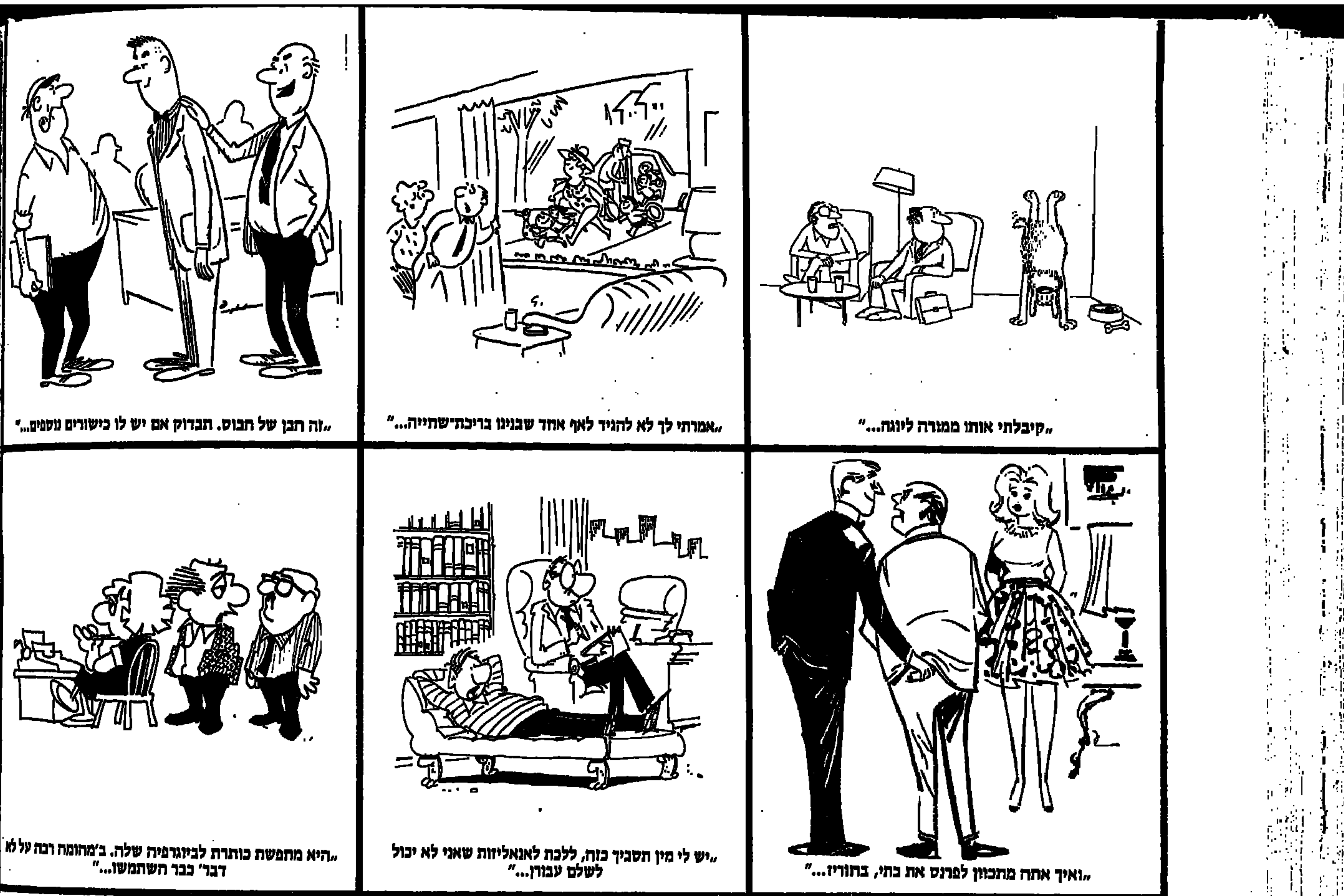

נמשך מרתון המחשבים השני SPRING P.C.

המבצע יערך החל מהיום בשעות 09.00-20.00 ועד מוצ"ש 28.2.87 בשעה 22.00 ו/או עד גמר המלאי.

P.B.S|בנ

אספקה מיידית ובמקום!! הגן על עצמך מפיחותים נוספים!!
המוביל הארצי בתעשיות תוכנה ומחשבים

ח.כ.ל. מערכות מחשבים בע"מ
בית ח.כ.ל
רח' הבונים 9 רמת־גן.
ע"י גשר ההלכה.
טל' 03-7515511 קווים

משווקים מורשים של SPRING P.C.: ...

"מכון שחר" – ציון אחד מעל כולם!
בגרות במתמטיקה ואנגלית – זו המומחיות שלנו!
לכן זכינו במקום הראשון!
במשאל שנערך בחסות שר המדע והפיתוח גדעון פת
הקורסים למועד קיץ 87' — מתחילים ביום ראשון!
במקרה של תקלה בטלפון נא לגשת בשעות המשרד, 16.00-20.00, בכל יום

אורה שינרמן־אלוני
מתמטיקה ומנהלת המכון

בית העסק המוביל תל־אביב 1987

מכון שחר, אורה שינרמן, בית בני ברית, המאספים 28, תל־אביב, טל' 252637

לניסו יושקו רהיטים

בברכת הצלחה לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש בק. אריה פ"ת (בית פרימה)

קבוצת ואייר
הובלות, אריזות ומנופים
רח' עזה 66, יפו,
טל. 838335/829933

עיצוב
ניסו-יושקו רהיטים בע"מ

מערכות סלון, מזנונים, פינות אוכל

הזמנה
לרגל פתיחת אולם התצוגה השני
ב' ק. אריה פ"ת (בית פרימה) מוזמנים לקוחותינו וידידינו להשיק כוסית מחר מוצ"ש משעה 19.00

תצוגה וחנות המפעל: רח' אפעל 23 ק. אריה פ"ת (בית פרימה) טל. 03-9243048/7
מפעל ותצוגה: רח' אליהו איתן 3 בית גירון ראשל"צ טלפונים: 03-9611138, 9612171

תודה לכל מברכינו

לחבריי הטובים
ניסו ויושקו
שפע ברכות ואיחולים לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש

חנוך באום בע"מ
בית מסחר לצרכי ריפוד ומזרנים
יבוא מנגנונים למיטות נשלפות וחגורות גומי איטלקיות
רח' בנבנישטי 4, ת"א
טל. 03-822536

לניסו יושקו רהיטים
שפע ברכות להצלחה לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש

מוסך דני את דוד
העמל 1, בת"ים
טל: 5512380, 5516381, 5516374

לניסו יושקו
רהיטים
ברכות חמות ואיחולי הצלחה לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש בק. אריה, פ"ת

לובי מכירה ושיווק רהיטים בירושלים
סוכנות ניסו את יושקו
רח' יד חרוצים 16, ירושלים
טל. 02-712940

בית הביטוח
אשכנזי ישראל
סוכנות לביטוח
שד' העצמאות 67, בת"ים
טל. 03-587470
לניסו ויושקו
איחולי הצלחה לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש בקרית אריה פתח-תקוה (בית פרימה)

לניסו יושקו רהיטים
איחולים לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש בק. אריה (בית פרימה)
SASI KIZE interiors
יצור תכנון ועיצוב פנים של ריהוט כללי
בן-יהודה 124, ת"א
טלפון: 03-236005

לניסו בן דוד
ברכותינו לפתיחת אולם התצוגה החדש עלה והצלח
מאחלים:
זאב ואמליו
פ.י.ל קבלנות בנין ופיתוח בע"מ
רח' בלפור 132 בת"ים
טל. 03-5519882

לניסו יושקו רהיטים
איחולי הצלחה לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש
"בדי ריפוד הדר"
אלכסנדרוביץ
רח' הרצל 68 ת"א
טל. 03-820331

לניסו ויושקו רהיטים
איחולינו לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש
הגר גלריות לריהוט חיפה
נציגות בלעדית בחיפה והצפון של ניסו יושקו
מגדל הנביאים חיפה
טל. 04-672880

לניסו יושקו רהיטים
שפע ברכות ואיחולי הצלחה לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש
אינטרליין
קו חדש ברהיטים
רח' אפעל 23 (בית פרימה) קרית אריה פ"ת
טל. 9230365

לניסו יושקו רהיטים
שאו ברכות חמות והמשך הצלחה
בן טל BT
יצרני רהיטים בע"מ
אולמות תצוגה ומכירה
סניפים:
ראשל"צ ההגנה 36 א. התעשיה החדש (ע"י גלי)
חולון: הרצל 187 מול המשטרה
אור יהודה מפעל: היוזמים 8 א. התעשיה

לניסו יושקו רהיטים
עלו והצליחו עם פתיחת אולם התצוגה החדש
חשב
שיווק בדי ריפוד ווילונות
רח' הרצל 36 ת"א
טל. 03-829881

לניסו יושקו רהיטים
איחולי הצלחה לרגל פתיחת אולם התצוגה בקרית אריה פ"ת
מונדו יצור ושיווק רהיטים
רח' דוקטור הליקר 2, ת"א
טל. 03-814730

לניסו יושקו רהיטים
איחולי הצלחה גם באולם התצוגה החדש
ניסו
יצור ושיווק סלונים בדגמים בלעדיים
רח' עמק יזרעאל 10, ת"א
טל. 03-837822

לניסו ויושקו
איחולי הצלחה לרגל פתיחת אולם התצוגה בבית פרימה ק. אריה פ"ת
מאחלים:
אברהם ויעקב אלבו
קורל חברה לנכסי דלא ניידי בע"מ

לניסו יושקו רהיטים
ברכות לפתיחת אולם התצוגה החדש בק. אריה פ"ת (בית פרימה)
ואג בדי ריפוד
רח' הרצל 158 ת"א
(מאחורי בית מרס)

לניסו יושקו רהיטים
מיטב האיחולים להצלחה לפתיחת אולם התצוגה החדש בק. אריה פ"ת (בית פרימה)
קלאס רהיט בע"מ
יגאל וצוות עובדיו
המנור 48, אזוה"ת חולון
טל. 03-802705

לניסו יושקו רהיטים
עלו והצליחו
אלבז חשבונאות בע"מ
מנדולה בן יוסף יועצי מס
הקונגרס 5 ת"א, טל. 378267

לניסו יושקו רהיטים
איחולי הצלחה לפתיחת אולם התצוגה החדש בית
מרס

לניסו יושקו רהיטים
איחולי הצלחה
שטרן ברוך
חנות לרהיטים
טלר 28, רחובות
ירושלים 14, בני-ברק
טל. 08-451223

לניסו יושקו רהיטים
מיטב הברכות והאיחולים
גל-רהיטים
אליהו איתן 3, אזור התעשיה החדש
בית גירון ראשל"צ טל. 03-9610778

ניסו יושקו רהיטים
איחולי הצלחה
מאחלים:
רהיטי מאיר בע"מ
רח' אליהו איתן 3 בית גירון ראשל"צ
טל. 03-9612778

לניסו יושקו רהיטים
בברכת המשך הצלחה גם באולם התצוגה החדש
חבות ליסינג בע"מ
לשרותי האשראי ומימון יבוא
רח' אלנבי 17, ת"א.
טלפון: 03-660341

לניסו יושקו רהיטים
מירב הברכות והאיחולים לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש
יצור מטבחי טופז בע"מ
המפעל תצוגה ומכירה: רח' ספיר 5 א. התעשיה החדש ראשל"צ
טלפון: 03-9613211/2

לניסו יושקו רהיטים
שפע ברכות והצלחה
מוסך רמות
בהנהלת אחים שיקוי
פורד וסובארו
רח' הבונים 52 בת"ים
טל: 5516379-5516465-5516337

לניסו יושקו רהיטים
מיטב הברכות והאיחולים לפתיחת אולם התצוגה החדש
עילית
בדי ריפוד ווילונות מובחרים
שלוש קומות תצוגה
רח' הרצל 37, ת"א
טל. 821943/836716

לניסו יושקו רהיטים
איחולי הצלחה
ארז פלסט
רח' הרצל 158 ת"א (מאחורי בית מרס)
טלפון: 03-612817-220226

לניסו יושקו רהיטים
ברכות ואיחולי הצלחה
מפעל, אולם תצוגה:
א. איתן 3, בית גירון, אזור התעשיה החדש ראשל"צ 75650, טל. 03-9610787

לניסו יושקו רהיטים
שאו ברכות חמות לרגל פתיחת אולם התצוגה החדש
חנותנו בע"מ
בדי ריפוד * בדי וילונות
רח' גרוזנברג 17 ת"א, טל. 659528

לניסו יושקו רהיטים
עלו והצליחו עם פתיחת אולם התצוגה החדש
בודה זליג בע"מ
נציגי ומשווקי EYROPLLI
ביה"ח הטוב בעולם לעורות ריפוד
רח' פלורנטין 50, ת"א, 03-820151

לניסו יושקו רהיטים
איחולי הצלחה במקום החדש
יקום
סוכנויות ונציגויות בע"מ
תל-אביב, רח' אילת 24,
טל: 660898/821677

לניסו יושקו רהיטים
שפע ברכות עלו והצליחו
רהיטי א. זוזובסקי
רח' הרצל 39 ת"א
טל. 03-821921

לניסו ויושקו
המשיכו להצליח
אריג
אלישע רונן
יבוא בדי ריפוד ווילונות יוקרתיים ובלעדיים
פרישמן 59 ת"א, טל. 236843/242878

לניסו ויושקו
איחולים לפתיחה
מחנן

יצרן הרהיטים הגדול
פורמה רהיטים
מברך את ניסו יושקו באיחולי הצלחה
מדינת היהודים 60, הרצליה פיתוח
טל. 052-555030

לניסו יושקו רהיטים
ברכות חמות והמשך הצלחה
רהיטי נובל
אצילות ויוקרה בריהוט
הרצל 85, ת"א
טל. 821734-814285

לניסו יושקו רהיטים
עלו והצליחו
רהיטי איכות
אדריכלות פנים עיצוב ותיכנון אישי
יצור ושיווק רהיטים מודרני, כפרי וקלאסי
הרצל 31, ת"א, טל. 824886

לניסו יושקו רהיטים
שפע ברכות לרגל פתיחת אולם התצוגה
ציוד מיסק
אספקה טכנית
רח' משה שרת 14, ראשל"צ
טל. 03-9614558

לניסו יושקו רהיטים
שפע ברכות והצלחה
נעלי מי ומי
נעלים אופנתיות לנשים
מכירה לחיילים
רח' המלך חירם 4, יפו
טל. 03-839001

לניסו יושקו רהיטים
עלו והצליחו
רהיטי שנהב
ייצור מזנונים בצבע
רח' האורגים 5, אזוה"ת בת"ים
טל. 03-5510459

לניסו יושקו רהיטים
איחולי הצלחה
צנקס יהודה מחסן עצים
בר יוחאי 18 ת"א טל. 825287
נגריה לנישלים דבש הרצל
רח' רבנו חננאל 4 ת"א, טל. 826564

לניסו יושקו רהיטים
קבלו את מיטב הברכות והאיחולים
מוני רהיטים ושיווק חמרי ריפוד
יפו שד' ירושלים 165 טל. 836493

לניסו יושקו רהיטים
שאו ברכות לפתיחת אולם התצוגה החדש
נווה עצמון רהיטים
יצור ושיווק רהיטים
רח' שלמה בן יוסף 18 חיפה (צ'קפוסט)

לניסו יושקו רהיטים
שאו ברכות לבביות והמשך הצלחה
קול חברה ליבוא וסחר בע"מ
יבואני עץ אורן לבן ובוק.
רח' היוצקים 6 בת"ים
טל. 5511825, 5516291

לניסו יושקו רהיטים
בברכת הצלחה לרגל פתיחת אולם התצוגה
מ.ה.ס.
חברה ליצור מראות בע"מ
רח' נוסבאום 25, אזוה"ת בת"ים
טל. 03-5512491/5

לניסו יושקו רהיטים
ברכות חמות והמשך הצלחה
ספי בדי ריפוד
רח' הרצל 67, ת"א
טל. 03-834115

לניסו יושקו רהיטים
איחולי להצלחתכם
מאחל:
יושקו ירושלים

לניסו יושקו רהיטים
איחולי הצלחה
כפיר תעשיות רהיטים
רח' בן דוסא 19, יפו
טל. 03-824806

לניסו יושקו רהיטים
ברכות לבביות
גלריט - רהיטי יוקרה
האורגים 5, א. התעשיה חולון
טל. 03-5564973

לניסו יושקו רהיטים
צרור ברכות
תודה מסחר דמוי עור.
ת"א: רמב"ם 12 טל. 03-660092
נווה שאנן 33, טל. 382943
חיפה: פבזנר 2, טל. 04-664874

מצטרפים לברכות סילבי-פרסום אורן תושיה 6 ת"א טל. 03-3312151

הזמנה לועדי עובדים
שאיכפת להם!
כלי מיטה, מגבות ושמיכות במחירים הזולים ביותר

חדש — כלי מיטה ומגבות באבטא ברשת המשביר לצרכן
למוסדות — דגל' לאום בצחורים ומכונים ממחירי המשביר

מוצר	מחיר ועדים	מחיר מבצע
סט זוגי - סדין כפול + ציפה כפולה + 2 ציפיות - ללא גיהוץ (עודפי יצוא)	105.-	72.-
מגבת רחצה קטיפה 75/140	32.-	21.-
מגבת פנים קטיפה 50/100	14.-	6.-
סדין כפול ללא גיהוץ (עודפי יצוא)	30.-	17.-
ציפה ללא גיהוץ 50/70 (עודפי יצוא)	7.-	4.-
מפית שולחן 38/38	4.-	2.60

אילטקס
גרוזנברג 24 תל-אביב
(פינת נחלת בנימין) פתוח 8.00-17.00
טל: 625893, 623066
אילטקס — מחירים ואיכות ללא תחרות!

תשבץ שעה של פנאי

מאת הלל הרשושנים

מספר 1410

21 פרסים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': הספר „חיים וייצמן – חייו ודורו" – מאת ד"ר הרולד בלומברג ועוד 20 פרסים שונים.
המען למשלוח פתרונות: „הלל", תשבץ השבוע מס. 1410, ת.ד. 20227, ת"א, (61201).

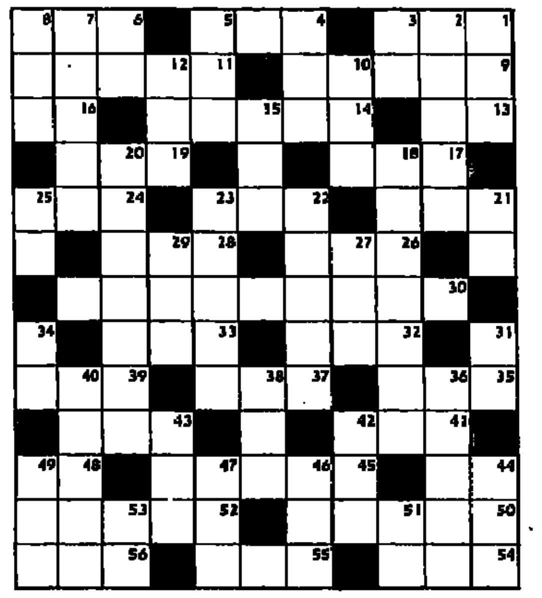

במאוזן – מימין לשמאל: 1) „תרדיף" (שם נרדף) ל„דקל" 4) עובר לפני התיבה 6) נבראה בערב־שבת בין השמשות 9) מבני יעקב אבינו 11) כלי קיבול לנוזלים 13) שונא 14) כפתור מיוחד לרכיסת חֲפַת השרוול – מתחדישי הלשונאי הלל הרשושנים; 16) חבר 17) גמול בעד מעשה רע 19) חן ויופי 21) חתיכה 22) משקולת של בנאים 24) צרור שיבולים 26) רהיט בבית ספר 28) צומח אחרי המלקוש 30) מחזה ב„הבימה" אליו נוהרים אלפי מבקרים 32) מת ולא נולד 33) התיחשות על משפחה 35) בן־בקר 37) מה־לומה 39) כלי נגינה בתזמורת 41) בליטה מתוך בניין 43) „תרדיף" ל„גומה" 44) „ארז" – ללא „שורש" 45) אחד מספרי התנ"ך 48) חוט מתוח 50) עוף־מים גדול – „פליקן" בלעז 52) אחד ממלכי יהודה 54) עֶשֶׂב 55) אבן מאבני הריחיים 56) ברוך; רפש.

במאונך – מלמעלה למטה: 1) „תרדיף" ל„ילקוט" 2) מישטר של ציות 3) עני 4) תקופת שנה 5) הוא הר־העברים 6) מין לטאה 7) מחלת־מעיים קשה; „דיזנטריה" בלעז 8) מוכנס הוא לתוך השקע 10) מירמה 12) הארץ בלעה אותו ואת בני עדתו 15) קש מקוצץ 18) ציפור־שיר הבאה לארץ־ישראל בחורף 20) אחת ממצוות השדה 21) דגלון 22) מאבני החושן 23) הרכב שני מינים בצמחים או בבעלי־חיים 25) לח הפה 27) פרח ריחני יפה 29) גבה־קומה יותר מן הרגיל 31) עמית 34) רסיסי לילה 36) מכונה לגזירת קש לבהמות 38) אנא להשלים: „רחמנא... בעי" – ביטוי ארמי 40) כוכב־הבוקר 42) מתסום לפי הבהמה 43) קוסמת יפה ומיטיבה 44) מפל־מים 46) „תרדיף" ל„אריה" 47) פצע מפריש מוגלה („אולקוס") 49) דרכו עובר המזון מבית־הבליעה לקיבה 51) בבקשהו 53) יחידה של התספק החשמלי – ביטוי לועזי.

תשבץ תרתי־משמע

© מאת נדיב אבידן

מספר 169

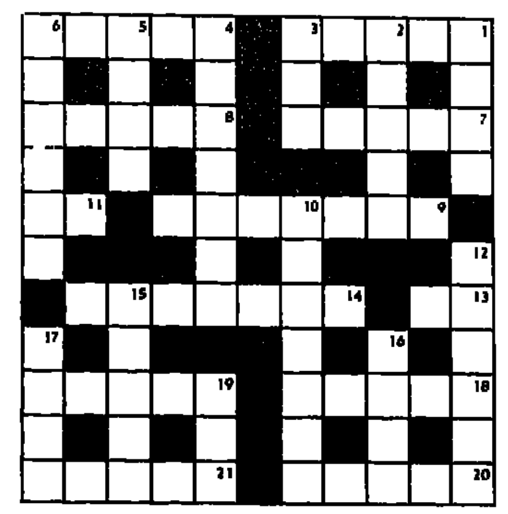

מאוזן:
1. חתיכות מתוקות (5)
4. מה שאי אפשר לומר על שאליאפין בספרד (5)
7. עובדת באמנות עם שני שרים (5)
8. עושה צחוק מהאופנה במידה מסוימת (5)
9. בממשלה מורגש אולי, שיש התרופפות (מ)(4,3)
11. עם "13 אופקי" זה שייך לקבוצה עונתית (4)
13. ראו "11 אופקי"
14. קיסר שינה כיוון במטבח (7)
18. הכניסה נמצאת אחרי הדלת, וטוב שהוא שולט בענינים (5)
19. המדיניות של פלד למשל, בתור שכן לאמריקאים (5)
20. השביל כבר מוכן (5)
21. מה אפשר לקבל ממלך לפני האחד בחודש? (5) (עפ"י מיקי גנן)

מאונך:
1. גם קין, שמענו, לא מעונין להיות בן יחיד (4) (עפ"י פנחס ארונס)
2. מאכל בלעדי למנהל (5) (עפ"י פנחס ארונס)
3. איך שלא תסתכלו על זה, יש סך מקום להקרבה (3)
4. לח"כ בוער רק כשאין לו בריכה (4,3)
5. מה שיוצא מפיה (נכנס לפיו) (4)
6. היכולת להחליק באה עם הגיל (6)
10. עיר רק על הנייר? (7) (עפ"י אילן גולדהירש)
12. רק טיפלה בבלגן בכניסה לבית (6)
15. זה טוב מאוד שהוא לא מתבטא בצבעים (5)
16. לערבים אין ממש את כואת (4)
17. הגן על העיר (4) (עפ"י אנישו פשיטיצקי)
19. מנה אחרונה או מנה ראשונה תלוי איך מביטים בתפריט (3)

בין הפותרים יוגרל סך 25 ש"ח.
את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת: תשבץ תרתי משמע „ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177 מיקוד 61091 ת"א.

חכמים ברבוע

הקוראים המעונינים להשתתף בחיבור הגדרות ברוח תשבץ תרתי משמע, מוזמנים לשלוח הגדרות למלים עד תשע אותיות (על גבי גלויות בלבד).
המערכת שומרת לעצמה זכות שימוש בהגדרות. בין המשתתפים תערכנה הגרלות־פרסים יקריעון אחת לחודש.
הכתובת למשלוח הגדרות: חכמים בריבוע ידיעות אחרונות ת.ד. 9177 מיקוד 61091 תל־אביב

עושים חושבים

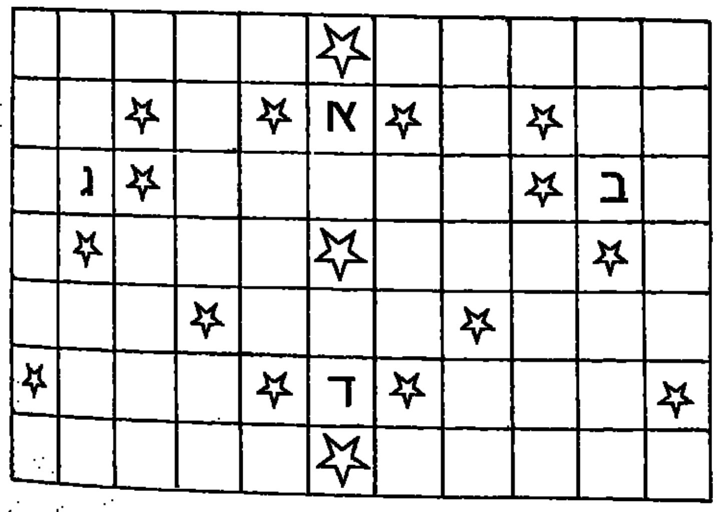

מי אני?

הפתרונות והזוכים

הציור השבועי לילד

אותיות ותיספרים

מספר 1149

שחמט

מאת אורי צחור

המורדים

גארי קספארוב, אלוף העולם בשחמט, הקים ארגון של רבי אמנים בשחמט ואף צירף לו חבר להנהלה. שם החבר: אנאטולי קארפוב. הארגון החדש אף מסתייע בתרומות, שהודיעה שכל רבי האמנים בשחמט מוזמנים להשתתף בו. בין השאר מתכונן הארגון החדש לערוך סידרה של שש תחרויות הפרס הגדול, כשזה הבאה. ארגון זה יצא נגד פדרציית השחמט הבינלאומית, פיד"א, בראשותו של פלורנסיו קאמפומאנס (שביום א' האחרון מלאו לו 60 שנה) בטענה שהוא מקדיש תשומת לב מוגזמת לארצות המתפתחות ומקפח את השחמטאים הבכירים.
בין ההמלצות הראשונות של הארגון, ההמלצה, שלא נתקבלה בשעתו, להעניק דרגת רב אמן לישראלי יעקב מוריי. בהנהלה: גארי קספארוב, אנאטולי קארפוב, ד"ר ג'ון נאן, יאסר סייראוואן, לאיוש פורטיש ויאן טימן.

קום 2־1 משותף בתחרות רבי האמנים „הוכהובן" („התנורים הגבוהים") שנערכה השנה בויק אאן זי שבהולנד. כל אחד מהשניים צבר 9.5 נקודות ב 13 משחקים. אחריהם: אולאף אנדרסון משבדיה 8, חוזו נוייגראס מקובה 7.5, אלונסו זאפאטה מקולומביה וטוני מאיילס מאנגליה 7 כ"א, גנארי סוסונקו ופאול ואן דר סטרן (שניהם מהולנד) וליובומיר ליובוייביץ מיוגוסלביה 6.5 כ"א, הלגי אולפסון מאיסלנד 6, ג'ון ואן דר ויל מהולנד 5.5, גלן פליר מאנגליה וקרוצ'שב הולאק מיוגוסלביה 4.5 כ"א, לב גוטמן מישראל 2.5. מאז זכה גוטמן בדרגת רב אמן בינלאומי, בנובמבר האחרון, „לא הולך לו".

תחרויות בינלאומיות

מה 24 במרס הקרוב ועד ה 21 באפריל, ייערכו בבאר שבע, תחילה, ולאחר מכן במרכז ביכורי העתים תל אביב, שתי תחרויות בינלאומיות (בבאר שבע בהשתתפות קורצ'נוי). פרטים על תחרויות אלה נביא באחד ממדורינו הקרובים.

סליחה טעינו

בבעיה היפה של מבקר המדינה, יעקב מלץ, שפירסמנו, לפני שבועיים, צריך להיות רץ לבן על ב8, במקום רגלי לבן על ב6. תודה לקוראים שהעירו לנו על הטעות שאיפשרה פתרון צדדי לבעיה (1.ב7+).

הפסד לאלופים

הפסד מפתיע נחלה אלופת ישראל בשחמט, באר שבע א', שנוצחה על ידי אס"א טכניון חיפה 3.5:1.5. היה זה במפגש ותי מהסבוב השלישי בליגה הלאומית. התוצאות האישיות במפגש זה (שמות שחקני אס"א ראשונה) יעקב בליימן – אלון גרינפלד – תיקו, אילן מנור ניצח את אליהו שווידלר, הורסיו וולמן – גדי רכליס – תיקו, מיכאל קרס – לאון לדרמן – תיקו, מלכיאל פרץ ניצח את משה פיירניק.
בראש הליגה הלאומית מוליכה קבוצת הפועל הוד השרון/פתח תקוה. הקבוצה המוליכה, הוצאה כמפתיע ממשחקי הגביע לאחר שסיימה בתיקו 2.5 :2.5 עם קבוצת הפועל ראשון לציון מליגה א'. נקודה (ללא משחק) ליד הלוח הראשון היא שהעלתה את ראשל"צ לשלב הבא.

ישראליות לתחרות אזורית

3 שחמטאיות ישראליות, אלופות הנשים של ישראל בשחמט בעבר, לוכה קריסטול, לנה גלאו ואלופת הנשים כיום, הנעה שלומית ורדי, ייצגו את ישראל בתחרות האזורית באירלינגן שבגרמניה המערבית בחודש הבא (מרס). ההתמודדות היא עם שחמטאיות מגרמניה המערבית, שוויץ ואוסטריה.

הישג לקורצ'נוי ולשורט

ויקטור קורצ'נוי משוויץ וניג'ל שורט מאנגליה זכו במקום...

לבן: קארולי
שחור: רומנישין
טכיליס, דצמבר 1986

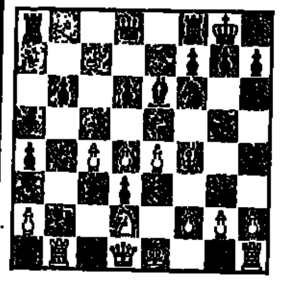

תור השחור

מאוצר התחבולות

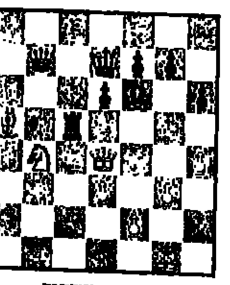

תור השחור

חיל הרגלים פורץ

לבן: יצחק ויסטאנייצקי
שחור: משה קדם
אליפות ת"א 1986

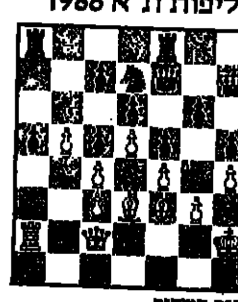

תור השחור

ללבן טיב פחות, אך נוכח העמדה המבוצרת שלו, קשה לראות כיצד יכול השחור לנצח. משה קדם מצא תשובה נאה: 1...ה5!! 2.הxה5, ח4 3.רxה4, (לא יועיל גם 3.וxה4, כשל פ:ה5! ועל 4.ר־ה2, בא פxג4! והלבן בצרות) 3...פ־ו6! 4.ר־ו2, פxה4; 5.וxה4, מהxה4+ 6.מהxה4, צxה4; וכעבור מספר מסעים זכה השחור במשחק.

פתרון

בריג'

מאת רחל שמיר

לא רק בקונצרטים

לא רק בקונצרטים (וכסידרה הראשונה בעיקר) אפשר לראות את מיטב האופנה והפרוות היקרות המוצגות על ידי הגברות הזוהרות. תתפלאו, גם במגרשי התערוכה ראינו זאת. שבוע של בריג' בקונגרס העשרים ואחד, שנערך במגרשי התערוכה, בין התאריכים 7–14 בפברואר, לא יצא חסר. הגברות התקשטו ושיחקו בריג', מי פחות טוב מי יותר טוב, אבל כל אחת קיוותה להפציץ בתלבושתה המהוררת. הבחנתי בכך בערב הפתיחה – בתחרות זוגות מעורבים ובתחרות הקבוצות המעורבות שלושה ימים לאחר מכן.
היו תלבושות שלא התאימו ביותר למזנון השרות העצמי ולתור הגדול שהצטופף בהפסקה, לקנית מזון סיגרתי כגון נקניקיה, כריך או בורקס ומשקה שהוגש, שומו שמים, בכוס לשימוש חד־פעמי. ותארו לעצמכם, לעמוד בתור ארוך לשרותים בפרווה ותכשיטים יקרי ערך. אבל מה לא עושים למען הבריג'?

לשמחתן של בעלות הפרוות, היה גם קר באולם הגדול והיתה להן סיבה טובה לשחק בריג' כשהפרווה על כתפיהן.

כשעות המאוחרות ראינו הרבה פנים עייפות וקרו גם מקרים מוזרים, לדוגמה:

צפון
♠ 7 6
♡ A Q J 7
♢ A 10 5
♣ K J 7 6

מערב
♠ A Q 10
♡ 8 4 3
♢ 9 4 3 2
♣ 9 8 4

מזרח
♠ 3 2
♡ 9 6
♢ K Q J 7 6
♣ Q 10 5 2

דרום
♠ K J 9 8 5 4
♡ K 10 5 2
♢ 8
♣ A 3

חלוקה דרום – צפון־דרום פגיעים.

ההכרזות:

צפון	מזרח	דרום	מערב
1 בלי שליט	2 ריאמונד	4 הארט	פאס
פאס	פאס	פאס	

בסיומו של הערב גם הגברות הנוצצות לא נצצו כל כך והכל ששו לחזור הביתה אל המיטה החמה.

מטבעות ומדליות

מאת חיים לנגלבן

ראשון בין ראשונים

סט הזהב של הממלכה המאוחדת ל־1986, שמוטבע על־ידי המיטבעה הבריטית המלכותית, מייצג סידרה מרגשת של אירועים נומיסמטיים ראשונים מסוגם. „הכוכב" באוסף בן שלושת המטבעות הוא המטבע בעל הערך הגבוה ביותר – המטבע בן 2 ליש"ט. עיצובו שובר מסורת בת קרוב ל־100 שנה. מאז 1893 הופיע ציורו של בנרתו מיסטרוצי של ג'ורג' הקדוש הסובח את הדרקון. עיצוב זה הוזמן על־ידי המלך ג'ורג' השלישי, ושימש במטבעות בריטיים לראשונה ב־1820 על כל מטבעות הזהב הבריטיים. זו הפעם הראשונה במאה הנוכחית, שהמיטבעה המלכותית נוטה ממסורת זו.
לציון המשחקים ה־13 של חבר העמים שהתקיימו באדינבורו בקיץ שעבר, הוטבע מטבע זכרון מיוחד בן 2 ליש"ט הנושא עליו את הגדיל הקוצני, לעומת הצלב של אנדריו הקדוש, יחד עם עלי דפנה. זהו המטבע הבריטי הראשון אי־פעם שהוטבע כדי לציין אירוע ספורטיבי. זהו גם המטבע הראשון בן 2 ליש"ט שעליו מוטב ערכו הנקוב וזו גם הפעם הראשונה מאז המאה ה־17 שהעריך מופיע על מטבע זהב בריטי כלשהו. ולבסוף, זו הפעם הראשונה בהיסטוריה, שהעריך נכתב במילים כתובות, על מטבע זהב בריטי כלשהו.
בעת המחצית הראשונה של המאה ה־20, הוצאו מטבעות זהב בני 2 ליש"ט רק כדי לציין את הכתרותיהם כל ארוארד השביעי (1902), ג'ורג' השישי (1937), והמלכה אליזבט השנייה (1953). המטבע האחרון כלל רק מספר מזערי ביותר של מטבעות קשוטים, עבור אוספים לאומיים בלבד.
מאז הוצאו מטבעות זהב בני 2 ליש"ט מפעם לפעם, כחלק מסטים של מטבעות זהב קשוטים, והפעם האחרונה היתה ב־1985, כאשר 12,500 יחידות הוטבעו בחלק מסט זהב קשוט בן ארבעה מטבעות. זהב. זו היא הפעם הראשונה זה שנים רבות, שמטבע הזהב בן 2 ליש"ט ניתן לרכישה כמטבע יחיד ולא כחלק מסט.
כל שלושת מטבעות הזהב הקשוטים שהוטבעו בשנת 1986 מגירסה קשוטה, נושאים על ציור הקידמי דיוקנה של מלכת בריטניה אליזבט השנייה, שצוייר על־ידי רפאל מכלוף, ואשר הוצג לראשונה על מטבעות בריטיים בינואר, 1985. אף שעיצוב הצד האחורי הינו חדש, המשקל – 15.98 גרם, והקוטר 28.40 מ"מ, זהים לאלה של המהדורות הקודמות, משקל הסוברין – 7.98 גרם וקוטרו 22.05 מ"מ, ואילו משקלו של חצי־סוברין הוא 3.99 גרם וקוטרו 19.30 מ"מ.
המיטבעה הוסמכה להטביע כמות נמוכה ביותר של 17,500 מטבעות בני 2 ליש"ט ו־25,000 מיתר מטבעות בני סוברין וחצי סוברין. אולם 5,000 מטבעות בני 2 ליש"ט ניתנים לרכישה בצורה בודדת, בעוד שיתר 15,000 מטבעות כלולים בסט השלם בן שלושה מטבעות. כמו כן, 12,500 סובריינים וחצי סובריינים יהיו ניתנים גם הם לרכישה על־ידי אספנים כמטבעות יחידים, כך שסך כל במהדורה של הסידרות השלמות בנות שלושה מטבעות זהב הם 12,500 יחידות מכל מטבע.
גם הסטים הקשוטים וגם המטבעות הנפרדים, מוגשים בתוך תיק חצובה מהודר, עשוי ירדנית. הסדרה השלמה עולה לכל אספן – 675 דולרים של ארה"ב.

על בולים ובולאים

מאת שלמה שמגר

קטלוג מישל

למעלה מעשרים אלף דולר עלו, על פי ערכם הנקוב, כל הבולים שהופיעו בכל העולם ב־1985. מיספר המדינות והאזורים הפוסטאליים והאוטונומיים, שהנפיקו בולים משלהם ב־1985, עלה ל־242, ומיספר המדינות שהוציאו בולים בערך שנתי של למעלה מ־50 דולר הגיע ל־92.
סיכום זה נעשה על־ידי העורכים של קטלוג מישל ב־86' מה הניעה הזכירה בהנפקת בולים למנרים מטורפים עוד יותר, המאלצים אפילו אספנים בעלי אמצעים לצמצם את קניותיהם. מה גם, שרוב הבולים המונפקים אינם שווים את הנייר עליהם הודפסו. ברוב מנצלי המישתם או צרכיהם של הבולאים עמרו אשתקד, כרגיל, המרכזיות הפעילות בשם מדינות אפריקניות, ומוציאות מידבקות צבעוניות אשר אפילו אינן זוכות להגיע לאשנבי המדינות המורשות להנפיקן...
ברם, לא רק מדינות „אקסוטיות" נמנות עם הלוטשות עיניהן, בראש ובראשונה, על כיסי הבולאים. גם הונגריה, למשל, אינה בוחלת בממון קפיטליסטי וכמותה מדינות סוציאליסטיות אחרות כרומניה, צ'כוסלובקיה ובולגריה. חוסר־צניעות גובר והולך מפגינה גם לוב, אשר הודה לה סובלת ממחסור בהכנסות עקב הוזלת הנפט בעולם.
בין המדינות המערב־אירופיות הניצבות בראש המנצלות העיקריות מופיעות צרפת ומונאקו – ויצויין, שבשנים מסויימות עולה הנסיכות הקטנה אפילו על שכנתה הגדולה מבחינת סך־הכל של ההנפקות.
לבולאים לא נותר אלא להחרים את המדינות המוציאות בולים, חדשים לבקרים, על מנת ללמוד לקח.

הולדת ישו

הבלוק היפה ביותר של 1986 הוא, לדעתנו, זה של אוסטרליה לכבוד חג־המולד המראה הציגת־ילדים של הולדת־ישו. הצימדה מורכבת מחמישה בולים המראים, ביחד עם השוליים את הילדים המחופשים בסגנון בית שני בחזרה כללית עם המורה או הגננת. שלושה בולים המראים קטעים אחרים מאותה הצגה הופיעו בנפרד.

דיוקנאות הסטורית

לקראת שנת ה־500 לגילוי אמריקה על־ידי קולומבוס (שתנחיל לנו אחד הנחשולים האדירים ביותר של בולים בכל העולם) כבר הודיעה סאן־מרינו בסידרה בת ששה בולים ובהם דיוקנאות ואישיות היסטוריים.

דגם האריות

דנמרק צירפה בימים אלה ערך גבוה חדש – 22 קרונות, בצבע תפוז־ורוד – לסידרת בן המנין דגם האריות.

כרטיס כניסה

שעה קלה ומענגת

באמנות הגמה, לא די להרשים במקצועיות ובצבעוניות; יש למלא את הצורה בתוכן. תיאטרון המאריונטות „בובלנדי", נאמן להגדרת התיאטרון, מיטיב לעשות זאת.

„בובלנדי" של רחלי ואילן ברק, שומר על יעודו כמסגרת חינוכית, העושה לחיבוב התיאטרון על הצופים הצעירים (והמבוגרים). הגישה המקצועית לעילא והרצינות בה מתייחסים לחומר ולקהל, משרתות בסופו של דבר, את תכלית הבידור.

אגדת „פיטר פן" כאילו נולדה לתיאטרון בובות. ההצגה היא שעה קלה ומענגת של בריחה אל עולם האגדות הקסום, עם מאריונטות רבות־חן, תפאורות מרהיבות ושפע אפקטים מרשימים; פעלולים של אש, מים ומוסיקה מתאימה עם פס־קול צלול, ששפתו בהירה ואמיתית בפשטותה.

התיפעול, שיכול להיות עקב־אכילס של תיאטרון מורכב ומסובך מסוג זה, יוצא בשלום מן המאמץ, להוציא מעידות קלות (צלליות המפעילים מצטיירות על מסכי הרקע).

מומלץ בחום.

עמוס אורן

השמן והרזה ביכבו במחזה

• סיפורו של הצב מר גדעון ששוני • התיאטרון לילדים ולנוער • כתב: חיים נגיד (על פי ספרו) • בוים: קלוד שגראן • עיצבה: מירי פארי • מוסיקה: דוד אור • משתתפים: שבתאי קונורטי, שמואל וולמן, סימה לוי • ההצגה נמשכת כשעה ומיועדת לכתות הגן, א – ב ולכל המשפחה.

צב שמנמן וטוב־לב מאס ברווקותו ויצא לחפש לו בת־זוג לחיים. הוא מצא צבה חמודה ששמה יוספינה. וזהי גברת מכובדת וזמרת מפורסמת בעדת הצבים המהוללת. מר גדעון ששוני העגלגל נזכר שהכיר את הגברת עוד כשהיו שניהם ילדים. אז היה לה שם עברי טהור – ירדנה. לאחר חידוש ההיכרות ממהר מר ששוני להציע נישואין לגבירת לבבו, אך מידותיו המגושמות דוחות אותה, למגינת לבו, והיא מוכנה להנשא לו רק לאחר שירזה. כלומר, עליו לעשות דיאטה.

זהו סיפור המסגרת של הצגת־ילדים, המבוססת על ספר ילדים. ספור שתחילתו בטן מלאה, תוכו נסיונות הרזייה וסופו עלייה במשקל. קשה להאמין, אבל הספר זכה לשבחי הבקורת. אם לא הייתי יודעת, הייתי חושבת שהמחזה נתפר לפי מידה למען „אגודת שומרי משקל", שהזמינה מחזה אלגורי על מצבו של האדם השמן, המסתכל על עצמו דרך משקפיים של צב.

אבל ההצגה מיועדת לילדים. מלת־המפתח שלה – אוכל. אמצעי־העזר שלה – נסיונות נואשים למצוא־חן; כמעט בכל מחיר. המידות המדוברות בה הן בהקשר אחד בלבד – מידות־תגוף.

וכך, באמצעות מסכות ובובות שהן יפות כשלעצמן, נכנסות דמויות אחדות העוזרות לחתן המתייסר בתהליכי הרזייה מתמשכים, להתגבר על תאוות האכילה שלו.

רומן הצבים המואנש היה לי לעונש משעמם מאוד וכן גם סיפורי הרכילות הקטנים של החבר שפן, חונכו של הצב השמן המנסה להיות חתן חתיך ורזה. שלושת השחקנים התאמצו מאוד להפיח חיים בדמויות הרצות ששיחקו. ללא הועיל.

שרית ארנון

בישול בזבזק־צק

כָּל מִינֵי בֵּיצִים

אַתֶּם אוֹהֲבִים סָלָט בֵּיצִים? אֲנִי בְּטוּחָה שֶׁכֵּן. אֲבָל סָלָט הַבֵּיצִים הָרָגִיל, הַמֵּכִיל בֵּיצִים, בָּצָל וּמָיוֹנִית, נִמְאָס לִפְעָמִים בְּכָל זֹאת וּמִתְחַשֵּׁק גַּם טַעַם אַחֵר. מַה דַּעְתְּכֶם לְנַסּוֹת לַעֲשׂוֹת סָלָט בֵּיצִים כָּזֶה:

לְעַרְבֵּב שָׁלֹשׁ בֵּיצִים קָשׁוֹת מְגֻרָּרוֹת עַל מַמְסֵנָה (אוֹ מְעוּכוֹת בְּמַזְלֵג), עִם שְׁתֵּי כַּפּוֹת שַׁמֶּנֶת חֲמוּצָה, שְׁתֵּי שִׁנֵּי שׁוּם קְצוּצוֹת וּקְצָת מֶלַח.

אוֹ לְמָשָׁל: שָׁלֹשׁ בֵּיצִים קָשׁוֹת מְגֻרָּרוֹת עִם כַּף מָיוֹנִית, חֲצִי כַּפִּית קָארִי וְכַפִּית קֶטְשׁוֹפּ.

אוֹ אֲפִלּוּ: שָׁלֹשׁ בֵּיצִים קָשׁוֹת מְגֻרָּרוֹת עִם שָׁלֹשׁ כַּפּוֹת שַׁמֶּנֶת חֲמוּצָה וְכַף אַבְקַת מְרַק בָּצָל.

בְּעֶצֶם, גַּם אַתֶּם יְכוֹלִים לְהַמְצִיא דְּבָרִים כָּאֵלֶּה, וְאִם יֵצֵא לָכֶם מַשֶּׁהוּ טוֹב בִּמְיֻחָד, תִּשְׁלְחוּ לִי בְּבַקָּשָׁה.

דניאלה שמי

יוֹמָנָהּ שֶׁל אִמָּא

עוּגָה לְשַׁבָּת

בִּימֵי חֲמִישִׁי, בִּשְׁעוֹת הָעֶרֶב, קוֹפְצִים כָּל מוֹנֵי הַחַשְׁמַל בַּמְּדִינָה. הַמִּיקְסֶרִים מְטַרְטְרִים, הַתַּנּוּרִים עוֹבְדִים בְּלַהַט וּמְזַמְּרִים: "עוּגוֹת לְשַׁבָּת! עוּגוֹת לְשַׁבָּת!"

כְּמוֹ בְּכָל בַּיִת בְּיִשְׂרָאֵל – כָּךְ גַּם אֶצְלֵנוּ. רֵיחַ הָעוּגָה מִתְפַּשֵּׁט אֶל כָּל פִּנָּה וּמְבַשֵּׂר שֶׁהַשַּׁבָּת בַּפֶּתַח. לִכְבוֹד שַׁבָּת אֵין מִסְתַּפְּקִים בִּסְתָם עוּגָה, אֶלָּא מְכִינִים עוּגָה לְמְהַדְרִין: עוּגָה גְּבוֹהָה, מְפֻנֶּקֶת בְּקַצֶּפֶת וּמְעֻטֶּרֶת.

כְּשֶׁהָעוּגָה כְּבָר מְקֻשֶּׁטֶת וּמְגֻנְדֶּרֶת לִכְבוֹד שַׁבָּת, צוֹעֲדִים בְּנֵי הַבַּיִת בַּסּוֹף, וְכָאן מַתְחִיל טֶקֶס הַחֲנֻכָּה:

"אִמָּא, אֵיזוֹ עוּגָה יָפָה!" מִתְפַּעֵל בְּנִי יָנִיב.
"אִמָּא, זֹאת הָעוּגָה שֶׁאֲנִי אוֹהֵב, כְּמוֹ שֶׁעָשִׂית לִפְנֵי שָׁבוּעַיִם?" שׁוֹאֵל אָסִי בַּעֲדִינוּת.

וְאִלּוּ סִינָן מִתְחָרֶת עַל כָּל גִּנּוּנֵי הַחֵן וְהַנִּימוּס וְאוֹמֶרֶת בְּגָלוּיוֹת: "אִמָּא, אֲנִי רוֹצָה עוּגָה!"

כָּאן נִפְרָץ הַסֶּכֶר וְכֻלָּם מִתְיַצְּבִים מוּלִי וְאוֹמְרִים: "כֵּן, אִמָּא, בְּבַקָּשָׁה, רַק מֵהַפִּנָּה כָּאן. רַק חֲתִיכָה אַחַת..."

"טוֹב," אֲנִי נִשְׁבֶּרֶת, וְגַם הָעוּגָה מַתְחִילָה לְהִשָּׁבֵר.

אַבָּא לֹא מְבַקֵּשׁ פְּרוּסָה: הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאָפִיתִי עוּגָה לְשַׁבָּת, וּלְפִיכָךְ הוּא רַק "מְיַשֵּׁר" אוֹתָהּ, פַּעַם מִיָּמִין הַתַּבְנִית וּפַעַם מִשְּׂמֹאלָהּ. אַבָּא סַיִם הוּא מְהַנְדֵּס בִּנְיָן וּמְאֹד אוֹהֵב קַוִּים יְשָׁרִים...

וּבְשַׁבָּת, כְּשֶׁבָּאִים אוֹרְחִים, לֹא נוֹתָר לָהֶם אֶלָּא לְהַבִּיט בַּתַּבְנִית הָרֵיקָה.
שַׁבָּת שָׁלוֹם!

גילה מנה פליישר

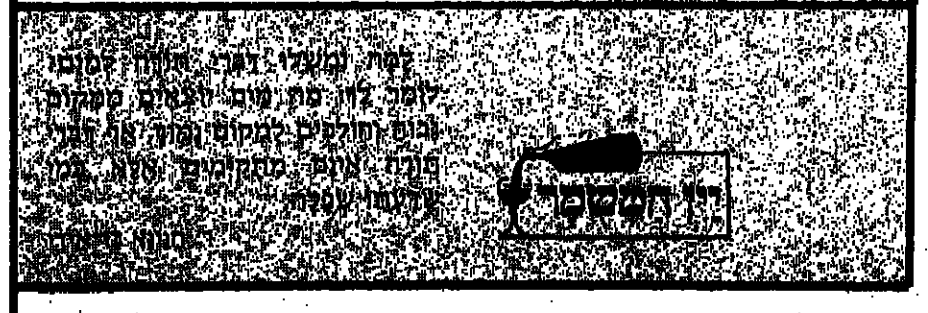

מדף הצעצועים

גלגל תמים ומשמעות לספרות

צמר חמד – גם „כחול לבן", גם יפה וגם המחירים סבירים. מדובר אמנם כשלישיה של משחקים חדשים לפעוטות משל „צעצועי גיל", אך אני קיבלתי רק שניים מהם, ובאלה נדון.

אלה הם צעצועי פלסטיק קשיח והראשון מוצלח במיוחד – „מזוודת המספרים". מזוודונת בארום לוהט עם ידית צהובה ונוחה – שמחה וששון לכל פעוט שהורין נושאים לעבודתם תיק ג'יימס בונד. זו רק ההתחלה, כי מזוודת המספרים היא מקום איחסון לספרות, מאפס עד תשע, כולן צבעוניות, גדולות, נוחות לאחיזה. כל סיפרה נכנסת יפה ובקלות לתוך השקע המיוחד לה בדופן המזוודה. פעוט שאינו מבין עדיין את משמעות הספרות, יכול לשלב אותן זו מו כאבני משחק.

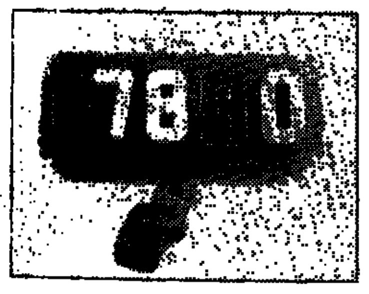

אפשר לשיר למוצר הזה שיר תשבחות: הוא טוב למשחקים של פעוט לעצמו, עם חבר או בוגר, ומתאים גם לשילוב של בני גיל שונים. אפילו המחיר הוא סיבה לחגיגה – 8.80 ש"ח (בתקוה שהפיחות לא פגע באיריליה).

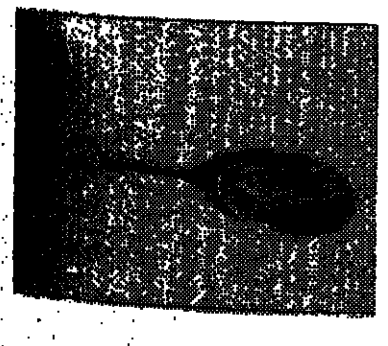

צילם: ערן גרנות

מכירים את הגלגל הבורר שרוקסים למניהם פעוטות בשלבי ההליכה הראשונים. „צעצועי גיל" הולידו חידוש: צ'ופצ'יק קטן אחר בבית האחיזה של הגלגל, מצליח להפיק רעשים של מנוע מכונית. לשמחת לבם וצהלתם של הקטנים הוסיפו גם צופר, וכל זה בגלגל תמים עם ידית נוחה, ללא חשש מתאונות דרכים, והכל בפלסטיק הקשיח והצבעוני האופייני ליצרן זה. אפילו המחיר נתמר: 6.30 ש"ח (לפני הפיחות).

לגלגל הזה יש גירסה יקרה יותר, המיועדת ליצוא. האריזה ליצוא מוסיפה, לדברי היצרן, 50% על המחיר.

יצרנים נוספים מוזמנים גם הם להציע לנו אלטרנטיבות חסכוניות למשחקים, בלי אריזות יצוא (ובלי שמות לועזיים). אני מאמינה שכולנו ניהנה מכך.

שושנה ח

השקע בעצמך - לימוד מקצוע או שפה, השקעה לכל החיים

מדור לימודים

הדרכה בחיים / אנגלית
אנגלית מדוברת שוטפת
קורסי ערב, בוקר או שעורים פרטיים
מכונים אמריקאים לשפות

הנהלת חשבונות
הנהלת חשבונות
השבוע נפתחים קורסים סוג 1+2; 3
כולל לימוד הנה"ח ממוחשבת
מכון ישראלי למינהל

תיכנות מחשבים
תכנות מחשבים
קורסי בוקר וערב
בפיקוח משרד העבודה
לקראת התואר תוכניתן סוג 1
המכון להכשרה מקצועית

מדריכות גננות / מטפלות קלדנות
גם את יכולה להרוויח 1500 ש"ח בחודש כמזכירה וקלדנית
ת.י.ב. מכון ישראלי למינהל

בגרות
למד בגרות בקלות וחסוך 1,000$
10 סיבות טובות ללמוד במכונים האמריקאים
המכונים האמריקאים להשכלה בכתב בשיתוף המכונים הבריטיים 35 שנות נסיון 95% הצלחה

עיצוב פנים
קורס עיצוב פנים
כולל תיכנון ועיצוב ריהוט
נפתחים קורסי בוקר וערב בת"א, חיפה, ירושלים, באר-שבע.
מכון להכשרה מקצועית

טכנאות
מחסור בטכנאים לטלויזיות הצבע
אנו מציעים לך להיות טכנאי שרות וידאו וטלויזיה
כולל קורס לאנטנות צלחות לוויינים!
המכון להכשרה מקצועית

גרפיקה
אולי אוצר טמון במכחולך?
נפתחים קורסי בוקר וערב לגרפיקה בתל-אביב

השכלה בכתב
למד גרפיקה וציור בעיון בזמן הפנוי
למד הנהלת חשבונות בעיון בזמן הפנוי

יועץ מס
יועצי מס
נפתחים קורסי בוקר וערב
מכון ישראלי למינהל